

DISERTAČNÍ PRÁCE

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav pro dějiny umění

Studijní program Dějiny výtvarného umění

Jan Mergl

**Výtvarný vývoj produkce Harrachovské sklárny v Novém Světě
1850-1940**

**Art Development of the Production of the Harrach Glassworks
in Nový Svět 1850-1940**

Katalog

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Jana Kybalová, CSc.

2014

VYSVĚTLIVKY A ZKRATKY

Vysvětlivky k údajům v popisech předmětů v textu a v katalogu

V názvech provedení, v názvech dekorů či v názvech barev skel jsou použity původní, zpravidla v německém jazyce uváděné původní termíny používané sklárnou, např. *Beinglas*, *Gemeingrün*, *Hyalith*, *mit Steinelborte*, *basdoublé*, *Iris dorée*.

V datování tvaru či provedení udán rok uvedení do výroby či rok návrhu.

Literatura je uváděna pouze tehdy, týká-li se publikování vyobrazeného, případně s ním shodného předmětu.

Zkratky institucí

CMOG	Corning Museum of Glass, New York, USA
FA	Firemní archiv
KMJ	Krkonošské muzeum v Jilemnici
MAK	Museum für angewandte Kunst, Vídeň
SOA	Státní oblastní archiv
SOkA	Státní okresní archiv
UPM	Uměleckoprůmyslové museum v Praze

Zkratky v textu a popisech

Bd.	Band – svazek
č. dek.	číslo dekoru
č. kat.	číslo katalogu
fl.	florin – zlatý
geschl., geschlif.	geschliffen – broušený
inv. č.	inventární číslo
kat. výst.	katalog výstavy
kr.	Kreutzer – krejcar
lit.	literatura
m.	mit – s
n. p.	národní podnik
obr.	obrázek
pr.	pramen
s.	strana
u.	und – a
v.	výška
znač.	značeno

1

Váza

kolem 1855

Provedení: Erbsengrün, blank Golddecor

v. 37,5 cm

Městské muzeum a knihovna, Čáslav, inv. č. 2538/85

Světlezelené opálové sklo, foukáno do formy. Broušené, dvanáct faset. Dvě litá a broušená plochá ucha, lepena. Malba zlatem.

Menší variantu vázy typu Alhambra je možné považovat za mladší obdobu vázy vystavené v Londýně. Atraktivní tvar je v tomto případě ale proveden z pastelově zbarveného alabastrového skla, příznačného pro druhorokokové období harrachovského skla.

2

Váza

kolem 1855

Provedení: Beinglas, Golddecor

v. 63,5 cm

Uměleckoprůmyslové museum, Praha, inv. č. 20720

Bílé opálové sklo, foukáno do formy. Broušené, dvanáct faset. Dvě litá a broušená plochá ucha, lepena. Malba zlatem.

Lit.: CORNING 1981, č. kat. 51

3

Láhev

kolem 1850

Provedení: Kristall geschält mit reich Gold im maurischen Styl

v. 30, 5 cm

Passauer Glasmuseum, Passau, inv. č. Hö 69557

Bezbarvé sklo, foukané do formy, tělo s jednou, hrdlo s dvěma vodorovnými řadami ze šesti plochým nálepů. Broušené, šest faset, na těle šest větších, na hrdle šest menších šestiúhelných kamenů vybroušených z nálepů. Zlatě malované mauresky a rozety.

Láhev tvarem i dekorem blízce příbuzná novosvětským exponátům na světové výstavě v Londýně 1851. roku 1851. Modelace láhve opakuje profil váz typu Alhambra. Dekor z broušených kamenů tvaru nízkých jehlanů se shoduje z výzdobou drobné číšky vyobrazené in WYATT 1851, tab. 38. Stejného typu také zlatý ornament, který je doložen i na dalších výrobcích s reliéfně broušenými kameny, viz například džbán in AH 155, s. 20. Srov. též láhev s číškou in PASSAU 1995, Bd. III, č. III.25.

Číška s broušenými kameny a zlatými maureskami ze Světové výstavy v Londýně 1851 (WYATT 1851, tab. 38, detail)

4

Váza

kolem 1855

Provedení: Email aussen mit Halbschliff

v. 58 cm

Passauer Glasmuseum, Passau, inv. č. Hö 3302

Dvoudílná. Bezbarvé sklo, vrstvené opakním bílým sklem, foukáno do formy. Broušené, gotizující ornament s trojlisty. Hnědě malované a stínované akantové listy a masky, mužské a lví maskarony. Kresba zlatem.

Tvarem i dekorem podobná váza doplněná malbou kytic zachycena mezi exponáty vystavenými sklárnou a W. Hofmannem, Praha, na Světové výstavě v Londýně 1851, viz skupina skel in The Illustrated London News, 1851, 19, s. 606. Váza stejného provedení dodána ještě roku v provedení Email auss. 2 thl. Vase geript mit Halbschliff Ludwigu Moserovi do Karlových Varů, in SOA Zámorsk, HSNS, K 1159, s. 183.

5, 6

Flakon a číška

1851

provedení: Malachite

v. 17,7 cm, 14,6 cm

Musée des arts et métiers, Paříž, inv. č. 4809-1, inv. č. 4809-2

Zeleně mramorované sklo, foukáno do formy. Broušeno do čtrnácti fazet.

Do sbírek Musée des arts et métiers, Paříž, zakoupeny oba kusy jako ukázkové výrobky sklárny na Světové výstavě v Londýně 1851.

7

Dvě vázy

1851

provedení: Isabell

v. 17,4 cm

Musée des arts et métiers, Paříž, inv. č. 4807

Nažloutlé opálové sklo, foukáno do formy. Broušeno do osmi fazet.

8

Dvě vázy

1851

provedení: Rosa

v. 17,7 cm

Musée des arts et métiers, Paříž, inv. č. 4808

Růžové opálové sklo, foukáno do formy. Broušeno do osmi fazet.

Oba páry váz zakoupeny do sbírek pařížského Musée des arts et métiers přímo na Světové výstavě v Londýně. V seznamu předmětů zasláných na výstavu vedeny jako položky 30 a 31: 4 Isabell Composition Toilettevasel geschält a 4 Rosa Composition Toilettevasel geschält. Vázy brousili Franz Hujer a Franz Sacher, viz SOA Zámorsk, Fond HSNS, Karton 51, inv. č. 192 Verzeichniss der zur Gewerbaustellung nach London gelieferten Glaswaren im Mt.Jänner, 1851.

9

Váza

kolem 1855

Tvar: výr. č. 693

Provedení: Email rosa mit Strahlenschliff

v.33,7 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 66 525

Bezbarvé sklo, podjímané rosalinem a přejímané bílým opálem, foukáno do formy. Broušené. Zlatě malované motivy drobných kvítků a lístků.

Tzv. Tulpenvase, jejíž úzké protáhlé tělo s cípatým okrajem připomíná květ tulipánu, patřila k nejvíce vyráběným tvarům barevně vrstvených a broušených váz z padesátých i šedesátých let. Byla součástí souborů pro světové výstavy této doby a najdeme ji ještě na Světové výstavě ve Vídni roku 1873.

Vedle různých variant lišt, pásů čoček a gotizujících troj- a čtyřlístů jako nový typ v barevné vrstvě probušovaných dekorů uplatnil tzv. paprscitý brus (Strahlenschliff), zvýrazněný obtažením, někdy dokonce vyplněný malbou zlatem, viz např. FA AH 288, s.130a. Srov. shodný tvar v jiném provedení v ŽELASKO 2005, č. kat. 174.

Obměňován byl i tvar vázy, přičemž základní tvar těla zůstal nezměněn a upraven byl profil nohy.

P: FA- AH 288 (tvar)

Vázy s probušovanými dekory, výr. č. 692-694 (FA, AH 288, s. 130a)

10

Miska na noze

1860-1865

Tvar: výr. č. 110

Provedení: Email blau

v. s nohou 19,1 cm, Ø 14,7 cm

Glasmuseum, Passau, inv. č. Hö 9973

Bezbarvé sklo, vrstvené opakním bílým a modrým kobaltovým sklem, foukáno do formy. Broušené, osm svislých pásů se třemi čočkami a čtyřlístem. Obtaženo zlatem. Čtyřboká noha z tlačené mědi, s motivy zvonků, postříbřená.

Misky určené pro montáže vyráběla sklárna kolem roku 1860 v několika desítkách kombinací tvaru, velikosti, barevnosti a brusu, viz např. FA AH 155, AH 133.

Misky odebírala řada tuzemských i cizích firem zaměřených – v tomto případě doložena firma Goldberger & Kohn, Praha, která misku odebrala v provedeních kristall Email, rosa Email a blau Email, viz FA AH 23, s. 1, a firma Josef Schnepf, Vídeň, jíž byla dodána 16. 12. 1864, viz SOA Zámorsk, HSNS, K 1204, s. 75.

P: FA – AH 23, AH 155 (tvar a a dekor)

11

Váza

kolem 1860

Tvar: výr. č. 3410

Provedení: Pompejanisch gelb auf Alabastr, mit reichem Blätterschliff u.

Golddecor

v. 31 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 6206

Bílé alabastrové sklo, vrstvené oranžovohnědým, foukáno do formy. Broušené listy-palmety a trojlisty, doplněné kresbou zlatem.

Dvojice těchto váz, popsaných jako „pompejská žluť na alabastru, ... s bohatým listovým brusem a zlatým dekorem“ (Pompejanisch gelb auf Alabastr Vasen 12“ geript m. reich Blätterschliff u. Golddecor), ve faktuře pro firmu Peter Czermak Witwe, Praha, z června 1861, viz SOA Zámorsk, HSNS, K 1160, s. 20.

P: FA - AH 288 (tvar a dekor)

Lit.: PASSAU 1995, Bd. III, č. III.34; ŽELASKO 2005, č. kat. 151

Váza, výr. č. 3410 v FA AH 288, s. 105.

12

Váza

kolem 1860

Tvar: výr. č. 577

Provedení: Email rosa mit gemalten Blumen und reich Golddecor

v. 31 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 3890

Bezbarvé sklo, podjímané rosalinem a přejímané bílým opálem, foukáno do formy. Broušené, dva oválné medailoby a akantové listy. Pestré kytice malované emaily, zlatem zvýrazněné obrysy, zlatá nekonečná stezka.

Ve firemní dokumentaci se velmi často vyskytující tvar, v zákresové knize FA AH 288 zobrazen ve více jak patnácti variantách proveden, viz obrazová příloha, obr. 7.

Mnohost a stylová různorodost broušených prvků a malovaných motivů, které na tomto tvaru uplatňují, zřetelně dokládá pokračující prolínání proudů druhého rokoka a antikizujících tendencí ještě na počátku šedesátých let.

P: FA - AH 288

13

Váza

kolem 1865

Tvar: výr. č. 65.5.11/16“

Provedení: Email grün mit ausgeschliffenen Email Guirlanden, gemalten Blumen und reich Golddecor.

v. 40 cm

Glasmuseum Passau, Hö 55 005

Zelené sklo, vrstvené opakním bílým sklem, foukáno do formy, patka přisazena. Tři vybroušené girlandy na kruhových očkách, pestrými emaily malované kytice v látkových závěsech. Pozadí s matně zlatými větěvkami s listy a drobnými snítkami.

Běžný, v několika velikostech a v řadě provedení doložený tvar vázy - se shodně provedeným zlaceným a emailovaným dekorem z bílých závěsů s květinovou girlandou zakreslena v FA AH 288, s. 206b. č. 65.5.11/16“. Tamtéž, s. 211a, obdobná varianta dekoru se zdvojenými bílými závěsy.

Roku 1867 doložena v dodávkách pro různé odběratele, mimo jiné i pro firmu Franz Steigerwald's Neffen, Mnichov, viz SOA Zámorsk, HSNS, K 1199, s. 134, s popisem Email grün Vase 16“ mit ausgeschliffenen Email Guirlanden, gemalt. Blumen und reich Golddecor. Složitostí dekoru odpovídala i vyšší cena vázy – 13 fl.a 70 kr.

Malířem květinového dekoru – jak naznačuje poznámka u vázy v provedení moosgrün Fond mit Behängblumen v FA, AH 204, s. 23, zřejmě Wilhelm Tietz. Zlacený plošný vzor složený z hustě malovaných drobných trojlístků a několika velkých prokreslených trojlístů patří k charakteristickým harrachovským dekorům tohoto typu.

P: FA - AH 288 (tvar a dekor), K 1199

Lit.: PASSAU 1995, Bd. II, č. III.12

Kolorovaná kresba vázy výr. č. 65.5.11/16“ v provedení *Email rosa mit ausgeschliffenen Email Guirlanden, gemalt. Blumen und reich Golddecor* (FA AH 288, s. 206b).

14

Váza se třemi delfíny

1865-1866

Tvar: výr. č. 551½/49

Provedení: dunkelgrün mit reichem Golddekor, mit zwei kleinen geriegelten matten Delfinen

v. 34cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3750

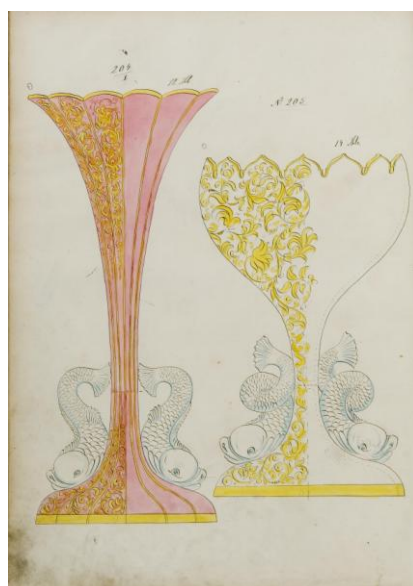
Zelené sklo, foukáno do formy. Brušené. Zlatě malované úponky s akantovými listy. Trojice delfínů z bezbarvého lisovaného a matovaného skla, připevnění šroubem.

Plastika delfína se stočeným ocasem představuje druhý nejčastější typ lisované součásti váz a misek. Jako plastický prvek využita také na dalších obdobných tvarech váz, jejichž odběratelem byla především firma Berens Blumberg & Comp., Londýn, viz FA AH 17. Menší varianta vázy s dvěma delfíny doložena např. v dodávce z 5. 2. 1866, obsahující 14 kusů popsanych jako Dunkelgrün Vasen 12“ glatt, geziert mit reich. Golddekor, mit 2 kleinen geringelten matten Delfinen u. Bronzschrauben. viz SOA Zámorsk, HSNS, K 1187. Vázy doplňovaly stylově obdobné a do Anglie rovněž hojně exportované lampy.

Shodný tvar se stejným dekorem v FA AH 288, s. 196 a. Vzor z charakteristicky stylizovaných akantových lístků s úponky lze přiřadit k identifikačním znakům harrachovského skla.

Vázy s delfíny doloženy také v provedení z ledového skla (Eisglas), viz dodávka Franzi Steigerwaldovi, Londýn a Mnichov, pro Jarní veletrh v Lipsku 1870 v. SOA Zámorsk, HSNS, K 1199. s. 96.

P: FA - AH 288

Vázy výr. č. 204, 205 v zákresové knize výrobků pro firmu Berens, Blumberg & Comp., Londýn (FA AH 17)

15

Pár stolních lustrů

kolem 1860

Objednavatel: J. & C. Osler, Birmingham

Tvar: výr.č. 191/13“

Provedení: Email rosa geschliffen

v. 32 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 69 482

Bezbarvé sklo podjímané růžovým a přejímané bílým opálovým sklem, foukáno do formy. Broušené, šesticípý okraj. V šesti medailonech emaily malované pesrté kytice, ostatní plocha se zlatými arabeskami. Dvanáct ověšků z bezbarvého broušeného skla, složeny z osmihranných kamenů a tyčí s hrotem.

Typický příklad párových stolních lustrů, určených především pro anglický trh. Největším dovozcem lustrů byla na výrobu a obchod svítidly specializovaná firma J. & C. Osler, Birmingham – v zákresové knize Lustertheile Osler mezi desítkami dalších tvarů zakresleno rovněž několik variant lustru výr. č. 191 lišících se kompozicí broušeného a malovaného dekoru, viz FA AH 128, s. 91a, 93b, 102a, 113a. Dovoz zprostředkovávali i další londýnští obchodníci sklem Berens Blumberg & Co. či Nestle & Huntsmann. Další příklady harrachovskou sklárnou vyráběných stolních lustrů viz ŽELASKO 2005, č. kat. 178, 179.

P: FA – AH 128

Lustr výr. č. 191 s variantou broušeného dekoru a lustr výr. č 188 v provedení *Email blau geschliffen* (FA AH 128, s. 93b)

16

Monumentální váza s alegoriemi Léta a Podzimu

1860-1870

Tvar: výr. č. 4?

Provedení: Email rosa

v. 145 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 13335. Získáno 1933

Pětídílná váza, růžové sklo, přejímané opakním bílým sklem, foukáno do formy. Broušené, dva oválné medailony, zbývající plocha pláště s mřížovým vzorem. Malba barevnými emaily – na podstavci pás pestrých květů, v medailonech alegorie Léta – dívka se srpem a snopem obilí – a Podzimu - žena trhající hrozny vinné révy.

Vzhledem k nebývalým rozměrům a náročně provedenému broušenému i malovanému dekoru zřejmě váza určená pro některou z hlavních výstav šedesátých let (Londýn 1862?), původně možná z páru váz s alegoriemi čtyř ročních období.

Jednotlivé díly s naznačeným mřížovým vzorem zakresleny bez určitějšího popisu v FA AH 288, s. 208b, 209a. Váza zachycena na fotografii firemní vzorkovny z doby kolem roku 1905.

17

Lázeňský pohárek s alegorií Léta

kolem 1860

Provedení: kristall Email

v. 13,3 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 79

Bezbarvé sklo, vrstvené opakním bílým sklem, foukáno do formy, volně tvarované ucho. Broušené, na čelní straně oválný medailon, v něm emaily malovaný figurální motiv – dívka v letních šatech a klobouku zakusující se do jablka, zlatem malované úponky a obrysy broušeného dekoru.

18

Lázeňský pohárek s alegorií Podzimu

kolem 1860

Provedení: kristall Email

v. 13,3 cm

Uměleckoprůmyslové museum, Praha, inv. č. 34195

Bezbarvé sklo, vrstvené opakním bílým sklem, foukáno do formy, volně tvarované ucho. Broušené, na čelní straně oválný medailon, v něm emaily malovaný figurální motiv – dívka trhající hrozny vinné révy, v pozadí lázeňský altán.

Lázeňské pohárky (Brunnenkannel) byly objednávány především obchodníky a rafinéry ze západočeských lázeňských měst. Například Ludwig Moser v Karlových Varech odebral během roku 1860 téměř čtyři desítky pohárků, srov. SOA Zámorsk, HSNS, K 1159, s.164, 166. Převažovaly modře nebo rubínově a bíle vrstvené pohárků shodného tvaru s vybroušenými kruhovými medailony. Viz také podobný pohárek s nápisem Karlsbad 1862 v. AH 9, s. 29a.

K dalším karlovarským prodejcům pohárků patřili Anton H. Pfeiffer, Carl Hofmann, Rudolf Hiller či Th. Wolf, v Mariánských Lázních Franz Pitroff, v Teplicích Vinzenz Schindler či Wilibald Haueisen.

P: FA -AH 288 (tvar)

19

Váza

1868-1869,

Tvar: výr. č. 835/12

Provedení: Email grün geschliffen

v. 48 cm

Uměleckoprůmyslové museum, Praha, depozit

Zelené sklo, vrstvené opakním bílým sklem, foukáno do formy. Broušený oválný medailon, palmety, po stranách velké rozety, na patce pole s jemnými kaménky. Emaily malovaný motiv venkovanky s dítětem na cestě v krajině ve skalnaté krajině, na hrdle květinový pás. Pozadí se zlatě malovaným proplétaným vzorem.

Ve druhé polovině šedesátých letech se novosvětští malíři zaměřili na figurální témata. Jako předlohy k žánrovým motivům využívali buď knižní a časopisecké ilustrace či reprodukce děl různých autorů. Předloha k malbě v tomto případě neurčena.

Podobný typ brusu použit i na dalších tvarech, viz FA, AH 288, s. 251, 252.

P: FA -AH 288 (tvar)

20

Mísa na noze s podstavcem

1868-1869

Tvar: výr. č. 835/1

Provedení: Email grün geschliffen

v. 39,2 cm (v. podstavce 22,5 cm)

Uměleckoprůmyslové museum, Praha, inv. č. 53 818

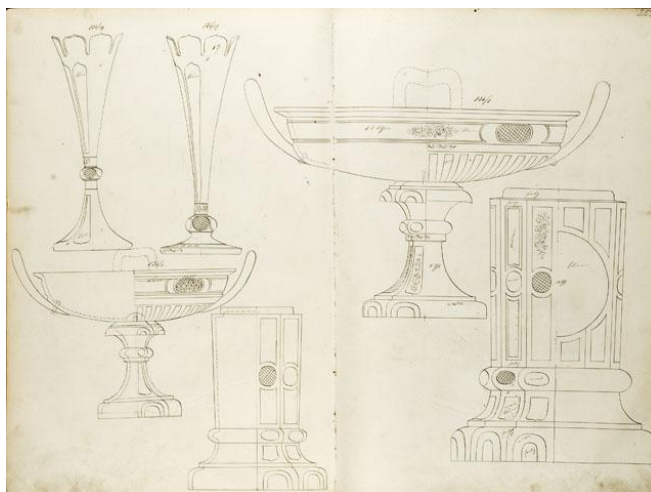
Dvoudílná, chybí dvě původní ucha. Zelené sklo, vrstvené bílým opálovým, foukáno do formy. Probrušovaný dekor z pásů, štítků, obloučků a medailonů, zčásti s jemným kaménkovým vzorem. Na zlatém pozadí pestrá emailová malba květin, zlatě malované jemné rozviliny.

Podobně jako předchozí váza poukazuje i tato mísa na jeden ze směrů vývoje harrachovského skla po polovině šedesátých let, pro který je charakteristické dozrívání staršího stylu a jeho prolínání s novými tendencemi. Pestrá druhoroková malba je užita na tvaru, který již signalizuje nástup nového, novorenesančního stylu.

Mísa vyráběna ve dvou velikostech, viz FA AH 288, s 252b, 253a.

P: FA - 288 (tvar)

Lit.: BROŽOVÁ 1976, č. kat. 7

Kresby variant podnosu v zákresové knize FA AH 288.

21

Karafa se zátkou

kolem 1860

Tvar: výr. č. J. M. I (L.M/3)

Provedení: blau Email geschliffen mit Golddecor

Sign.:

v. se zátkou ??? cm

Uměleckoprůmyslové museum, Praha, inv. č.

Bezbarvé sklo, vrstvené bílým opálem a kobaltově modrým sklem, foukáno do formy. Probrušovaný dekor. Malba emaily a reliéfním zlatem.

Karafy tohoto typu byly určeny především pro vývoz do Předního Východu a Indie. Sklárna je dodávala, zpravidla již s broušeným dekorem, několika rafinérským a exportním firmám, viz FA AH 265, s. 77. Ve firemní dokumentaci mimo jiné doložena firma Gebrüder Krause et Cie., která patřila k nejvýznamnějším v Kamenickém Šenově a vystavovala své sklo také na Světové výstavě v Paříži, viz PECHT 1867, s. 276.

Ve sbírkách Uměleckoprůmyslového musea v Praze také láhev k vodní dýmce se shodně komponovaným broušeným vzorem srov. BROŽOVÁ 1977, č. kat. 161. Srov. také karafu a láhev ze sbírek Sklářského muzea v Novém Boru v BROŽOVÁ / LUKÁŠ 1970, č. kat. 42, 43.

P: FA – AH 37, AH 265 (tvar)

22

Flakon

kolem 1858

Tvar: výr. č. 150/12“

Provedení: Beinglas mit Blumendecor u. Goldränder

v. se zátkou 31 cm

Muzeum a knihovna, Čáslav, inv. č. ČHS 48

Bílé opálové sklo, foukáno do formy. Zátka ve tvaru květinového kalicha, se zabroušeným okrajem. Matováno. Polotransparentními emaily malované květy máku, svlačce a dalších květin, zlatem malované linky.

V zásilce F. Steigerwaldovi do Londýna z 21. září 1858 jako Beinglas Flacon mit geript. Tulpenstöpsel m. Blumendecor u. Goldränder, ve výškách 12“, 10“ a 6“, viz SOA Zámorsk, K 1199, s. 12.

Dvojice menších karaf shodného tvaru s bohatší malbou květů a ptáků ve větvích ve sbírce Vlastivědného muzea ve Vrchlabí, vgl. BROŽOVÁ / LUKÁŠ 1970, č. kat. 62.

P: FA - AH 265 (tvar)

23

Váza

kolem 1865

Tvar: výr. č. 158/14“

Provedení: Beinglas

v. 35,5 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 7362

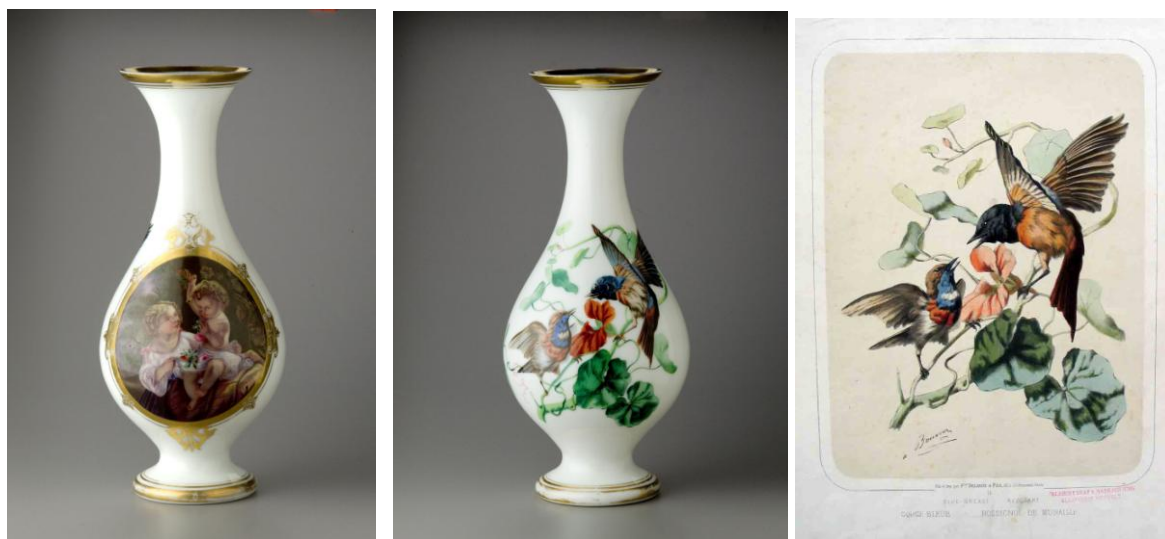
Bílé opálové sklo *Beinglas*, foukané do formy. Malba barevnými emaily – na větévce řeřichy dva peroucí se ptáci, na opačné straně v kruhovém medailonu matka při hře s dítětem, v pozadí krajina se stromy.

Jako předloha k motivu s ptáky identifikována litografie A. Bouviera, kolem 1860, dochovaná v FA. Malířem realisticky věrné scény se slavíkem modráčkem a rehkem domácím pravděpodobně Franz Herrmann, dle zmínky v FA AH 204 zaměřený na malbu motivů s květy a ptáky. Vzhledem k žánrové odlišnosti obou malovaných motivů se lze domnívat, že váza snad sloužila jako vzorek či ukázka malby novosvětských malířů.

Vázy tohoto tvaru vyráběna ve třech velikostech, v FA AH 288 zakreslena s několika typy dekorů.

P: FA - AH 288 (tvar)

Lit.: ŽELASKO 2005, č. kat. 224

A. Bouvier, Gorge bleue – Rossignol de muraille, litografie, vydal Francois Delarue et Fils, Paříž, kolem 1850 (FA)

24

Džbán

1860-1861

Tvar: výr. č. 73

Provedení: Alabaster mattiert mit hellen Goldreifen und Steinelband
v. 30 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 3615

Bílé alabastrové sklo, foukané do formy, volně tvarované ucho. Matované. Dekor z jemných zlatem malovaných snítek a lepených modrých, růžových a zelených, do routy broušených kamenů a perliček.

Zkratka A. H. P. připsaná u kresby v FA AH 155, s. 18b naznačuje, že džbán vyráběn na zakázku pro Antona Heinricha Pfeiffera, rytce a obchodníka sklem v Karlových Varech. Že mohlo jít o tvar dodávaný výhradně pro tohoto tradičního zákazníka sklárny, potvrzují i opakované záznamy o jeho dodávkách v SOA Zámorsk, HSNS, K 1159, z let 1860 a 1861.

Alabastrové vázy, flakony, dózy, nádoby na bowli a další široký sortiment s lepenými kameny byly zasílány i dalším stálým odběratelům. Další příklady harrachovských skel zdobených lepenými kaménky (mit Steineldecor, Steinelband, Steinelborte, Steinelschilder), často složenými do květinových motivů (mit Steinelbouquets) viz PASSAU 1995, Bd. III, č. III.58; ŽELASKO 2005, č. kat. 227, 234, 236.

P: FA - AH 155

Lit.: PASSAU 1995, Bd. 3, č. III.57

Džbány s dekory z lepených kaménků dodávané A. H. Pfeifferovi, Karlovy Vary – varianty *mit Steinel* a *mit Steinelborte* (FA AH 155, s. 18b)

25

Váza

1860

Tvar: výr. č. 516 (Pl 12“)

Provedení: rubín

v. 32,5 cm

Regionální muzeum, Teplice, inv. č. UHS 612

Bezbarvé sklo podjímané rubínovým, foukáno do formy. Hranovaná. Emaily malovaný medailon s dívčím portrétem, rámovaný zelenými perličkami a zlatobílým ornamentem z proplétané pásky.

Ojedinělý příklad vázy zdobené ve stylu potichomanie. Tvar a dekor doložen v FA AH 288, s. 103.

Vázy výr. č. 509, 515 a 516, s figurálními malbami v medailonech ve stylu potichomanie, rámovaných zlatými arabeskami (FA AH 288, s. 103a)

26

Váza s víkem

kolem 1860

Provedení: grün Malachit

v. 41 cm

Východočeské muzeum, Pardubice, inv. č. UPS 690

Bezbarvé sklo vrstvené bílým opálem, krakelované a převrstvené zeleným sklem, foukáno do formy. Broušená úchytka. Malba leštěným zlatem.

Malachitové sklo se objevuje v produkci kolem roku 1855. Pojmenování po drahém kameni malachitu se však nevztahuje k barvě skla, neboť sklárna vyráběla i jiné barevné varianty tohoto typu skla s názvy weiss Malachit či blau Malachit. Název se tedy spíše má vztahovat ke struktuře kamene, kterou krakelované sklo připomíná.

27

Souprava na vodu - džbán a pohár

kolem 1865

Tvar: výr. č. H. B.

Provedení: Eisglas mit rosa Schlangenhenke und blank Golddecorl

v. 33,8 cm, 20,1 cm

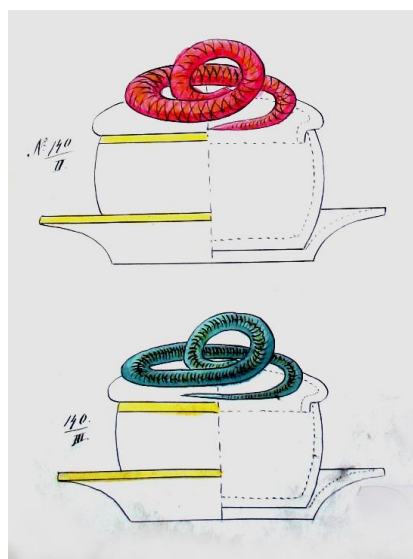
Passauer Glasmuseum, inv. č. Hö 8355, Hö 8356

Bezbarvé krakelované sklo, foukáno do formy, ucho a ovin nohy z růžového skla, volně tvarované. Malba leštěným zlatem.

Tvar s poznámkou H.B. zakreslen in FA AH 155, s. 87a. Shodně provedené džbány s uchy tvaru hada doloženy i v dalších, v proporcích a detailech jen mírně odlišných tvarech, viz např. džbán č. 45 in FA AH 155, s. 12. Ucha v podobě hada se uplatnily i na dalších harrachovských výrobcích.

Krakelované, jako ledové označované sklo (Eisglas) bylo oblíbené po celé šedesátá léta a je doloženo v dodávkách řadě zákazníků. Velký počet souprav džbánů a pohárů s hadovitým uchem směřovat ke Franzi Steigerwaldovi, Londýn a Mnichov, který jen v dubnu až červnu 1865 zaplatil sklárně za více jak 50 souprav.

P:FA - AH 155 (tvar)

Dózy na máslo, výr. č. 140/II, 140/III, s barevnými hadovitými úchytkami. (FA AH 155)

28

Souprava na cukrovou vodu

Tvar: výr. č. J. L. 128

Provedení: Email grün Vermezell

karafa v. 27,3 cm, karafka 17,5cm, číška v. 11 cm, dóza s víčkem v. 15 cm, podnos prům. 30 cm

Uměleckoprůmyslové museum, Praha, inv. č. 75781

Zelené sklo, podjímané bílým opálovým sklem, foukáno do formy, krakelováno. Okraje a prstence zlaceny.

Tvar dodávaný Josefu Lobmeyrovi, Vídeň, viz FA AH 269, s. 8a. Soupravy na cukrovou vodu, složené z podnosu, karafy na vodu a menší karafky na arak, číšky a dózy na cukr, patřily ke standardním typům novosvětských výrobků a byly vyráběny v řadě provedení. Tvarově shodná souprava s broušenými gotizujícími čtyřlísty dodávána rafinerii J. Vogelsang Söhne, Bor; varianta s rytinou orobince firmě P. A. Tacchi Nachfolger, Frankfurt nad Mohanen.

Rovněž kombinace zeleného krakelovaného skla (Vermezell-Glas) s bílým podkladem byla žádaná, srov. početnou stolní soupravu v tomto provedení doplněnou malbou květin a monogramy, dodanou sklárnou Wilhelmu Hofmannovi, Praha, viz ŽELASKO 2005, č. kat. 261, 262 (mylně připsáno sklárně Josephinenhütte).

P: FA - AH 269

Lit.: BROŽOVÁ / HOLEŠOVSKÝ 1979, č. kat. 206

29

Váza

kolem 1850

v. 37,3 cm

Muzeum skla a bižuterie, Jablonec nad Nisou, inv. č. S 4912

Bezbarvé sklo, podjímané bílým opálem, tělo převrstvené spirálovitě stočenými pásy střídavě růžového a zeleného skla, foukáno do formy. Patka broušená. V barevných pásích reliéfně ryté listy a květy svlačce. Patka se zlatem malovanými vyspořenými akantovými listy.

Ojedinělá váza, spojující špičkovou práci na huti s řemeslně náročným a rozsáhlým výkonem rytce. Hutní zpracování polotovaru se stáčenými barevnými pásy navazuje na zkušenosti získané rozvojem venezianizujících technik během čtyřicátých let, rytý dvoubarevný rostlinný motiv rozpracovává dekorativní možnosti reliéfní rytiny let padesátých.

Dvoubarevný růžovo-zelený dekor se svlačci doložen jen na malém flakonu v FA AH 265, s. 8b; na láhvi s číškou v FA AH 283, s. 1a, zakreslena vedle růžovo-zelené i modro-zelená kombinace.

30

Váza

kolem 1855

v. 27 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3730

Bezbarvé sklo, vrstvené rubínovým, foukáno do formy. Reliéfně ytý dekor ze symetricky uspořádaných akantových rozvilin, doplněno broušenými leštěnými čočkami.

Zkušenosti novosvětských rytců s ornamentální rytinou, užívanou dosud jako doplněk medailonů s reliéfní figurální řezbou, jsou zde využity k výzdobě celého pláště vázy. Rytina tohoto typu známa i na dalších tvarech. Pohár se zatavenou spirálou v noze a shodně rytou kupou viz ŽELASKO 2005, č. kat. 146, tvarově obdobný pohár ve sbírce Krkonošského muzea v Jilemnici, jeho modře vrstvené varianty v Muzeu skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou. Rytina doložena i na drobnějších flakonech (Muzeum skla, Harrachov).

31

Číška na vodu

1854-1855

Tvar: J.L. 10

Provedení: blau mit erhabenem Schilfschnitt

v. 11,2 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 17058. Dar G. E. Pazaurka, Stuttgart.

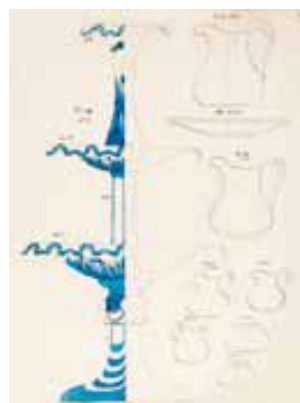
Bezbarvé sklo vrstvené kobaltově modrým, foukáno do formy. Reliéfně rytý pás s listy a palicemi orobince.

Dekor zřejmě reaguje na malované motivy vodních rostlin na sklech navržených Richardem Redgravem pro Henry Colea a jeho "Felix Summerly's Art Manufactures" roku 1847, viz MUNDT 1981, s. 238, 239, srov. také LIEFKES 1997, s. 121.

Modře vrstvený džbán na víno a číška s reliéfně rytým motivem orobince (mit erhabenem Schilfschnitt) doloženy již v roce 1854 v dodávce pro Charlese Ahrenfeldta v Paříži, jako rytec dekoru zde uveden Alois Pohl, viz SOA Zámorsk, HSNS, K 1166, s. 2. Dekor byl v průběhu padesátých let často využíván a objednáván na nejrůznějších tvarech stolního i dekorativního skla. Ještě v zákresových knihách z období kolem roku 1860 lze vedle různých variant pohárů, dóz, misek na noze, dvou- i třetířázkových nástolců nal i rozměrnější předměty jako džbány a umyvadla mycích souprav či nočník (FA AH 133, výr. č. 4915).

Číška dodávána samostatně či jako součást soupravy na cukrovou vodu (Wassersatz, někdy jako Verre d'eaux), doložena také v rubínově červené, růžové a zelené variantě, viz dodávky pro J. & L. Lobmeyra z let 1854 a 1855 v SOA Zámorsk, HSNS, K 1195, s. 75, 92, 108, zde jako rytec uváděn Anton Sacher. Srov. další ukázkou in LICHTENBERG 2004, obr. s. 171.

Lit.: BROŽOVÁ 1976, č. kat. 66; BROŽOVÁ / HOLEŠOVSKÝ 1979, č. kat. 89

Cukřenka na noze z lisovaného skla a patrový podnos s reliéfně rytým motivem orobince - mit erhabenem Schilfschnitt (FA AH 155, s. 30b, AH 269, s. 29b)

32

Váza

výr. č. 188 ½

Provedení: blau mattirt mit halben Weinlaub & Schliff

znač: na stěně ryté *F. I. P.*

v. 42 cm

Uměleckoprůmyslové museum, Praha, inv. č. 54 164

Bezbarvé sklo, vrstvené modrým kobaltovým sklem, foukáno do formy. Broušené. Reliéfně rytý dekor akantových rozvilin, v nich figury lovce, honícího psa a jelena.

V knize FA AH 9, s. váza zakreslena s rytým dekorem ovíjejících se révových úponků s listy, s popisem T. N. (= Tacchi's Nachfolger).

Tvar doložen též v dodávce pro firmu Brens Blumberg & Co. z 21. 6 1855 jako č. 1912/2 s popisem Rosa hohe Champagnervase 21" mattirt mit halben Weinlaub & Schliff, rytinu provedli Franz Mohr a Alois Pohl, viz SOA Zámorsk, HSNS, K 1187, s. 66.

Význam signatury F. I. P. nezjištěn.

P: FA- AH 9

Lit.: BROŽOVÁ 1977, č. kat. 214

33

Váza dvouuchá

1850-1855, malba Franz Herrmann

Provedení: schwarz Hyalith mit rothem hetrurischen Dekor

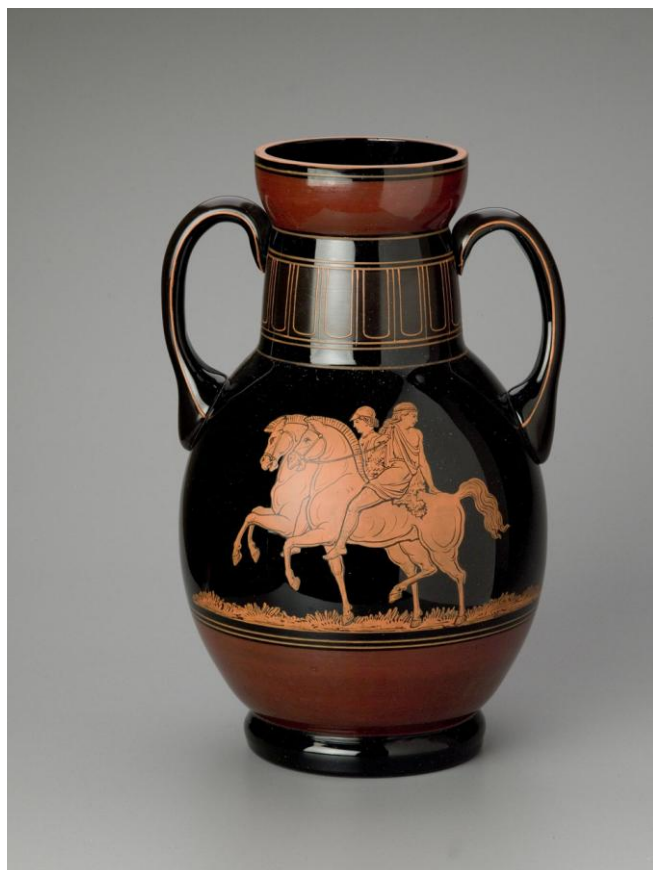
v. 30,5 cm

Passauer Glasmuseum, inv. č. Hö 68 371

Černé opakní sklo *Hyalith*, foukáno do formy, dvě nasazená ucha. Široké pásy u dna a na okraji malované hnědou barvou, na těle matnou cihlově červenou barvou malovaná antického jezdce a jezdkyňe na koních.

Obdobná dvouchá váza (Blumenkrügl) v tomto provedení zařazena také do souboru pro londýnskou výstavu v roce 1851, viz položka 21 in Verzeichniss der zur Gewerbausstellung nach London gelieferten Glaswaren im Mt. Jänner ... 1851 (SOA Zámorsk, HSNS, Karton 51, inv. č. 192). U všech červenofigurových dekorů zde jako malíř uváděn Franz Herrmann.

Další příklady váz v tomto provedení in PASSAU 1995, Bd. III, č. III.31, tamtéž, č. III.28, III.29, příklady antikizujících skel z červeného hyalitu,

34

Váza

kolem 1850

v. 18,3 cm

Městské muzeum a knihovna, Čáslav, inv. č. ČHS 47. Dar Jana hraběte Harracha z roku 1910.

Bílé opálové sklo, foukáno do formy. Oranžový fond s vyspořenou, černě a zlatě dokreslenou dvojicí římských bojovníků. Zadní strana s rosetou. Pás s barevně malovanou klikátkou.

Jak uvádí J. Brožová, motivy antikizujících postav byly vybírány zřejmě z předlohových publikací, zmiňovaných v majetku sklárny již kolem roku 1835, viz PASSAU 1995, Bd. III, č. III.30.

35

Váza

kolem 1865

Provedení: Beinglas mattiert mit Eisenroth Grund Figuren und Golddecor

v. 15,3 cm

Městské muzeum a knihovna, Čáslav, inv. č. ČHS 49. Dar Jana hraběte Harracha z roku 1910.

Bílé opálové sklo vrstvené bezbarvým, foukáno do formy. Matováno. Malba cihlově červeným matným emailem a zlatem - antický bojovník s mečem a štítem.

Vázy z černého hyalitu byly po roce 1860 vystřídány novým typem - vázami s antickými figurami malovanými červeným emailem na bílém podkladu. Objevují se v té době v dodávkách četným domácím i zahraničním objednavatelům. Z neznámějších například Wilhelmu Hofmannovi, Praha či tradičně Berens Blumberg & Comp, Londýn (viz SOA Zámorsk, HSNS, Kniha 1193, Kniha 1187)

36

Váza

kolem 1864

Provedení: Beinglas mattiert mit roth und Irrweg

v. 19,7 cm

Passauer Glasmuseum, inv. č. Hö 61444

Bílé opálové sklo, foukáno do formy. Matováno, červeným, okrovým a černým matným emailem malovaná klikatkou, zlatem malované linky.

Vázy s jedním nebo dvěma pásy klikatky (v terminologii sklárny Irrweg - nekonečná cesta), zpravidla doplněné domalovanými obtisky římských nebo mytologických figur, byl převážně určeny pro anlický trh a jsou hojně zastoupeny jak v objednávkách firmy Berens Blumberg & Comp., tak Wilhelma Hofmanna, Praha, který měl v Londýně svoji obchodní filiálku. Viz vázy tohoto typu in TRUITT 1996, s. 7, obr.2.4.027.

37

Váza

kolem 1864

Tvar: výr. č. JS 2 (784/8“)

Provedení : Beinglas mit roth u. Amorett

v. 20,7 cm

Passauer Glasmuseum, inv. č. Hö 65927

Bílé opálové sklo, foukáno do formy. Malba oranžovočerveným a černým emailem, doplněny zlaté klikatky a linky. Černé obtisky – amoret na lvu, na opačné straně dva chlapci u obětního oltáře.

Vázy tohoto tvaru a jejich mírné obměny doloženy například v dodávkách firmě Heinrich Ullrich, Vídeň z roku 1864, viz SOA Zámorsk, HSNS. K 1193, s. 141 (v provedení mit schwarz Grund Amorett u. Blumen).

P: SOA Zámorsk, HSNS, K 128 (tvar)

38

Mísa na noze s podstavcem

kolem 1864

Tvar: výr. č. 26/2

Provedení: Beinglas mit roth und römischen Figuren

v. 48,6 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4462

Bílé opálové sklo, foukáno do formy. Podstavec a noha s kryty rumělkově červeným emailem, ve vyspořených medailonech kolorované obtisky - hlava římského válečníka a ženská hlava s antickým účesem. Kupa matována, s kolorovanými obtisky zápasících antických válečníků.

S jinou variantou dekoru s velkými medailony mísa zakreslena in FA, AH 269. Ve firemní dokumentaci doloženo několik desítek různých obtisků mytologických postav, antických římských figur či medailonů s římskými hlavami, viz FA, AH 288. Jako dodavatel obtisků identifikovala J. Brožová firmy Kosch, Vídeň, a C. Hesse, Lipsko, viz PASSAU 1995, Bd. III, č. III.27.

P: FA - AH 269 (tvar)

Mísa s velkými antikizujícími medailony, výr. č. 26/2 (FA, AH 269)

39

Dvouuchá mísa s víkem

Objednavatel: Heinrich Ullrich, Vídeň, 1864

Tvar: výr. č. 775/29

Provedení: *Strohgelb mit roth Henkel u. Irrweg mit römisch Druckköpfen u. Goldeinfassung*

v. 25,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 2974

Nažloutlé opálové sklo, foukáno do formy, volně tvarovaná ucha a úchytka. Matným červeným emailem malovaný pásy meandru, kolorované obtisky s hlavami římských bojovníků. Ucha a úchytka matně červené.

Ze série obdobných tvarů, napodobujících antické nádoby - kylixy, kanthary, lekythy, pyxidy – vyrobených 1864 pro Heinricha Ullricha, Vídeň, viz SOA Zámorsk, K 128, výr. č. 775/29 (původně s příslušným válcovitým profilovaným podstavcem). Tamtéž, u stínidla výr. č. 820/14, doložen i typ dekoru.

P: SOA Zámorsk, HSNS, K 128 (tvar), K 1193 (dekor)

40

Konvice tvaru lékythu

kolem 1860

v. 30,8 cm

Městské muzeum a knihovna, Čáslav, inv. č. ČHS 47. Dar Jana hraběte Harracha z roku 1910.

Bílé opálové sklo, foukáno do formy, volně tvarované ucho. V širokém světle zeleném pásu čtveřice vyspořených oválných medailonů s ženskou a mužskou antikizující hlavou a pestrými kyticemi malovanými emailem, Reliéfním zlatem malované rosety, girlandy, listový pás a linky.

BROŽOVÁ 1976, č. kat. 56 uvádí, že ještě v roce 1865 působili ve sklárně jako specializovaní malíři antikizujících hlav Sebastian Setzer, Franz Hermann, Franz Veith a Vincenc Tietz. Počet malířů svědčí o četném použití a trvajícím oblíbení tohoto motivu výzdoby na harrachovském skle.

Nádoby tvaru lékythu jsou ve firemní dokumentaci doloženy v několika mírně odlišných variantách. Harrachovskou sklárnou byl pravděpodobně dodán také lékythos z mléčného skla, získaný do sbírek berlínského Kunstgewerbemusea na Světové výstavě ve Vídni 1873 od Wilhelma Hofmanna, Praha, viz MUNDT 1983, č. kat. 9. Dekor s motivem ženy v antickém oděvu byl proveden Hofmannovou malířnou.

Lit.: BROŽOVÁ 1976, č. kat. 56; SPIEGL 1980, s. 70, obr.76

41

Flakon

kolem 1860

Tvar: výr. č. JL 2072

Provedení: Dunkelgrün Flacon mit 1 Email Schild gemalten Portraits u. reich Goldecor

v. se zátkou 28,3 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3745

Zelené sklo, foukané do formy a volně tvarované. Natavená kruhová destička z bílého opálového skla s emaily malovanou hlavou antického vítěze. Na plášti jemné zlatem malované akantové rozviliny.

42

Flakon

kolem 1860

Provedení: Dunkelgrün Flacon mit 1 Email Schild gemalten Portraits u. reich Goldecor

v. se zátkou 17,8 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3747

Zelené sklo, foukané do formy a volně tvarované. Natavená kruhová destička z bílého opálového skla s emaily malovanou antickou dívčí hlavou. Na plášti jemné zlatem malované akantové rozviliny.

Flakony tohoto typu byly v mírně odlišných proporcích tvaru dodávány různým odběratelům. Shodný tvar doložen pro firmu J. & L. Lobmeyr, Vídeň, in FA AH 265, s. 64b, výr. č. JL 2072.

Provedení popisováno jako Dunkelgrün Flacon mit 1 Email Schild gemalten Portraits u. reich Goldecor, viz obdobný flakon v dodávce pro Berens Blumberg & Comp., Londýn, z 6. září 1864 in SOA Zámorsk, HSNS, K 1167. Dodáván též v provedení z růžového skla Rosaglas.

Styl malby blízce podobný medailonům na přechozím flakonu, lze proto předpokládat autorství některého z uvedených furemních malířů.

43

Váza

kolem 1865

Tvar: výr. č. 507/11

Provedení: Beinglas mattiert, römische Figur

v. 27 cm

Passauer Glasmuseum, inv. č. Hö 51885

Bílé opálové sklo, foukáno do formy. Noha a hrdlo s malbou modrým matným emailem taženou zlatou linkou. Na těle dva medailony s egyptskými hlavami v černo-zlatém rámcí a fialovými mašlemi.

Další typ antikizujících váz, s malbou napodobující probrušované ovály a čočky a bohatým ornamentálním rámcem lemovanými obtiskovými barevnými medailony.

P: AH 288-191, AH 288-233, AH 288-162 (shodný medailon)

Váza výr. č. 507/11 a další vázy s variantami antikizujících medailonů doložených k roku 1864 (FA - AH 288)

44

Váza

1864

Tvar: výr. č. 195/14½

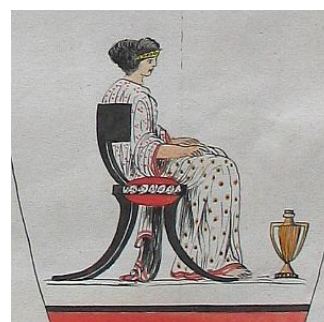
Provedení: Beinglas mattiert mit 3 römisch Figuren u. roth Irrweg u. Goldränder
v. 36,6 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3737

Bílé opálové sklo, foukáno do formy. Tělo z kolorovanými obtisky s antickými figurami – žena v chitónu sedící na klismosu, Říman s kopím a štítem a lučišník, na hrdle červeno-černá klikatka, prstence na noze a hrdle leskle zlaceny.

Váza vyráběná ve třech výškových variantách a v několika provedeních dekoru pro firmu Berens Blumberg & Comp., Londýn, viz FA AH 17. Dalším příkladem vázy s tímtož typem dekoru prodávané prostřednictvím londýnského obchodního partnera do Anglie váza s římským bojovníkem in HAJDAMACH 1993, s. 136.

P: FA - AH17 (tvar)

Kresby obtiskových dekorů - shodné motivy *römische Figuren* byly často využity i na dalších tvarech z období kolem roku 1865 (FA, AH 288)

45

Párové vázy

1877

Tvar: výr. č. 299/18“

Provedení: rosa du Barry

v. 46 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3289

Bílé opálové sklo, vrstvené růžovým, foukáno do formy. Ve zlatě malovaném a leštěném oválném medailonu antická ženská hlava a římský válečník v přílbici reliéfně malované bílým emailem. Rámováno černým meandrem a zlatými palmetami.

Postupně, v několika vrstvách nanášená malba pastózním bílým emailem představuje časnou ukázkou této techniky malby a lze ji považovat za reakci na oblibu malby pâte-sur-pâte, rozvíjené již od padesátých let zejména francouzskými i anglickými výrobci porcelánu (Sèvres, Minton). Rovněž leskle zlacená plocha medailonu a módní růžová barva rosa du Barry naznačuje snahu napodobit soudobý porcelán.

P: AH 188 (tvar)

46

Váza dvouuchá

1885

Tvar: výr. č. 1129/3

Provedení: Blossom, č. dek. B164

Znač.: B/164 tužkou na dně

v. 22,2 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 9807. Zakoupena od hraběte Harracha, Nový Svět, 26. 11. 1886.

Bílé opálové sklo, zdola růžově sbíhané, foukáno do formy, noha a dvě ucha hutně tvarované. Matováno, antický vozataj malovaný matným a reliéfním zlatem a stříbrem. Ucha a patka matně zlacené.

Váza zřetelně dokládá, že obliba antických motivů přetrvávala až do poloviny osmdesátých let, kdy se místo obtisků znovu navrací malované figurální kompozice.

P: AH 140 (tvar)

47

Džbán

kolem 1865

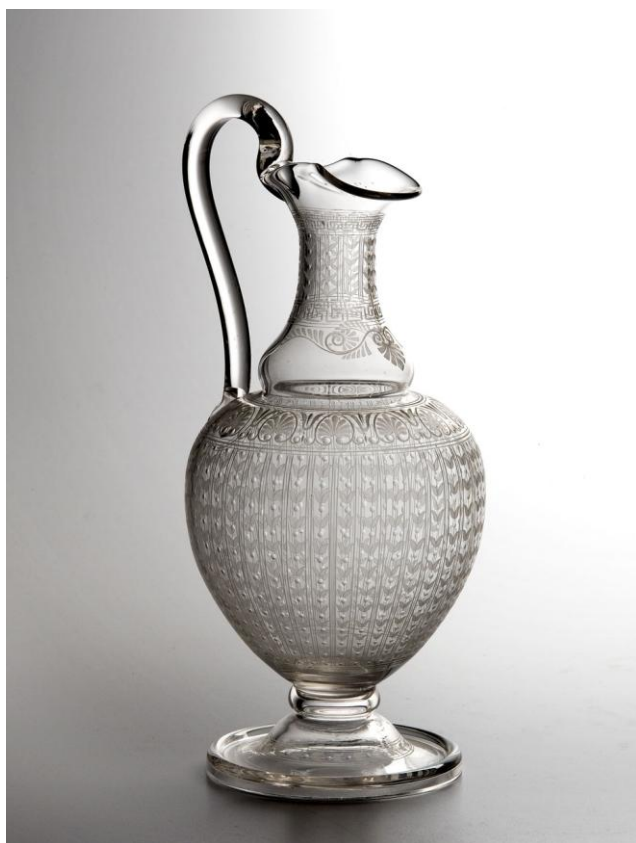
v. 27,3 cm

Městské muzeum a knihovna, Čáslav, inv. č. ČHS 6. Dar hraběte Jana Harracha z roku 1910.

Bezbarvé sklo, foukáno do formy, Okraj a ucho volně tvarovány, Lineárně rytý ornamentální dekor – svislé linie s lístky, palmetami a meandry, doplněno malými broušenými a leštěnými čočkami.

Ryté sklo tvořilo zřejmě jen malou část produkce šedesátých let. Tvar džbánu, vycházející z řecké oinochoe, stejně jako použitý ornament s palmetami a meandry jsou paralelou soudobého anglického skla, srov. ryté sklo firmy J. G. Green, Londýn, vystavené na světové výstavě v Londýně 1851 in KAT. LONDON 1851a, s. 91, džbán s leptaným dekorem ze sklárny Richardson in SPIEGL 1980, s. 69, obr. 74 nebo pozdější džbán od Naylor & Co. vystavený na světové výstavě v Londýně 1862 in HAJDAMACH 1993, s. 142, obr. 108.

Lit.: BROŽOVÁ 1976, č. kat. 62

48

Dvouramenný nástolec

Tvar a Provedení: 1862, Rubin gerippt geschält mit maurischer Vergoldung

V. celku 131cm

ZČM Plzeň, inv. č. UMP 9991, získáno 1927

Patnáctidílný, bronzová montáž. Bezbarvé sklo, podjímané rubínovým, foukáno do formy; ramena z bezbarvého skla, litá do formy. Broušené, matným a leštěným zlatem malované mauresky.

S největší pravděpodobností původní exponát vystavený na Světové výstavě v Londýně. V detailech tvaru i maureskového dekoru shodný s nástolcem vyobrazeným na ilustraci v LONDON NEWS 1862, s. 670, z původních čtyř ramen však zůstala dochována pouze dvě. Jednotlivé díly nástolce včetně dekoru rozkresleny v dodatku zákresové knihy AH 133.

Velmi podobný trojramenný, ale obrysem soklu či kompozicí dekoru se částečně lišící etažér vystaven jako špičková ukázka schopností sklárny i na Světové výstavě ve Vídni roku 1873, viz fotografie harrachovské expozice v FA a popis in SOA Zámorsk, HSNS, Kniha faktur K 1221, s. 42, 28. duben 1873 - Rubin 6 thlg Tafelaufsatz gerippt geschält mit reicher maurischer Vergoldung, 3 Cristallarmen u. Bronzschrauben.

P: FA-AH 133

Lit.: Výroční zpráva Západočeského umělecko-průmyslového musea města Plzně za správní léta 1927, Plzeň 1928, s. 40-41 (zde připisován sklárně v Anníně)

49

Láhev se zátkou

1862

v. 32 cm

Městské muzeum a knihovna Čáslav, inv. č. 2332/85

Bezbarvé sklo, foukáno do formy, ovinutá silná spirála z kobaltově modrého skla. Tělo s rytým rostlinným dekorem, částečně doplněným barevným stínováním transparentními emaly. Na čelní straně kruhový medailon s malovanou kyticí sasanek na narůžovělém matném pozadí. Malba zlatem, medailon lemován zlacenými perličkami.

Láhev vyobrazena jako exponát Wilhelma Hofmanna, Praha, in WARING 1862, Vol.I, tab. 33. Hruškovitým tvarem příbuzný flakon zakreslen včetně rytého dekoru v knize tvarů dodávaných Wilhelmu Hofmannovi, viz SOA Zámorsk, HSNS, Kniha 128, výr. č. 753/33. Hadovitým ovinem hrdla a stejným typem rytiny byl zdoben také velký džbán na ilustraci zachycující vybrané exponáty z londýnské výstavy, viz LONDON NEWS 1862, s. 670.

Váza výr. č. 753/33 s rytým rostlinným dekorem (SOA Zámorsk, HSNS, Kniha 128 Wilh. Hoffmann u. Heinr. Ullrich)

Džbán s rytým a malovaným dekorem (LONDON NEWS 1862, s. 670 – detail//© Illustrated London News Ltd/Mary Evans)

Sklo firmy Wilhem Hoffmann, Praha, na Světové výstavě v Londýně 1862 (WARING 1862, Vol.I, tab. 33)

50

Váza se dvěma uchy

kolem 1862

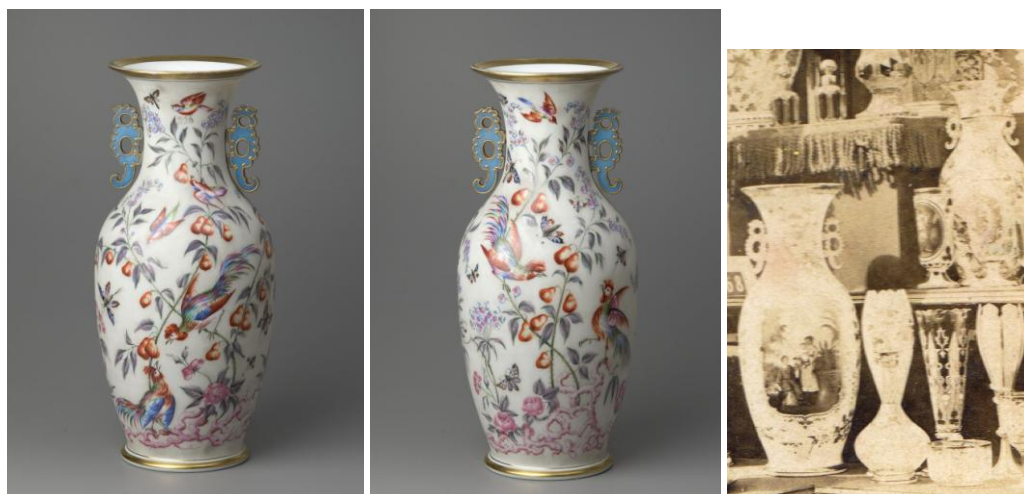
v. 43 cm

Městské muzeum a knihovna, Čáslav, inv. č. 220

Bílé opálové sklo, foukáno do formy. Ucha ze světlemodrého opálového skla, litá do formy a broušená, připevněná šrouby. Plášť matovaný, polotransparentními barvami malované exotické rostliny s květy a plody, na nich sedící rajky. Ucha s reliéfní malbou zlatem.

Několik váz shodného tvaru s malovanými orientalizujícími motivy zachyceno na snímku expozice na Světové výstavě v Londýně 1862 - větší váza v popředí s medailonem s postavami Číňanek v krajině, malovanými patrně dle Françoise Bouchera; nad ní menší varianta, pravděpodobně s dekorem obdobným váze z čáslavské sbírky.

Váza v duchu doznívajícího druhého rokoka kombinuje různé prvky orientálního původu. Ucha mají tvar čínského symbolu Rui; malba s květy a ptáky volně napodobuje styl kačóga, jeden z tradičních projevů japonské malby na porcelánu 19. století.

Orientalizující vázy v expozici na Světové výstavě v Londýně 1862 – detail fotografie

51

Váza s dvěma uchy

kolem 1860

v. 61,2 cm

Městské muzeum a knihovna, Čáslav, inv. č. 225

Bílé opálové sklo, foukáno do formy, ucha litá a broušená, připevněná šrouby. Povrch matován, matnými barvami malovaná karmínově červená orchidej, na protilehlé straně větévky s modrými květy, kolibřík a poletující motýli. Ucha malovaná reliéfním zlatem.

Pro časové zařazení do doby kolem roku 1860 svědčí typ skla a provedení podobné předchozí váze.

52

Humpen s říšským orlem

1860-1861

Tvar: výr. č. 374½/46 (také jako 3033/20)

Provedení: Gemeingrün

v. s víkem 57,5 cm, bez víka 38,2 cm

Passauer Glasmuseum, Passau , inv. č. Hö 10000

Tmavě zelené sklo *Gemeingrün*, foukáno do formy a volně tvarováno. Malba barevnými opakními emaily a švarclotem – říšský orel.

Válcový humpen s polokulovitě vypuklým víkem a balustrovou úchytkou patří k nejstarší skupině staroněmeckého skla z doby těsně po roce 1860, viz FA AH 9, s. 28b. Jak jednoduchým tvarem s hutně tvarovaným prstencem u dna, tak motivem dekoru se váže na pozdně renesanční předlohy. Pro počátky novosvětské výroby staroněmeckého skla kolem roku 1860 je typické i tmavě zelené zbarvení skla.

Dekor kombinuje tradiční motiv říšského orla s vlastním ornamentem. Doložen i s jinými motivy, častěji v dodávkách domácím odběratelům, například Carlu Hofmannovi do Karlových Varů byly 10. 6. 1861 odeslány dva humpeny mit 7 Churfürsten, viz SOA Zámrsk, HSNS, K 1160 Fakturenbuch Inlander 1861, s. 22. Vyráběn také v menší variantě jako výr. č. 374½/48 či s víkem s odlišně modelovanou úchytkou, výr. č. 374½/49.

P: FA - AH 9 (tvar)

53

Dva poháry se znaky

1860-1861

Tvar: výr. č. 374¹/₂/39

Provedení: Gemeingrün

v. 31,3; 31,7 cm

Passauer Glasmuseum, Passau, inv. č. Hö 56 079, Hö 56 080

Tmavě zelené sklo *Gemeingrün*, foukáno do formy a tvarováno, šest knoflíkovitých nálepu. Pestrými opakními emaily malované erby.

Nejen výrobní číslo, ale i tmavší barva skla i provedení nasvědčují, že se jedná o jeden z nejstarších výrobků ve staroněmeckém stylu. Nositelé erbů neurčeni.

P: FA - AH 9 (tvar)

54

Pohár se znaky

1862

Tvar: výr. č. F.P.N. 660

Provedení: Weissglas glatt mit Rosetten (Weissemal-Malachit), malba Franz Pelikan's Nachfolger, Oldřichov

v. 32,5 cm

Passauer Glasmuseum, Passau, inv. č. Hö 56026

Bezbarvé, bílým opálem mramorované sklo, překryté další bezbarvou vrstvou, foukáno do formy, pravidelně, ve dvou pásech po osmi, rozmístěné mačkané nálepy – rosety. Erb s klenotem malovaný bílým, žlutým, červeným, modrým a černým opakním emaillem.

Příklad harrachovského výrobku pro některou ze severočeských obchodních či zušlechťovatelských firem. Společně s dalšími skly v tomto provedení opakovaně dodán firmě Franz Pelikan's Nachfolger, Oldřichov, viz SOA Zámorsk, HSNS, K 1160, s. 86, 192 – dodávky z 13. 2. a 18. 11. 1862, celkem 18 kusů pohárů, provedení Weissglas glatt mit Rosetten.

Tvar zakreslen in FA AH 9, s. 26a, jako jeden z osmi zakreslených modelů pro F. P. N. (Franz Pelikan's Nachfolger).

P: AH 9 (tvar)

55

Römer

1862-1863

Objednavatel: Heinrich Ullrich, Vídeň

Tvar: výr. č. HU 630

v. 18,2 cm

Passauer Glasmuseum, Passau, inv. č. Hö 59384

Tmavě zelené sklo *Gemeingrün*, foukáno do formy, šest natavených mačkaných žeber. Tři erby a rosety malované bílým, žlutým, červeným a modrým emailem.

Podle FA AH 9, s. 57b, tvar pro obchodní firmu Heinricha Ullricha, Vídeň.

Provedení v jiné malírně než v Novém Světě napovídá odlišný styl malby erbů a ornamentu.

Römer – pohár na červené rýnské víno – se jako nový tvarový typ nápojového skla objevuje v souvislosti s rozvojem staroněmeckého skla.

P: AH 9 (tvar)

56

Römer

1870-1871

Tvar: výr. č. 423½ /39

Provedení: Gemeingrün

v. 21,5 cm

Passauer Glasmuseum, Passau, inv. č. Hö 55109

Tmavě zelené sklo *Gemeingrün*, foukáno do formy a tvarováno, Noha s dvanácti knoflíkovitými nálepy ve třech řadách, na noze a pod kupou mačkaný prstenec. Bílým, žlutým, červeným a zeleným matným emailem malovaný erb a nápis *Anno: 1561*.

Zřejmě často pro různé odběrate vyráběný tvar – ve firemní dokumentaci též s výr. č. TN 188½/49 (Tacchi's Nachfolger, Frankfurtu n. Mohanem) či J. L. L. 4151 (J.& L. Lobmeyr, Vídeň), viz FA AH 9, s. 11a.

P: FA - AH 9 (tvar)

57

Humpen s víkem

Tvar: 1870, výr. č. 965/I (5727/6020, J. & L. Lobmeyr)

Provedení: 1877, Gemeinglas m. Ritterdekor Q m. Gold

v. s víkem 69 cm, bez víka 46 cm

Passauer Glasmuseum, Passau, inv. č. Hö 58 859

Tmavě zelené sklo, foukáno do formy, u dna a na víku po šesti bradavkovitých nálepech. Pestrými emaily malovaný dekor – rytíř v turnajové zbroji na koni, na protilehlé straně erb, arabesky a rozviliny.

Monumentální humpeny s precizně propracovanou malbou rytířů či zbrojnošů završují koncem sedmdesátých let vývoj dekorů staroněmeckého skla. Směřovaly k tradičním odběratelům staroněmeckého skla, firmám J. & L. Lobmeyr ve Vídni a P. A. Tacchi's Nachfolger ve Frankfurtu n. M. Menší tvarově shodný humpen (výr. č. 985/II) s obdobným námětem in PASSAU 1995, Bd. III, Nr. III.110. Shodně tvarované humpeny zařazeny již do souboru pro Světovou výstavu ve Vídni 1873, viz č. kat. 65.

P: FA - AH 9, AH 188, AH 226 (tvar)

58

Džbán

1870-1871

Objednavatel:: J. & L. Lobmeyr, Vídeň

Tvar: výr. č. 659/31

Provedení: Gelbgrün, Ritter zu Pferd in farbigen Arabesken

Znač.: na dně bílým emailem firemní ligatura JLLW

v. 20,5 cm

Passauer Glasmuseum, Passau, inv. č. Hö 59194

Zelenožluté sklo *Gelbgrün*, foukáno do formy, volně tvarované ucho a tři nožky. Na čelní straně dvojice rytířů na koních v turnajovém zápasu, plášť pokryt akantovými rozvilinami a květy malovanými barevnými opakními emaily, pozadí s nekonečnou zlatou linkou.

Obliba dekoru komponovaného z rozvilin obklopujících drobné postavy jezdců - Ritter zu Pferd in farbigen Arabesken - či další figurální motivy vrcholila kolem roku 1870.

Shodně tvarovaný džbán s kuličkovitými nálepy na výduti dodáván také firmě P. A. Tacchi's Nachfolger ve Frankfurtu n. M., srov. AH 200, s. 6b (výr. č. 1773/20). Vyráběn také v barevných kombinacích z topasového skla s modrými nebo růžovými nálepy, viz AH 196, s. 43a, dodávka z 19. 2. 1883.

P: FA – AH 200

59

Stolní lampa

1883

Tvar: výr. č. 715

Provedení: Gemeingün m Ritterdecor Q (tělo), Gemeingrün m. Arabesken K (stínidlo)

v. 70 cm

NPÚ, Státní zámek Hrádek u Nechanic, inv. č. HN 6095, HN 5775, HN 3080/3

Třídílná – tělo, nádobka na petrolej, stínidlo. Zelené sklo, foukané do formy. Broušené. Rozvilinový dekor a postavy rytířů malované opakními emaily. Na těle nápis *Ein Behemischer Hauptmann / Peter Perschyna ein Hauptman / Bestelt von Behemischer Kron / über zwey fenleyn Behemisch knecht / Mit den ich Wienn beschützt recht / Vom Roten Thurn bis zum Saltzthor / Da wir ein Polwerck schlugen vor / Von erdtrich grossen Baumen starck / Zu gegenweer dem Türcken argk*. Na patce v rozvilinách český lev a svatováclavská koruna. Nádobka a stínidlo s rozvilinami.

*Unikátní lampa objednána počátkem roku 1883 pro vybavení harrachovského zámku Hrádek u Nechanic, viz FA AH 40, s. 48-49. Nápis je citátem z díla Petera Sterna von Labach, *Belegerung der Stadt Wienn ... Wien 1529* a vztahuje se k Peřinovi z Malečína, jednomu z českých velitelů podílejících se na obraně Vídně při obléhání Turky roku 1529. Lze předpokládat, že objednavatelem lampy s tímto nápisem byl sám Jan hrabě Harrach a doložil tím svůj vztah k české historii. Pro zámek byla též objednána velká vítací číše s označením GH/2 a s malbou mit Ritterdecor Perschyna, FA AH 40, s. 50.*

60

Džbán

1870-1871

Objednavatel: P. A. Tacchi's Nachfolger, Frankfurt n. M.

Tvar: výr. č. 1899/3

Provedení: Gelbgrün, Arabesken u. Golddekor (Decor K5)

v. 29,2 cm

Uměleckoprůmyslové museum, Praha, inv. č. 77199

Zelenožluté sklo *Gelbgrün*, foukáno do formy a volně tvarováno, nasazené ucho. Cínové víčko.

V terminologii sklárny jako Circulationskrügel nazývaný typ džbánu odvozen zřejmě ze starších modelů s oválným tělem, viz FA AH 9, výr. č. 958-962. Atraktivní tvar vyráběn ve třech variantách velikosti a v provedení mit Blumen, Arabesken u. Golddekor byl zařazen i do kolekce pro vídeňskou Světovou výstavu 1873, viz SOA Zámorsk, HSNS, K 1221, s. 39.

K hlavním odběratelům patřila během sedmdesátých a osmdesátých let firma P. A. Tacchi's Nachfolger, Frankfurt n. M., pro jeho výzdobu užíván zpravidla dekor Blumenarabesken ze stylizovaných květů a volných akantových listů. Ještě kolem roku 1890 nabízen mnichovskou firmou C. W. Fleischmann, viz SALDERN 1965, s. 501, obr. 394, č. 60.

P: FA - AH 169, AH 200

Lit.: BROŽOVÁ 1976, č. kat. 232

61

Váza

1870-1871

Objednavatel: P. A. Tacchy's Nachfolger, Frankfurt a. Main

Tvar: 1870-1871, výr. č.639/37 (v dodávkách z roku 1878 také jako 75 ½ /34, 86½ /11 nebo 1532/20)

Provedení: Grüngelb mit antiken Blumenarabesken
v. 17 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 1855

Zelenožluté sklo, foukáno do formy, tři volně tvarované spirálovitě stáčené nohy. Malba pestrými emaily a zlatem.

Příklad převzetí tvarových prvků benátského renesančního hutního skla na novorenesanční formu nádoby. Srov. také na podobném principu řešený tvar karafy na třech nohách vystavené sklárnou Pellat & Co., Londýn na Světové výstavě v Paříži 1867, v: PARIS 1867, s. 92. vystavené sklárnou Pellat & Co., Londýn, na Světové výstavě v Paříži 1867 in PARIS 1867, s. 85. Pro firmu Tacchi vyrobena 1878 také z modrého akvamarínového skla s pestrou malbou akantových úponků, viz stejné provedení na poháru in BROŽOVÁ 1976, č. kat. 231.

Asi 1877-1878 převzata do vlastní produkce sklárny a vyráběna z irisovaného skla, viz FA AH 133, výr. č.338/3, 339/3.

P: FA - AH 282, AH 200 (tvar)

62

Karafa se zátkou

1881

Provedení: Gemeingrün

v. 35,5 cm

Uměleckoprůmyslové museum, Praha, inv. č. 93158

Zelené sklo, foukáno do formy, ucho volně tvarováno, kuličkovité nálepy. Malba barevnými emaily a zlatem – erb rodu Harrachů a nápisová páska s rodovým heslem VIRTUS ADVERSA VINCIT (Ctnost překoná nepřízeň osudu), bílé barevně stínované akantové rozviliny.

Ze soupravy - karafa a römry – objednané 27. 8. 1881 pro vybavení zámku Hrádek u Nechanic, viz FA AH 40 Erlaucht Graf v. Harrach. Tvar opakuje starší formu láhve ze soupravy odebírané od konce šedesátých let opakovaně firmou J. & L. Lobmeyr, viz láhev se zátkou výr. č. 4903 in FA AH 9, s. 74b. Römer z této soupravy srov. PASSAU 1995, Bd. III, č. III.106.

P: FA - AH 9, AH 40 (tvar)

63

Pohár

1880-1885

Tvar a provedení neurčeno

v. 19,5 cm

Západočeské muzeum , Plzeň, inv. č. UMP 9586. Zakoupen od hraběte Harracha, Nový Svět, 26. 11. 1886.

Šedozelené sklo, foukáno do formy , šest natavených mačkaných žeber. Na patce a na kupě pás z akantových úponků s barevnými květy malované opakními emaily, zlaté linky.

64

Monumentální „císařská“ váza

1873

provedení: Email Malachit

v. 175 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3697

Pětidílná. Bezbarvé sklo, vrstvené bílým opálem, krakelované, převrstvené bezbarvým sklem, foukáno do formy. Malba emaily a zlatem. Na čelní straně modrý kruhový medailon v bílém rámci z akantových rozvilin, v něm dole ve štítu rakousko-uherský orel, po stranách nahoře dvě hnědě stínované postavy géniů držící pásky s nápisy Barmherzigkeit (Milosrdenství) a Gottesfurcht (Bohobojnost). Na podstavci přišroubována obdélná deska s malovaným pohledem na císařský zámek Possenhofen, čtyři lepené růžové skleněné kameny, mezi nimi na stuze pestré květinové závěsy.

Jedna z dvojice váz zhotovených k počtě rakouskouherského císařského páru speciálně pro Světovou výstavu ve Vídni 1873.

V medailonu původně deska s malovaným portrétem císařovny Elisabeth, po stranách hrdla dvě akantová litá a broušená ucha. Druhá shodně provedená váza nesla portrét císaře Františka Josefa I., na podstavci pak pohled na další z císařských sídel zámek Schönbrunn, její dnešní umístění je neznámé. Obě vázy zachyceny na fotografii vídeňské expozice harrachovského skla.

V knize faktur v SOA Zámorsk, HSNS, K 1221, s. 45, jsou k 24. 4. 1873 obě vázy zaneseny jako Email Malachit 5 thlg Vasen mit weißem Email m. Gold u. Figuren-, Blumen-, Bänder- u. Wappendekor, m. 2 angeschraubten Schildern mit Ihren Majäteten gemalt, m. 2 angeschraubten Schildern mit Schönbrunn u. Posenhofen, m. 2 angeschraubten Cristall Henkeln mit Gold mit Rosa angesetzten grossen Knöpfen, s uvedením ceny 700 fl.

P: SOA Zámorsk, HSNS, K 1221

65

Monumentální váza na podstavci

1873

provedení: weiss Alabastr

v. 165 cm

Muzeum skla, Harrachov

Sedmidílná. Bílé a zelené alabastrové sklo, foukáno do formy. Broušené.

Jedna z dvojice velkých váz, které byly součástí vídeňské expozice a měly patrně dokládat podobu starší produkce – viz dodávka shodně tvarované vázy Wilhelmu Hofmannovi, Vídeň, z listopadu 1862, v SOA Zámorsk, HSNS, K 1086, faktura č. 687.

66

Humpen s víkem

tvár: 1873, výr. č. 115 (965/I)

provedení: Gemeingrün, Dekor K

v. 61 cm

Moravská galerie, Brno, inv. č. 134a,b. Zakoupeno 1873 z výstavy od Jana hraběte Harracha.

Zeleno sklo Gemeingrün, foukáno do formy, u dna a na víku po šesti knoflíkovitých nálepech. Po celém plášti pestrými emaily malované rozviliny, v nich ptáci a postavy loutníků a dětí, doplněno malbou zlatem.

Autentický exponát, jeden z páru stejně provedených humpenů z vídeňské Světové výstavy, zakoupený roku 1873 do nově vznikající sbírky téhož roku založeného Moravského průmyslového musea v Brně.

V seznamu exponátů v SOA Zámorsk, HSNS, K 1221, s. 43 zapsán jako Gemeinglas. Humpen s(amt) Deckel m. reichen Arabeskendekor K und Gold, zachycen také ve skupině staroněmeckých skel na snímku z expozice sklárny.

P: FA - AH 9, AH 188; SOA Zámorsk, HSNS, K 1221

Lit.: BROŽOVÁ / HOLEŠOVSKÝ 1979, č. kat. 247; HOLEŠOVSKÝ 1985, s. 43

67

Humpen se znakem hrabat Harrachů

tvár: 1873, výr. č. 115 (965/I)

provedení: Gemeingrün, Dekor Q

Znač.: na plášti firemní nálepka s nápisem *Erlaucht Gräfl. Harrach'sche Glasfabrik in Böhmen*

v. 68 cm

Passauer Glasmuseum, inv. č. Hö 66 532

Zeleno sklo Gemeingrün, foukáno do formy, u dna šest, na víku čtyři knoflíkovité nálepy. Na čelní straně emaily malovaný erb rodu Harrachů, bílým emailem provedený gotizující mřížový vzor.

Exponát ze Světové výstavy ve Vídni 1873, viz foto výstavního stánku sklárny. V seznamu exponátů v SOA Zámorsk, HSNS, K 1221, s. 38 zapsán jako *Gemeingr. Humpen u. Deckel m. Harrachs. Familienwappen Dekor Q und Gold.* Tvar shodný s předchozím humpenem. Bíle malovaný gotizující ornament (*Dekor Q*) lze považovat za jeden z charakteristických prvků výzdoby harrachovského skla ve staroněmeckém stylu. Vyskytuje také v kombinaci s jinými heraldickými motivy.

P: FA - AH 9, AH 188; SOA Zámorsk, HSNS, K 1221

Lit.: PASSAU 1995, Bd. III, Nr. III.103

68

Váza

1873

tvár: výř. č. 20

provedení: rosa Eisglas mit glatt Arabeskenband Q u. Gold

v. 21,4 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3011

Bezbarvé sklo, podjímané růžovým, foukáno do formy, tělo krakelováno, okraj čtyřlaločně zvlněn. Pás na těle a pod okrajem broušený, emaily malovaný pás rozvilin s rozetami, dvojice putti držící věnec se štítkem s třemi liliemi, zlaté linky.

Dvě vázy v tomto provedení zaznamenány v soupisu exponátů jako rosa Eisglas Vasen mit glatt Arabeskenband Q u. Gold, viz SOA Zámorsk, HSNS, K 1221, s. 41, č. 40b. Rovněž zachycena na snímku harrachovské expozice.

P: FA – AH 14 (tvár)

69

Váza

1872-1873, malba asi Franz Thomas

Tvar: výr. č. 71/15“

Provedení: Alabaster mit schwarz

v. 36,3 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3223

Dvoudílná. Dutá noha z černého hyalitového skla, tělo z bílého opálového skla, foukáno do formy. Okraj vybroušen do osmi cípů. Malba pestrými emaily a leštěným zlatem – orchideje, noha s při okraji s listovým pásem malovaným reliéfním zlatem.

Váza shodného provedení jako vázy z dvojice uvedené v seznamu kusů pro Světovou výstavu ve Vídni jako Alabaster Vasen mit schwarz Fuß mit Glanzgold und Wasserpartien, viz SOA Zámrsk, K 1221, s. 40, č. seznamu 36. Obě vázy zřetelné na fotografii harrachovské expozice.

Živostí a dynamickým stylem se malba výrazně vzdaluje od druhorokokových květinových kompozic a předznamenává narůstající zájem o orientální motivy. Výběr motivu patrně ovlivněn soudobým zájmem o orchideje a snahou o jejich pěstování v císařských sklenících ve Vídni.

Další poškozená váza ve sbírce Muzea skla v Harrachově, na ní rovněž malba orchidejí, značena štítkem se zápisem Franz Thomas.

P: FA - AH 14; SOA Zámrsk, HSNS, K 1221

70

Váza

Tvar: 1865, výr. č. 210

Provedení: Beinglas

v. 36 cm

Moravská galerie, Brno, inv. č.28045

Bílé opálové sklo, foukané do formy. Bohatý květinový dekor malovaný pestrými emaily.

Dvojice váz shodného tvaru, dekorovaná zřejmě obdobnými realisticky malovanými kompozicemi z okrasných květin, zachycena na fotografii z expozice.

P:FA – AH 288

Lit: HOLEŠOVSKÝ 1995, č. kat. 87

71

Váza s maskarony

Tvar a provedení: 1876, výr. č. 90/1, Taubgrau

v. 45 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4068

Šedé opakní sklo, foukáno do formy. Okraj zabroušen. Kameny perlovcových prstenců na noze a maskarony pod okrajem z lisovaného skla, zlacené a leštěné. Malba bílým reliéfním emailem a leštěným zlatem.

Unikátní váza vyrobená pro Mezinárodní výstavu ve Filadelfii 1876. Nejvýraznější prvky určující novorenesanční charakter vázy – reliéfní maskarony v podobě faunů a kulovité kameny perlovcového prstence na noze – byly samostatně připraveny z lisovaného skla a dolepeny na tělo vázy. Obdobně byly lisované reliéfní hlavy faunů či lví maskarony využity i na dalších exponátech pro filadelfskou výstavu – na obdobné váze výr. č. 90/2 či na drobné žardinieře výr. č. 119/3, viz AH 14.

„Holubičí šed“ patřila kolem roku 1875 k oblíbeným harrachovským barvám a byla často objednáвана zejména různými rafinérskými dílnami v Boru, např. firmou Anton Hegenbarths Erben.

P: FA - AH 14 (tvar a dekor)

Vázy výr. č. 90/1 a 90/2 s maskarony a dalšími reliéfními prvky z lisovaného skla (FA, AH 14)

72

Váza

Tvar a provedení: 1876, výr. č. 134, Elfenbein
v. s víkem 73 cm, v. bez víka 84,5 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. 21 615.

Druhá, značně poškozená váza rovněž ve sbírce Západočeského muzea v Plzni, inv. č. 21 614. Obě „velké vázy ze slonovinového skla s renaissanční malbou“ zakoupeny 26. 8. 1886 ze sklárny za 100,- zl.

Slabě nažloutlé opakní sklo, foukáno do formy. Groteskový ornament, dva kruhové medailony s putti a pásy s vavřínovými listy a rosetami malované matnými emaily a matným zlatem.

Jedna z dvojice váz z kolekce pro Mezinárodní výstavu ve Filadelfii roku 1876. Tvarem a motivy malby - zejména groteskovým dekorem s putti v listovém věnci a ornamentem s motivy listů na hrdle - je váza blízce příbuzná vázám navrženým Friedrichem Sturmem, profesorem Wiener Kunstgewerbeschule, pro vídeňskou firmu J. & L. Lobmeyr a vystaveným na Světové výstavě ve Vídni 1873, viz LÜTZOW 1875, s. 395, NEUWIRTH 1999, s. 261, s. 261-263, obr. 613-615. Lze předpokládat, že se malovaná výzdoba v obou případech opírá o shodnou předlohu typu figurálních kompozic Augusta Eisenmengera či Carla Rahla.

P: FA - AH 14 (tvar a dekor)

73

Váza

Tvar a provedení: 1876, výr. č. 101/2, Grau
v. 30,3 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 99447. Získáno ze vzorkovny sklárny.

Šedohnědé opakní sklo, foukáno do formy. Okraj vybroušen do osmi cípů. Malba bílým reliéfním emailem, černou barvou a leštěným zlatem – na čelní straně oválný medailon, v něm na černém pozadí vznášející se Amore s lukem a toulcem, rám matně zlatý, černě konturovaný, okolo groteskový ornament; zadní strana s medailonem s akantem a vázou s květy.

Váza reprezentuje skupinu novorenesančních skel s malbou imitující kamej. Motiv vznášejícího se Amora s lukem a toulcem a groteskový ornament rámuující medailon jsou stejně jako dekor předcházející vázy provedeny pastózním reliéfním bílým emailem. Technika i vzhled malby se blíží obdobnému typu malby pâte-sur-pâte, již od padesátých používanému zejména předními francouzskými porcelánkami (Sèvres; E. Rousseau, Paříž; Gibus & Cie., Limoges; ad.) k dekoraci luxusních výrobků. Snahu sklárny přiblížit se vzhledu žádané soudobé produkce porcelánu ukazuje i zvolené tlumené pastelové zbarvení skla.

P: FA - AH 14

Lit.: SVATOŇOVÁ / URBANCOVÁ 1987, s. 27

74

Váza

Tvar a provedení: 1876, výr. č. 131/I, č. dek. A/10

Znač.: na dně nálepka s vepsaným 131-1-12“ Decor A/10 V.E. f.

v. 31,3

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3770

Bílé opakní sklo, foukáno do formy. Na čelní straně v obdélném rámci emaily malovaný klasicizující výjev s dívkou sedící na kamenitém pobřeží u rozbouřeného moře. Rám, noha, prstence a hrdlo s černě malovanými ornamenty na matném zlatém podkladu, zbývající plocha s matným růžovým nátěrem.

Malba – alegorie Naděje(?) – provedena podle blíže neurčené předlohy.

P: FA - AH 14 (tvar)

75

Dvoudílná váza - vějíř

Tvar: 1876, výr. č. 92/1

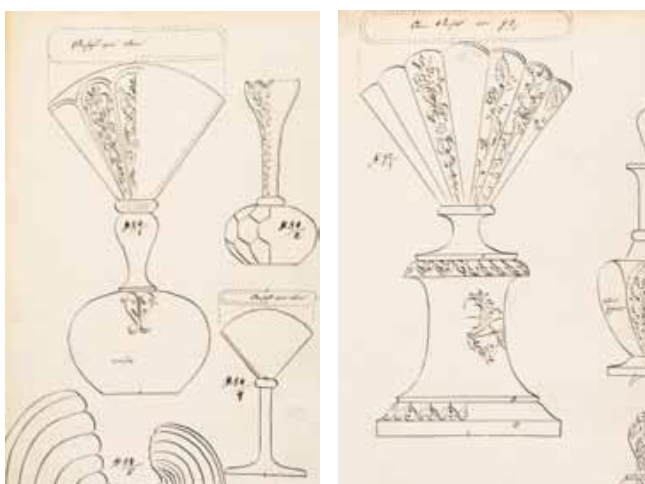
v. 34 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 1488

Bílé alabastrové sklo. Dvoudílná, pdstavec a tělo vázy foukány do forem. Okraj zabroušen do oblouků, plášť matován. Podstavec a tělo slepeny tmelem. V pásech střídavě malba bílým reliéfním emailem a pestrými emailovými barvami, okraj a prstenec podstavce s ornamentem provedeným bílým emailem a leštěným zlatem.

Zřejmě unikátní váza, navržena a určena speciálně pro Mezinárodní výstavu ve Filadelfii 1876. Na fotografii harrachovské expozice patrná také druhá váza shodného tvaru s odlišným dekorem, možná s další variantou malovaného stylizovaného rostlinného motivu zachyceného na kresbě vázy in AH 14. Tamtéž zanesena také menší váza obdobné vějířovité formy s kulovitou nohou z masivního skla a obdobně komponovaným dekorem, viz AH 14, výr. č. 84/1, 84/3.

P: FA - AH 14 (tvar a dekor)

Vějířovité vázy výr. č. 84/1 a 92/1 s variantami malovaných dekorů. (FA, AH 14)

76

Dvouuchá váza

Tvar a provedení: 1876, výr. č. 106/5, Taubgrau

v. 23,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 2377

Šedé opakní sklo, foukáno do formy, volně tvarovaná ucha. Malba bílým reléfním emailem, hnědou barvou a matným, částečně leštěným zlatem.

Dekor s letícím ptákem na pozadí s kvetoucími větvkami slivoně v základních rysech opakuje dekor japonizující kovové vázy s emailovou výzdobou, vystavené pařížskou firmou Christofle & Cie na Světové výstavě ve Vídni roku 1873, viz vyobrazení in LÜTZOW 1875, s. 159.

P: FA - AH 14 (tvar)

Váza s emailovaným dekorem, Christofle & Cie, Paříž, před 1873 (LÜTZOW 1875, s. 159.)

77

Mísa se třemi nohami

Tvar: 1876, výr. č. 155/2

v. 19,4 cm, Ø. 26,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3226

Světlefialové opakní sklo, foukáno do formy, tři volně tvarované nožky. Malba zelenou a hnědou matnou barvou, bílým reliéfním emailem a matným zlatem.

P: FA - AH 14 (tvar)

78

Váza

Tvar: 1876, výr. č. 142/1

v. 39,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3182

Tyrkysově zbarvené opakní sklo, foukáno do formy, tělo ze stran zploštělé, dutá přisazená noha. Na obou stranách emaily malovaný krajinný motiv s kolibříky, exotickými rostlinami a palmami, noha a hrdlo zlacené a částečně leštěné, s lineárním černým vzorema doplněným body a kapkami z bílého emailu.

Vázu shodného tvaru lze identifikovat na fotografii harrachovské expozice ve Filadelfii.

P: FA - AH 14 (tvar)

79

Váza

Tvar: 1876, výr. č. 164

v. 23,4 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 2097

Modré opakní sklo, foukáno do formy, tělo ze stran zploštělé, tři volně tvarované nohy a ucho. Malba pestrými emaily– krajina s vodní hladinou, čápem a exotickým rostlinstvem, nohy a ucha zlacena a leštěna.

Stejně jako předchozí patří váza ke skupině orientalizujícího skla, která tvořila velkou část harrachovské expozice. Inspiraci uměním Dálného Východu prozrazuje nejen dekor, ale i nezvyklý tvar vázy, napodobující zploštělým tělem a drobnými uchy tvar japonské závěsné láhve.

P: FA - AH 14 (tvar)

80

Váza dvouchá

Tvar a provedení: 1877, výr. č. 213, Hyalith

v. 36,5 cm

Passauer Glasmuseum, Passau, inv. č. Hö 69 181

Opakní černé sklo, foukáno do formy, tělo zploštělé, dvě volně tvarovaná ucha. Malba reliéfním bílým emailem a matným zlatem.

Zmenšená a v dekoru zjednodušená varianta vázy, která byla podle návrhu vídeňského architekta Valentina Teiricha vyráběna z modrého kobaltového skla pro firmu J. & L. Lobmeyr, Vídeň – srov. Neuwirth 1999, obr. 622, 624, 626. V kresebné dokumentaci doloženy rovněž další napodobeniny váz z Teirichovy "benátské série" vystavené původně v Lobmeyrově expozici na Mezinárodní výstavě ve Filadelfii 1876, viz FA AH 188 Eigene Refinerie 1872 II. Teii, s. 212-216.

P: FA - AH 188 (tvar a dekor)

Vázy výr. č. 513 a 513/l s novorenesančním dekorem ve firemní zákresové knize AH 188 (FA)

Vázy a mísy firmy J. & L. Lobmeyr na Mezinárodní výstavě ve Filadelfii 1876 (SMITH 1876, s. 216)

81

Váza s víkem

Tvar: 1877, výr. č. 339/2, Amber

V. s víkem 32,5 cm

Passauer Glasmuseum, Passau, inv. č. Ho 68 479

Bílé opálové sklo, vrstvené topasově hnědým, foukáno do formy, natavený oválný medailon z bezbarvého, rubínově červeně vrstveného skla. Malba bílým a černým emailem a matným zlatem.

Dle popisu v AH 133 váza prováděna v několika barevných variantách – grau, amber, schwarz, celest.

P: FA - AH 133 (tvar)

82

Váza s víkem

Tvar: 1877, výr. č. 205

Provedení: Hyalith, Blumen und Vogel

H. 36,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 1484

Černé opakní sklo, tvarované ve formě, dvě volně tvarovaná volutová ouška.
Luční květy a letící pták malované barevnými emaily, zlatými linkami zvýrazněný tvar.

Tvar ze skupiny novorenesančních malovaných váz, jimiž zřejmě sklárna během roku 1877 reagovala na sklo jiných výrobců představené (a viděné?) předchozího roku na Mezinárodní výstavě v americké Filadelfii. Se symetricky komponovaným dekorem z akantových rozvilin zakreslena in FA AH 188.

P: FA - AH 188

83

Pohár s víkem

Tvar: 1883, výr. č. 117 1/2/11 (původně jako výr. č. 2869 či 3874/10 z roku 1879)

Provedení: 1883, violett Floret mit rosa Knöpfen, č. dek. M128 (?)

v. 27,8 cm

Uměleckoprůmyslové museum, Praha, inv. č. 99409. Z původní firemní vzorkovny.

Bezbarvé sklo, foukáno do žebrované předformy, stáčeno a foukáno do forem. Bíle nabíhané spirálovitě stáčené pásy, na noze, ořechu, kupě a víku po osmi kuličkovitých nálepech. Malba emaily – jemné rozviliny s kvítky, konturovány zlatem, vodorovné pásy z leštěného zlata.

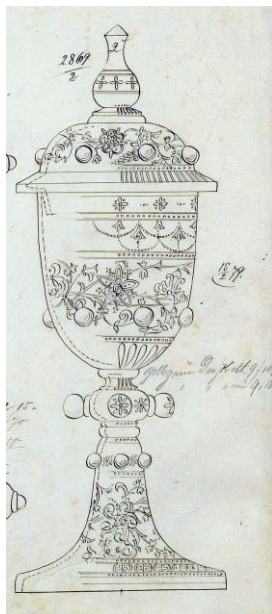
Raný příklad skla Floret, nabíhané spirálovitě stáčené pásy jsou jednou ze základních variant. Působivě doplňují novorenesanční tvar poháru a volně sledují vzory benátského nitkovaného skla. Podobně i drobné jemně malované kvítky jakoby napodobovaly rosety benátského mozaikového skla millefiori.

V GEDENKBUCH 1891, s. 60, je počátek výroby skla Floret uveden rok 1882; pohár v provedení violett Floret m. rosa Knöpfen byl opakovaně objednan firmou Tacchi's Nachfolger, Frankfurt n. M., první objednávka v zákresové knize AH 169, s. 42b, datována 19. 2. 1883.

V provedení ze žlutozeleného skla Gelbgrün s malovanými novorenesančními rozvilinovitými pásy byl pohár firmě Tacchi's Nachfolger dodáván již roku 1879, viz FA AH 169, s. 5b, datováno 15.2.79.

P: FA - AH 169 (tvar)

Lit.: BROŽOVÁ / LUKÁŠ 1970, č. kat. 65; BROŽOVÁ 1976, č. kat. 231; LA GRANJA 1993, s. 78, obr. 105

Pohár výr. č. 2869 se zakreslenou předlohou novorenesančního malovaného dekoru (FA AH 169)

84

Pár váz

1878

Objednavatel: Riedel & Keller, Karlovy Vary

Tvar: výr. č. 4295

v. 35,5 cm

Passauer Glasmuseum, inv. č. Hö 69 671

Bezbarvé sklo, foukané do formy, čtyřboký tvar. Broušené. Groteskový dekor s gryfy, ptáky a motýli malovaný pestrými opakními emaily a zlatem.

Podle italských renesančních předloh volně komponované grotesky použity na sérii váz, džbánů a misek na noze vyrobených patrně podle vlastních návrhů obchodní firmy Riedel & Keller, Karlovy Vary. Váza dodávána v sedmi velikostech, též v barvách skla Kobaltblau, Rosa nebo Saftgrün. Kresebná dokumentace in FA AH 32a datována 30. 12. 1878

P: FA - AH 32a

85

Souprava na bowli

Návrh Josef Petříček, 1892-1893

Tvar: výr. č. 2171

Provedení: Renaissance

Bowle v. 46 cm, pohár v. 15 cm, podnos Ø 46 cm

Uměleckoprůmyslové museum, Praha, inv. č. 21083

Bezbarvé sklo, foukáno do formy, broušené. Rytý dekor ze stuhy s mašlemi a trsů ovoce.

V tvorbě Josefa Petříčka ojedinělý návrh rytého nápojového souboru. Soudkovitý tvar nádoby členěný prstenci vychází z antických římských urnovitých váz.

P: FA - AH 247; Tabule vzorů č. XLIV

Lit.: BROŽOVÁ 1976, č.kat. 228; CORNING 1981, č.kat. 62; SPIEGL 1980, s. 74, obr. 82 (jako práce z Kamenického Šenova)

Josef Petříček, souprava na bowli, výr. č. 2171 Renaissance, kresba perem (FA, Tabule vzorů XLIV)

86

Váza

Tvar: 1891, výr. č. 1388/1 (starší výr. č. 515/14“ z roku 1879)

Provedení: 1890, Weißopal, č. dek. neurčeno

v. 40,8 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3183

Bílé opálové sklo, foukáno do formy. Dekor malovaný matnou hnědou barvou – šťastně zasněný mladík se dvěma putti, obklopen barevně malovanými chrpami. Rámováno kartuší s rokaji a mřížkami malovanou reliéfním zlatem.

Žánrový motiv ve stylu rokokových kreseb F. Bouchera či J. v. Fragonarda se opírá o blíže neurčenou litografickou předlohu; malba en camaïeu napodobuje charakteristickou barvu kresby rudkou. Rokajový rámeček výjevu zřejmě odvozen z návrhů F. X. Habermanna. Torza souborů litografických reprodukcí Boucherových kreseb stejně jako části nových vydání Habermannových návrhů z 18. století uložena v FA.

Litografická reprodukce kresby F. Bouchera, vydal Lamartine, Paříž, kolem 1885 (FA). O použití této litografie jako předlohy svědčí tužkou zakreslené osy, jimiž si malíř napomáhal ke snadnějšímu přenesení motivu na plášť nádoby.

87

Váza s Psyche

Tvar: 1898, výr. č. 1679

Provedení: glatt cristall uni, č. dek. F 1327, malba Carl Pohl

Znač.: firemní nálepka s vepsaným 1679/3-8 F 1327

v. 20 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 1410

Bezbarvé sklo, foukáno do formy, tři volně tvarovaná ucha. Dekor malovaný emaily a plošnými barvami – dívka zhlížející se ve vodní hladině, reliéfním zlatem malovaný rokajový rámec. Ucha zlacená, leštěná.

Akvarelem kolorovaná kresba dekoru v Muster-Buch Carl Pohl 1896 (FA AH 281). Váza patří ke skupině váz s charakteristickými postavami dívek v růžových nebo žlutavých oděvech, sedících na lavičce či houpačce a rámovaných zlatými rokaji. Pro své malby v tomto stylu využíval Pohl téměř výlučně jednoduše tvarované vejčité nebo kónické vázy se třemi uchy.

Předloha k malbě, fotografická reprodukce olejomalby Paula Thumanna Psyche zhlížející se ve vodním zrcadle, vydaná F. Hanfstaenglem v Mnichově v sérii Galerie moderner Meister, dochována v FA.

P: FA - AH 207 (tvar); AH 281 (dekor)

Předloha k malbě – fotografická reprodukce olejomalby Paula Thumanna Psyche zhlížející se ve vodním zrcadle, vydaná F. Hanfstaenglem v Mnichově v sérii Galerie moderner Meister (FA)

88

Mísa

Tvar: výr. č. 3086/1

Provedení: Columbus Isabel, č. dek. H 659

Znač.: na dně nálepka s vepsaným 3086/1 H 659

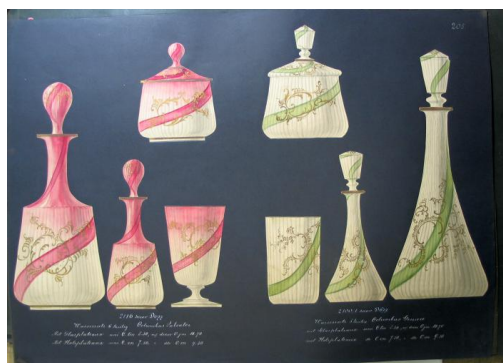
27,8 x 23,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 1660

Bezbarvé sklo s pásem z růžového opálu, spirálovitě stočeným. Předfouknuto v optické formě s jemným žebrováním, lipnovaný okraj. Matováno, malba reliéfním zlatem.

Žebrováním a profilem okraje napodoben tvar rokokového nádobí. V jemném pastelovém zabarvení, v tvaru i dekoru je zřetelný vliv neorokokového stylu.

P: FA - AH 63

Soupravy na vodu v barevných variantách dekoru *Columbus* – *Columbus Salvator* a *Columbus Genua* (FA, Tabule vzorů 205)

89

Pohár s víkem

Návrh Josef Petříček

Tvar: 1890, výr. č. 2483/1

Provedení: 1890 blauopal, č. dek. B 497

Znač.: na patce hnědě psané 2483/1 B.497

v. 34,8 cm (bez víka 25,8 cm)

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4661

Bezbarvé sklo, nabíhané do bíla s namodralým odstínem, kupa foukána do formy. Volně tvarovaná noha a úchytka ze tří spirálovitě stáčených tyčinek. Malba emaily a reliéfním zlatem – v rokajové kartuši putti hrající na loutnu a dvě bílé holubice. Patka a víko se zalatými rokaji a pásy.

Odlehčený tvar s hutně tvarovanými prvky, jemná barevnost nabíhaného opálového skla i emailový figurální motiv ve zlatém rokajovém rámci utvářejí z poháru rokokově hravý celek. V AH 15 doloženo několik obdobných pohárů lišících se tvarem kupy a obměněnou modelací nohy, dodávány také v růžové barvě.

P: FA - AH 15 (tvar)

90

Pohár s víkem

Tvar: kolem 1907, výr. č. 4247/2

Provedení: Cristall, č. dek. neurčeno

v. 24,8 cm (bez víka 17,6 cm)

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 30088

Bezbarvé sklo, foukáno do formy a volně tvarováno. Noha, dolní část kupy a víko broušené, fasetované. Matně rytý dekor – na čelní straně kruhový medailon z broušených perliček, se znakem se lvem, druhý medailon s listem, plášť s akantovými rozvilinami, korunami a lambrekýny.

První broušené a ryté poháry v novobarokním stylu vznikly podle návrhů Josefa Petříčka a Bohdana Kadlece v letech 1890 a 1891 během přípravy na Jubilejní zemskou výstavu v Praze. Vzbudily zájem a v následujícím období byla nabídka skla, určeného tohoto především k reprezentativním účelům, postupně rozšířena o další tvary pohárů. Některé z nich, jak dokládá tento pohár s víkem, se kompozičním uspořádáním a proporcemi tvaru od podoby barokního skla značně vzdalují. Motivy a provedení rytiny však vazbu na barokní vzory i nadále prozrazují.

P: FA - AH 129

Vitrina s rytým novorenesančním a novobarokním sklem, foto kolem 1892 (FA)

91

Pohár s víkem

Tvar:návrh Josef Petříček, 1890, výr. č. 4200/2

Provedení: kolem 1895, glatt krystall, č. dek. Q 740

Znač.: na podstavě červeně psané 4200/2 Q 740 a razítko s firemním signetem v. 41,5 cm (bez víka 28 cm)

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UP 24463

Bezbarvé sklo , kupa foukána do formy, noha a úchytka volně tvarovany, se vzduchovou spirálou. Žlutým a karmínově červeným transparentním emailem malované akantové rozviliny, žilkování listů a linky malované matným zlatem.

Tvar napodobuje základní prvky barokního poháru – půlvejčitou kupu či v noze zatavenou vzduchovou spirálu. Dodáván také bez víka jako výr. č. 4200/3, vyšší varianta jako výr. č. 4201/1.

Transparentní dekor spirálovitě stáčených akantových listů s barevně zvýrazněnými cípy a s jemně kresleným zlatým žilkováním byl využit i na nápojovém skle, viz poháry ze sbírky Passauer Glasmuseum in: ŽELASKO 2009, č. kat. 5. Byl rovněž jedním z dekorů pro vídeňskou firmu J. & L. Lobmeyr, jak dokládá dvojice číšek v původní firemní vzorkovně.

P: FA - AH 129 (tvar)

92

Váza

Tvar: 1878-79, výr. č. 487

Provedení: Türkis

v. 29,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 2330

Tyrkysově zelené sklo, podjímané bílým opálem, foukáno do formy. Čtyřboká. Malba emaily – luční květiny a letoucí vlaštovka, palmety a pás s meandrem na okraji malované bílým emailem a leštěným zlatem.

P: FA - AH 133 (tvar)

93

Váza

Tvar: 1877-1878, výr. č. 352

Provedení: Corallrosa mit Blumen und Gold, č. dek. M 421

v. 20,2 cm

Krконоšské muzeum, Jilemnice, inv. č. H 416 Ji

Bezbarvé sklo, podjímané bílým emailem, přejímané růžovým a bezbarvým sklem, foukáno do formy. Na čtyřlaločné podstavě, čtyři kulovité nožky. Dekor malovaný barevnými opakními emaily – ptáci a luční květiny, pásy provedené leštěným zlatem.

Dvojice váz v tomto provedení (Corallrosa Vasen 4thlg. geformt mit Blumen und Gold Dec. M 421) zaznamenána v záznamu pro Lipský veletrh z 18. dubna 1878, viz SOA Zámorsk, HSNS, K 1222, s. 621.

Typ váz se čtyřmi nožkami, lehce se zužujícího či válcovitého tvaru byl prováděn v různých obměnách lišících se kruhovým, oválným, čtyř- nebo šestilaločným průřezem těla. Jak naznačují i záznamy o různém barevném provedení - Rosa du Barry, Schwarz, Strohgelb, Elfenbein, Hyalith, Beinglas, Violett (viz FA AH 133), patřily tyto vázy k nejvíce oblíbeným výrobkům závěru sedmadesátých let.

P: FA - AH 133 (tvar)

94

Váza

Tvar: 1877, výr. č. 295

Provedení: kolem 1878, Hyalith, dekor Blumen und Schmetterlinge
v. 33 cm

Regionální muzeum, Teplice, inv. č. 613

Černé hyalitové sklo, foukáno do formy. Dekor malovaný opakními emaily a zlatem – luční květiny a motýli.

Dekory s motivy kvetoucích lučních květin a poletujících motýlů často zakresleny v knize FA AH 188, srov. kresby u výr. č. 232, 233, 235/1, 257/1 či 282/1. Víceré vázy s touto variantou dekoru jsou písemně doloženy v zásilce pro Lipský veletrh v dubnu 1878, viz SOA Zámorsk, HSNS, K 1222, s. 620 ff.

Příbuzně tvarované vázy v provedení Hyalith byly dodávány mnohým severočeským rafinérským dílnám a malířům skla, viz například dodávka firmě Tschernich & Comp. v Boru z 31. 3. 1879 v FA AH 198.

Shodný tvar doložen již roku 1877 jako výr. č. 2025/295T také v dodávkách pro londýnského dovozce harrachovského skla, firmu Silber a Fleming, viz FA AH 113 Silber & Fleming, London, s. 38,.

P: FA - AH 188 (dekor)

Vázy výr. č. 233 a 233/1 se zakresleným dekorem *Blumen und Schmetterlinge* (FA AH 188)

95

Váza

Tvar: 1877-1878

Provedení: kolem 1877, Beinglas

v. 39 cm

Krkonošské muzeum, Jilemnice, inv. č. H 415 Ji

Čtyřboký podstavec z namodralého, váza ze slonovinově zbarveného opálového skla, foukáno do formy, hutně tvarovaná tyčkovitá ucha. Malba emaily a zlatem – vodní hladina s rostlinstvem a letícím plameňákem.

Vázy s uchy tohoto typu zakresleny v FA AH 133 v produkci z roku 1877, viz například tvarově blízká váza výr. č. 340/3. Časové zařazení podporují i další obdobně členěné tvary váz v FA AH 133, např. výr. č. 417.

Zájem o orientální náměty s exotickými rostlinami a ptáky oživil po deseti letech zkušenosti získané s druhorokokovou malbou.

P: FA - AH 133 (tvar)

96

Váza

Tvar: 1878, výr. č. 358/I 12“

Provedení: kolem 1880, Beinglas, č. dek. V 198

znač.: na podstavě hnědě psaná 358/I 12“ / V 198

v. 33 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 64825

Slabě nažloutlé opakní sklo, foukáno do formy. Tělo ze dvou stran zploštělé. Malba pestrými emaily a zlatem, částečně leštěným – dvojice pštrosů vybíhajících z tropické vegetace, dole květy mučenky.

Řemeslně velmi kvalitní malba provedená podle blíže neurčené předlohy.

P: FA - AH 133 (tvar)

Lit.: PASSAU 1995, s. 101, č. III.115

97

Váza

Tvar: 1882, výr. č. 769

Provedení: Aquamarin

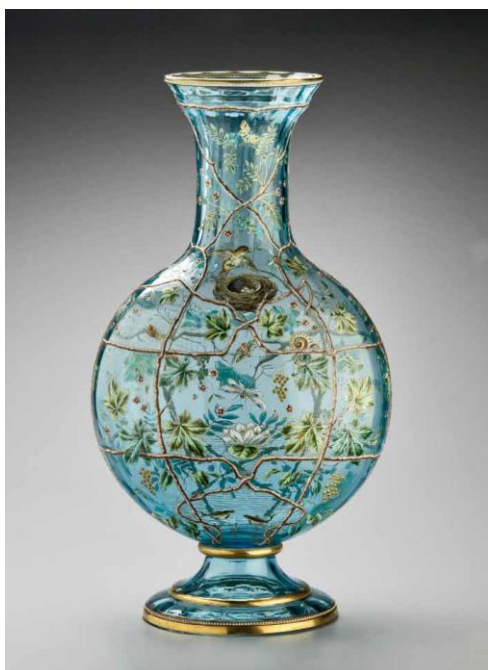
v. 43,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3299

Akvamarínově modré sklo, foukáno do formy, opticky žebrované. Dekor malovaný emaily a zlatem - šlahouny psího vína symetricky obepínající tělo a hrdlo, s ptačím hnízdem, šnekem a hmyzem, dolní část s vodní hladinou s lekníny a rybami.

Ve firemním archívu dochován barevně provedený návrh obdobného dekoru s proplétanými dubovými ratolestmi a orlem, bránícím kořist - uloveného králíka - před dalšími třemi dravci.

P: FA - AH 127 (tvar)

Návrh vázy s malovaným motivem s dravými ptáky v dubových ratolestech (FA)

98

Krbová souprava

Tvar: 1882, výr. č. 734, 734/1

Provedení: Grau

v. 39,5 und 31,4 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 6195

Šedé opálové sklo, foukáno do formy. Malba opakními a matnými emaily – větévky s květy růží a svlačce, ptáci a motýli, doplněno zlatými linkami.

Trojdielné sestavy váz tohoto typu, určené k postavení na krbovou římsu, patřily k vývoznímu artiklu pro anglický trh. Dle poznámky u této soupravy v záklesové knize FA AH 127, s. 734, byla jedním z dovozců i londýnská firma Silber & Fleming. V FA AH 127 rovněž kresby podobných malovaných dekorů s ptačími motivy, viz vázy výr. č. 747, 758.

P: FA - AH 127

Lit.: Passau 1995, Bd. III, č. III.114

Vázy výr. č. 747, 758 s dekory s ptačími motivy, 1882 (FA, AH 127, s. 747, 758)

99

Párové vázy

Návrh Josef Petříček

Tvar a provedení: 1886, výr. č. 1146, Beinglas, č. dek. F 291

znač.: na dně hnědé firemní razítko a hnědě psané 1146 F291

v. 43; 43,3 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 9814, UMP 9815. Zakoupeno 1886 od sklárny.

Slonovinově zbarvené opálové sklo, foukáno do formy. Malba plošnými barvami, reliéfním a matným zlatem – kvetoucí větévky třešně a plané růže, na nich sedící pěnice a sýkory.

Obdobně jako třídílné krbové soupravy patřily i velké párové vázy k oblíbeným doplňkům interiéru osmdesátých let. Uvolněný styl malby, soustředěný více na barevný efekt, nežli na realistické zachycení rostlin a ptáků, lze považovat za reakci na způsob, jakým jsou přírodní motivy podávány na malbách japonských malířů.

P: FA - AH 140 (tvar)

100

Váza

Tvar: 1885, výr. č. 1073/1

Provedení: 1885, Atlas Aquamarin

znač.: černé razítkovaná firemní značka na dně

v. 21,8 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 9715. Zakoupeno 1886 od sklárny.

Akvamarínové sklo s kroužkovou optiší, přesklívané bezbarvým sklem, foukáno do formy, lipnovaný, do tří cípů zvlněný okraj. Matované. Jemně šrafovaná malba reliéfním stříbrem a zlatem, místy doplněná plošnými barvami – kolibřík na větévce a traviny.

Šrafovaná malba reliéfním zlatem a stříbrem se v repertoáru novosvětských malířů objevuje kolem roku 1885, byla využita na sklech s optickými dekory či sklech přesklívaných (Atlas, Rubens), tak na opálovém, růžově sbíhaném skle Blossom, oblíbeném zejména na anglickém a americkém trhu.

Jako předloha použito vyobrazení kolibříka druhu Topazza pella na tabuli in Kürschner, J. (ed.), Pierer's Konversations-Lexikon, vyd. W. Spemann, Berlín-Stuttgart. Tabule sestavena z ilustrací proslulého anglického ornitologa a ilustrátora přírodovědných publikací Johna Goulda (Gould, J: Family of Humming-birds Monograph of the Trochilidae, Londýn 1849-1861). Předloha identifikována podle listu dochovaného v archívu sklárny.

P: FA - AH 52 (tvar)

Kolibříci, tabule v Kürschner, J. (ed.), Pierer's Konversations-Lexikon, vyd. W. Spemann, Berlín-Stuttgart (FA)

101

Váza

Objednavatel: Riedl & Keller, Karlovy Vary

Tvar a provedení: 29. 1. 1877, výr. č. 3145, Granatrosa japanesischem Dekor v. 29,2 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 602

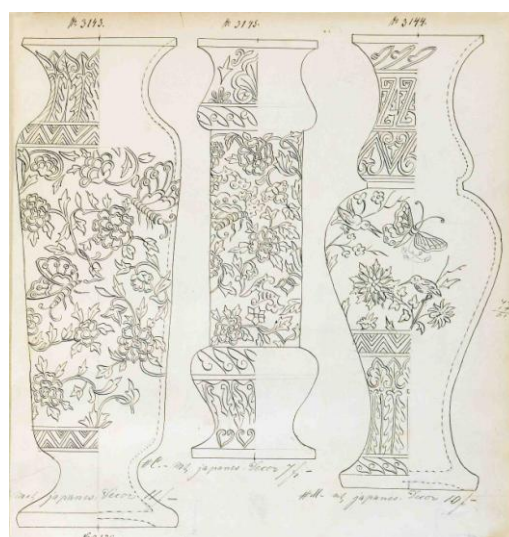
Bezbarvé sklo, podjímané bílým a přejímané tmavě červeným opálem, foukáno do formy. Malba opakními emaily, se zlatými obrysy.

Ze série váz výr. č. 3143-3148, objednaných počátkem roku 1877 karlovarskou obchodní firmou Riedl & Keller, viz zákresová kniha FA AH 35a Riedl u. Keller. Jako Granatrosa Vase japanesischer Dekor zapsána také v dodávce z 18. 5. 1878, viz SOA Zámorsk, HSNS, K 1222, fol. 664.

Součástí objednávky firmy Riedl & Keller byly zřejmě i vlastní návrhy dekorů. Pro pestře malované motivy stylizovaných květů pivoňek a pestrých motýlů byl jako předloha vybrán vzor čínské hedvábné látky z doby dynastie Tai-thsing, publikovaný v A. Racinetem v L'Ornement polychrome, viz RACINET 1872, tab. XII. Malba se od vzoru odlišuje barevností, zejména tmavě červeným namísto původního zlatého pozadí a drobnými rozdíly v barvách květů. Zcela je však vynechán ústřední motiv předlohy – čínský drak, což naznačuje, že návrhář neusiloval ponechat motivu jeho symbolický význam a že jeho záměrem bylo pouze převzít dekorativní prvky. Podobně byly dekory složené z detailů tabulí Racinetovy publikace – například z prvků čínských emailů cloisonné z orientální výstavy v Paříži 1869 - použity i na dalších vázách pro firmu Riedl & Keller.

P: FA - AH 35a

Lit.: MERGL 1992, č. kat. 3

Kresby váz *mit japanesischem Dekor* pro firmu Riedl & Kellner v Karlových Varech. Jako předlohy využity ukázky dekoru čínských textilií a emailovaných předmětů in Racinet 1872, tab. XII, XIII.

102

Váza

Objednavatel: Riedl & Keller, Karlovy Vary

Tvar a provedení: 21. 2. 1878, výr. č. 3690, Blauopal
v. 20 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4337

Akvamarínově modré opálové sklo, foukáno do formy. Lehce irisováno. Malba plošnými barvami a zlatem, obrysy dekoru švarclotem – staroegyptské ornamenty a lotosové květy

Ze série podobně tvarovaných a malovaných váz, datované 21. 2. 1878. V dodávce firmě Riedl & Keller z 18. 5. 1878 popsáno jako Blauopal Blumentopf, viz SOA Zámorsk, Facturenbuch K 1222, s. 664. Podobně jako u předchozí vázy je dekor dokladem snahy využít v duchu rozvíjejícího se orientalizujícího stylu nejrůznější předlohy z mimoevropských kultur a období.

P: FA - AH 32a, SOA Zámorsk, HSNS, K 1222

103

Váza

1880

Tvar: výr. č. 619/I 13"

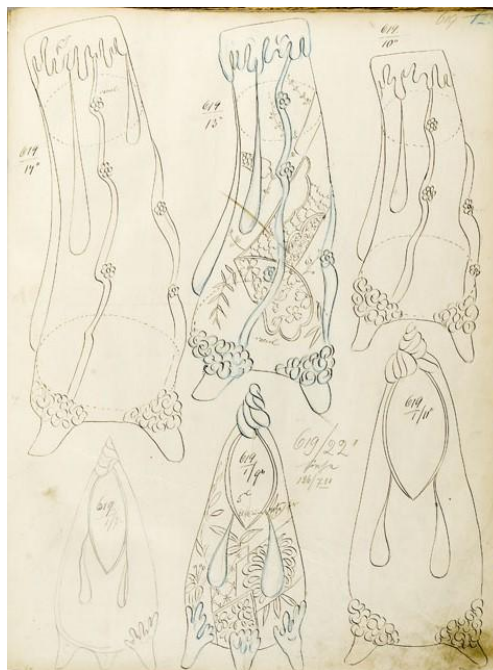
v. 32,5

Muzeum skla a bižuterie, Jablonec nad Nisou, inv. č. S 143

Topasově žluté sklo, hutnicky tvarované, se třemi větvičkovitými nožkami a kapkovitými nálepy z akvamarínově modrého skla. Japonizující dekor malovaný barevnými opakními emaily, zlatě konturovaný.

Váza ze skupiny skel kopírujících francouzská orientalizující skla Augusta Jeana. Jako přímá předloha použita Jeanova váza z původní firemní sbírky skel jiných výrobců, uložená dosud v Muzeu skla, Harrachov (inv. č. 2370). V mírně obměněném provedení se dvěma nálepy váza vyráběna v dalších třech velikostech, viz FA 162, výr. č. 619/I 6" ad. Zaznamenána také v dodávkách pro Ludwiga Mosera z roku 1881, viz FA AH 233, s. 24, 25.

P: FA - AH 162

Vázy výr. č. 619 a 619/I napodobující sklo Augusta Jeana (FA, AH 162)

104

Váza

1880

Tvar: výr. č. 557

v. 20 cm

Východočeské muzeum, Pardubice, inv. č. UPS 576

Bezbarvé sklo, foukané do formy, tři nálepy z modrého skla. Japonizující dekor malovaný barevnými opakními emaily a zlatem.

Provedení z bezbarvého skla s hmotnými modrými nálepy, stejně jako použité japonizující motivy malby prozrazují inspiraci sklem Augusta Jeana, Paříž.

P: FA - AH 16

105

Mísa

1880

Objednavatel: Berens Blumberg & Co., Londýn

Tvar: výr. č. 25

v. 11 cm, š. 21,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 2338

Bezbarvé sklo, hutnicky tvarované. Malba opakními emaily a zlatem.

Mísa jednou z prvních objednávek tohoto typu skla, které prostřednictvím firmy Berens Blumberg & Co. směřovaly do Anglie, viz FA AH 17, objednávka datována 30. 6. 1880.

Váza a mísy s hutnicky tvarovanými nálepy v podobě ještěrek, žab či fantastických draků tvořily v harrachovské produkci první poloviny osmdesátých let početnou a významnou skupinu. Sklárna tak reagovala na zájem o východoasijskou keramiku s podobnými plastickými motivy. Nálepy ve tvaru zvířat byly uplatněny i jako tvarový prvek stolních souprav, viz džbán a číšky ze soupravy na vodu v PASSAU 1995, Bd. III, č. III.150.

106

Váza

Návrh připisán Josefu Petříčkovi

Tvar: 1885, výr. č. 1035/3

Provedení: č. dek. D 289

znač.: na těle firemní nálepka se zapsaným 1035/5 D 289 a šifrou ceny -. am487
v. 21,2 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 2241

Bezbarvé sklo, podjímané bílým opálem, foukáno do formy. Malba barevnými emaily, plošnými barvami a zlatem – na plášti kompozice z kruhů, trojúhelníků a obdélníků s motivy ptáků, hmyzu a rostlin či geometrickým vzorem, doplněno hvězdami a větévkami.

Dekory složené z geometrických polí s přírodními motivy nebo ornamentální výplní jsou odezvou na narůstající zájem o umění Japonska. Motivy jsou však přebírány pouze jako dekorativní prvky, bez zřetele k jejich případnému původnímu významovému obsahu. Srov. obdobný motiv na hutnicky tvarované váze v PASSAU 1995, Bd. III, č. III.141.

107

Váza

Návrh Josef Petříček

Tvar: 1885, výr. č. 1142/3

Provedení: 1887, matt Hyalith, č. dek. C 85

znač.: na dně firemní etiketa s psaným 1142/3 C 85

v. 26 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4344

Černé sklo *Hyalith*, foukáno do formy. Matováno, dekor malovaný reliéfním zlatem a stříbrem – pták Feng-chuang, čínský Fénix.

Malba je názorným příkladem využití předlohy bez ohledu na její původní smysl a význam. Symbolika motivu (včetně významu barev) je pominuta a rozhodujícím hlediskem pro jeho použití je dekorativnost a exotičnost.

V Racinetově albu L'ornement polychrome vyobrazená předloha (Racinet 1885, Taf. 6) je reprodukcí prsního štítu "pou-fou" mandarína, jehož výzdoba představuje mytologického ptáka Feng-chuan, jedno ze čtyř nebeských zvířat, čínské Fénixe coby insignii nejvyšších městských úředníků. Spojení moře a atmosférických prvků symbolicky představuje kosmos, ve kterém vychází z temnot Slunce a barví všemi barvami spektra oblaka.

Jako počátek výroby skla matt Hyalit je uváděn rok 1887 (Gedenk-Buch, s. 61). Svým vzhledem imitovalo čínské lakové práce.

P: FA - AH 140

Předloha dekoru in Racinet, A., *Das polychrome Ornament, Zweite Serie, Stuttgart 1885, Taf. 6*

108

Váza

Návrh Josef Petříček

Tvar: 1885, výr. č. 1144/3

Provedení: Elfenbein, č. dek. F 57

znač.: na dně razítkovaný firemní značka – tři pštrosí pera v kruhu, červeně psané 1144 a firemní etiketa s psaným 1144/3 F 5.

v. 21,2 cm

Městské museum, Chrudim, inv. č. S 279. Zakoupeno 1896.

Slonovinově zbarvené opálové sklo *Elfenbein*, foukáno do formy. Kresba švarclotem – trojice japonských lučišníků, kolorováno barevnými emaily, doplněno kresbou a tupováním zlatem.

Figury lučišníků převzaty z tabule s příklady typických japonských postav ze soudobé populární edice E. Collinota a A. Beaumonta, viz COLLINOT / BEAUMONT 1883, Pl. 38. Torzo tohoto alba dochováno ve firemním archívu.

Na tomto tvaru aplikována řada dalších dekorů, viz váza s motivem sýkor a kvetoucí třešňových větví na tabuli vzorů C18 ve firemním archívu.

P: FA - AH 140 (tvar), FA - AH 27(dekor)

Tabule s typickými japonskými postavami (COLLINOT / BEAUMONT 1883, Pl. 38.)

109

Váza

Návrh Josef Petříček, 1890-1891

Tvar: výr. č. 1386/5

Provedení: Citrin, dekor Japonais

znač.: na dně červená oválná nálepka s opisem *Harrach Neuwelt Bohéme*

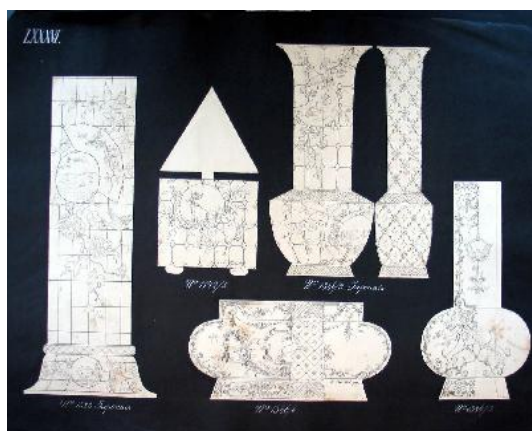
v. 22 cm

Regionální muzeum, Teplice, inv. č. UHS 692

Světle zelené sklo *Citrin*, foukáno do formy, zploštělé tělo. Malba švarclotem a pestrými emaily - na mřížovaném pozadí postava Japonky u okna s průhledem do krajiny, větévky s květy a motýly.

Pro dekor Japonais vznikla současně skupina nových tvarů, čtyřbokých nebo zploštělých váz, odvozených z japonské keramiky. Série však byla zřejmě vyrobena jen v malém počtu kusů, další ojedinělá ukázka v tomto provedení viz KOVACEK 1993, č. kat. 291.

P: FA - AH 70

Tabule vzorů LXXXVI s dalšími vázami v provedení *Japonais* (FA)

110

Váza

Návrh Josef Petříček

Tvar: 1885, výr. č. 1122/4

Provedení: Blossom, č. dek. G 211(?)

v. 24 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 9944, zakoupeno 1886 od sklárny.

Bílé opálové sklo, přejímané tyrkysově zeleným, foukáno do formy, tělo ze stran zploštělé. Malba reliéfním zlatem – větévka kvetoucí slivoně.

Tvar vázy, její zbarvení podobné barvě seladonového porcelánu i malovaný dekor zřetelně odkazují na japonské vzory.

P: FA - AH 140 (tvar), AH 272 (dekor)

111

Váza

Návrh Josef Petříček

Tvar: 1885, výr. č. 1132

Provedení: Dunkleblau

znač.: na hrdle firemní nálepka se vpisem 1132 Schliff 820?

v. 26,6 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 9920. Zakoupeno 1886 od sklárny.

Bezbarvé sklo, vrstvené modrým kobaltovým sklem, foukáno do formy. Miskovitě probrušovaný dekor konturovaný zlatem – zajíc, čtyřlístek a stylizovaná kvetoucí větévka broskvoně (?), nepravidelně rozmístěné zlatem tupované skvrny.

Ze skupiny váz japonizujícího tvaru s probrušovanými motivy zvířat a rostlin, další varianty s letícím ptákem a květy či s liškou a dubovými ratolestmi viz FA AH 140, výr. č. 1122/4 a 1132/1. Série ukazuje na snahu využít v duchu orientalizujících tendencí starší, již před polovinou století oblíbenou techniku probrušování barevné vrstvy.

P: FA - AH 140

112

Váza

Tvar: 1885, výr. č. 1133/I

Provedení: Blossom, č. dek. H 418

znač.: na dně červenohnědě psané 1133/I H/418

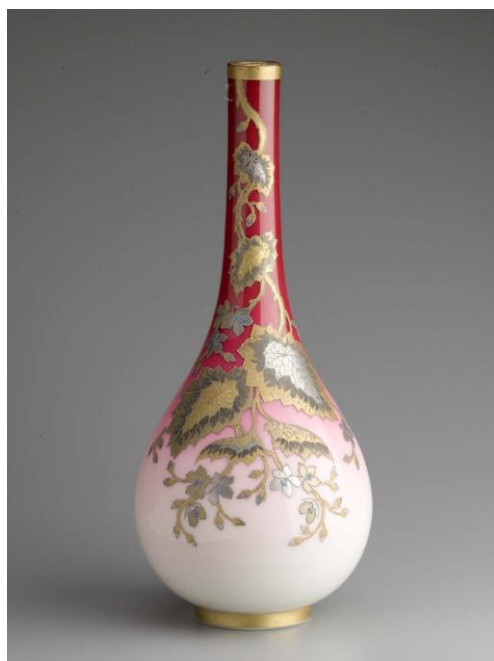
v. 45 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 68 443

Nažloutlé opálové sklo, shora sbíhané rubínově červeným, foukáno do formy. Malba matným a reliéfním zlatem a stříbrem, detaily květů matně šedé a modré.

Sklo Blossom s typickým růžovo-bílým zbarvením si získalo značnou oblibu v Anglii, kde konkurovalo obdobné domácí produkci skla Peach Blow, se kterým je zhusta zaměňováno. Modelací váza zřetelně odkazuje na inspiraci Východem, neboť napodobuje tvar láhve na saké.

P: FA - AH 140 (tvar)

113

Váza

Návrh připisán Josefu Petříčkovi

Tvar: 1885, výr. č. 1163/4

Provedení: č. dek. W 489

znač.: firemní nálepka se zapsaným No 1163/4 Dec W 487

v. 19,3 cm

Městské muzeum a knihovna, Čáslav, inv. č. ČHS 219

Bílé opálové sklo, modře sbíhané. Modře, zeleně a růžově malovaný motiv kvetoucí větévky vistárie. Převrstveno bezbarvým sklem a foukáno do formy.

Motiv vistárie čínské (Wisteria sinensis), exotické popínavé rostliny, která se z Číny dostala do Evropy počátkem 19. století, se na harrachovském skle objevuje v několika variantách, přizpůsobených tvarům váz. I v tomto případě možná použito jako vzor pro malbu zobrazení vistárie na jedné z tabulí z Encyclopédie des arts décoratifs de l'Orient E. Collinota a A. Beaumonta, viz COLLINOT / BEAUMONT 1883, Pl. 8.

Malba kysličníky kovů, převrstvená bezbarvým sklem, patřila ke zvláštním technikám rozvíjeným sklárnou kolem roku 1885. Doloženy jsou i další rostlinné motivy, lehce natavené, jakoby rozpité linie obrysových linií dodávaly malbě zvláštní měkký charakter.

P: FA - AH 140 (tvar)

Rostlinný motiv inspirovaný japonským uměním, in COLLINOT / BEAUMONT 1883, Pl. 8.

114

Váza

Návrh Josef Petříček

Tvar: 1885, výr. č. 1133/2

Provedení: 1885, Cameo, č. dek. E 162

znač.: E 162 ryté na dně

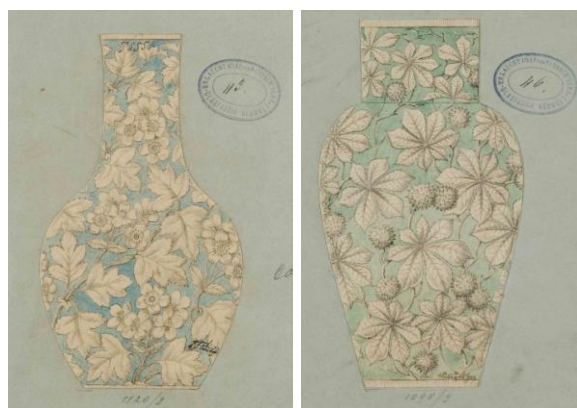
v. 11 cm

Regionální muzeum Chrudim, inv. č. S 63. Zakoupeno 1904 ze skladu hraběte Jana Harracha v Praze.

Bezbarvé sklo, podjímáné kobaltově modrým a přejímané bílým opálovým sklem, foukáno do formy. Reliéfně rytý dekor – větévky s květy mučenky

Po vzoru anglického Cameo-Glass navrhl Josef Petříček roku 1885 nepočtenou sérii drobných váz s reliéfně rytými rostlinnými motivy hustě pokrývajících plášť nádoby. Jemná rytina s detaily květů a listů provedená ve slabé vrstvě bílého opálového skla poukazuje na schopnosti firemních rytců I v době, kdy byla převládající technikou dekorace malba.

P: FA - AH 140 (tvar)

Návrhy váz výr. č. 1120/3 a 1098/3 v provedení Cameo, kresba sépií, akvarel, znač. Josef Petříček gez. (FA)

115

Pohár s víkem

Tvar: 1876, výr. č. 196

Provedení: 1876, glatt Iris Cristall

v. 24,5 cm, s víkem 40,3 cm

Městské muzeum a knihovna Čáslav, inv. č. 2563/85. Dar hraběte Jana Harracha z roku 1910.

Bezbarvé sklo, opticky žebrované, foukáno do formy. Lehce irisováno.

Jeden z prvních tvarů, na nichž bylo využito irisování. Tvar poháru vychází z forem benátských renesančních pohárů, další skla ze skupiny inspirované benátskými předlohami doložena v zákresové knize FA AH 14.

Tendence napodobovat benátské vzory je zřetelná i u dalších předních skláren, srov. například téměř identický tvar tzv. Corregiova poháru v ceníku Preis-Courant der Rheinischen Glashütten-Actien-Gesellschaft in Ehrenfeld bei Cöln 1881 in SCHÄPFKE 1979, s. 77, č. 155.

P: FA - AH 14 (tvar)

116

Váza

Tvar: 1878, výr. č. 473/2/6“

Provedení: 1878, Bronced

v. 15,7 cm

Městské muzeum a knihovna Čáslav, inv. č. ČHS 132

Tmavě fialové sklo, foukáno do formy a volně tvarováno, dvě ouška ze zavěšenými kroužky. Kovově lesklý, jemně krakelovaný iris. Dekor malovaný bílým, okrovým a tyrkysově zeleným matným emailem – pásy z geometrických motivů, lomených a obloučkových linií a teček.

Pro sklo Bronced byly nejménou navrženy tvary, které napodobují orientální, nejčastěji čínské bronzové nádoby. Irisovaná a matnou malbou bílým, okrovým a tyrkysovým emailem zdobená skla tohoto typu byla dodávána speciálně londýnské obchodní firmě Blumberg. Jak dokládají kresby v knize FA AH 17, žádány byly především malé kulovité či vejčité vázičky s jednoduchým, z linek a teček složeným dekorem, viz TRUITT 1995, s. 55 č. 3.

P: FA - AH 133 (tvar)

117

Váza

Tvar: 1877, výr. č. 1398/7

Provedení: Aventurin, č. dek. neurčeno

v. 18,1 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 99437

Zelené aventurinové sklo, foukáno do formy. Malba matným emailem a zlatem – vlys se čtyřmi palmetami propojenými lístkovými girlandami, tělo se svisle visícími snítkami s kvítky, na hrdle květy na zlaté mřížce.

Jako počátek výroby skla Aventurin udány ve firemní pamětní knize roky 1875-1876, viz Gedenkbuch 1891, s. 59.

Váza představuje jeden z modelů, které byly v roce 1877 provedeny pro obchodní firmu Blumberg v Londýně, viz zákresová kniha FA AH 17, zakresleny i varianty o výškách 4“ a 5“. Tamtéž, v dodávce firmě Blumberg datované 21. 8. 1879, doložen tvar konvičky ze skla Aventurin, uvedené jako anonymní práce in REVI 1967, obr. s. 111.

P: FA - AH 17 (tvar)

118

Váza

Tvar: 13. 3. 1880, výr. č. 587/8½“

Provedení: 1876, Astralith (Goldglas)

v. 22,3 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 2214

Hnědé aventurinové sklo, vrstvené bezbarvým, foukáno do formy, tělo zploštěné, oválného průřezu. Dva jemně žebrované úchyty tvaru stočené spirály ze zeleného skla, tělo se šesti hvězdicovitými nálepy z bezbarvého skla, okraj s nalepenou zelenou, do drobných volut stáčenou nití.

Ojedinělé provedení, představující jeden z raných příkladů použití mědného aventurinu v české sklářské tvorbě doby historismů.

Podle údaje v GEDENKBUCH 1891 byla výroba mědného aventurinu zavedena v letech 1875-1876. Další vázy ze série datované 13. 3. 1880 viz ADLEROVÁ 1981, č. kat. 33 (váza výr. č. 587/3 se zelenými kapkovitými nálepy, viz též LANGHAMER 1999, s. 108, obr. 93, datováno až kolem 1900), TRUITT 1995, s. 62, č. 3 (váza výr. č. 587/1 s bezbarvými drápkatými nohami a nálepy).

Goldglas bylo také využito k výrobě drobných dóz a flakonů, viz TRUITT 1995, s. 62, č. 4 (výr. č. 551/2 v FA AH 162).

P: FA - AH 162

119

Váza

Tvar a provedení: 1877, výr. č. 216/2

v. 19,3 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 9558. Zakoupeno 1886 ze sklárny.

Bezbarvé sklo s natavenými a spirálovitě stáčenými nitěmi z bílého a růžového opálu, foukáno do formy. Dvě hutně tvarovaná křídlatá ucha z bezbarvého skla.

Podobné venezianizující vázy s nitkovým dekorem a křídlatými uchy tohoto typu dodávány v letech 1877 a 1878 londýnským obchodním firmám A. Müller a Nestle & Huntsmann, viz FA AH 89. Jako běžnější doloženo provedení opal Iris, viz kniha FA AH 188.

Váza shodného tvaru v provedení s modro-bílými opalovými pásy z původní firemní vzorkovny in SKARLANDTOVÁ 1992, s. 13, obr. 8.

P: FA - AH 188 (tvar)

120

Váza

Tvar: 1878, výr. č. 458/2

Provedení: kolem 1877, Mosaikglas

v. 12,6 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 9555. Zakoupeno 1886 ze sklárny.

Bezbarvé sklo, svislé pásy z natavených a zaválených dvoubarevných tyčinek - jádro z bílého opálu s vrstvou modrého kobaltového, případně světle žlutozeleného skla. Foukáno do formy.

Mosaikglas je dalším dokládem snahy sklárny dále rozpracovávat možnosti hutních venezianizujících technik a rozšiřovat tak nabídku tohoto typu skel.

P: FA - AH 13 (tvar)

121

Pohár

Tvar: 1877, výr. č. 273/3

Provedení: cristall

v. 24,8 cm

Městské muzeum a knihovna Čáslav, inv. č. ČHS 1

Bezbarvé sklo, foukáno do formy a volně tvarováno. Patka, ořech a kupa se zatavenými spirálovitě stáčenými vzduchovými nitěmi, dvě jemně rýhovaná drápkatá ucha.

Tvarem pohár v duchu novorenesance navazuje na benátské sklo 16. století, předlohy jsou však jen volně napodobeny. Vzor z pravidelně rozdělených vzduchových nití patří ke špičkovým ukázkám práce se žhavou sklovinou. Byl uplatněn i na dalších sklech téhož typu z roku 1877, viz poháry a flakony in FA AH 188, např. výr. č. 265/2, 273/1. Je příkladem vlastní reakce sklárny na soudobé tendence znovuoživotit možnosti historických technik práce se žhavou sklovinou, jak je již před rokem 1875 představují poháry s dekorem reticelli ze sklárny Gräflich Schaffgotsch'sche Josephinenhütte ve slezském Schreiberhau, srov. MUNDT 1983, č. kat. 126, ŽELASKO 2005, č. kat. 266.

P: FA - AH 188 (tvar)

Lit.: BROŽOVÁ 1976, č. kat. 165

122

Váza

Tvar: 1876-1877, výr. č. 215/4/10“

Provedení: glatt mit Schilddekor

v. 25,5 cm

Městské muzeum a knihovna Čáslav, inv. č. 2513/85. Dar hraběta Jana Harracha z roku 1910.

Šedé sklo, foukáno do formy, nálepy tvaru mušlí, větévek a drobných roset z akvamarínového skla. Malba lesklým zlatem, světle šedě malovaný symetrický dekor z větévek s listy, polepený jemným sklěněným prachem.

Shodný tvar s nálepy tvaru větví a roset doložen v několika velikostech v dodávkách pro obchodní firmu A. Müller, Londýn, z roku 1877, viz FA AH 89, s. 14, 24.

P: FA - AH 89 (tvar)

123

Váza

Tvar: 1879, výr. č. 499/1/4“

Provedení: 1879-1880, Peloton

v. 10,1 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 9563. Zakoupeno 1886 ze sklárny.

Světle žlutohnědé sklo, natavené části nitek z bílého opálového skla, foukáno do formy.

Ve starém inventáři Průmyslového muzea v Plzni zapsáno jako „Váza, bílý peloton, žlutá“.

Sklo Peleton bylo jako nový typ zavedeno do výroby v roce 1879, viz GEDENKBUCH, s. 61. Postup výroby skla Peloton byl 25. 10. 1880 přihlášen ředitelem sklárny Wilhelmem Kralíkem jako patent, viz HAJDAMACH 1993, s. 307.

P: FA - AH 162 (tvar)

124

Váza

Tvar: kolem 1880, výr. č. neurčeno

Provedení: kolem 1880, Olivgrün mit Aquamarin
v. 29,3 cm

Městské muzeum a knihovna Čáslav, inv. č. 2464/85

Olivově zelené sklo, foukáno do formy a volně tvarováno, drak z akvamarínového skla. noha foukána do formy. Okraj zabroušen. Malba opakními emaily, zlatě konturovaná – větévky s květy, drak se šupinami a anatomickými detaily.

Pro datování vázy do období kolem roku 1880 svědčí způsob modelace a detaily malby dračího těla nebo profil broušeného okraje podobné harrachovským objektům z téže doby, srov. vázy v zákresové knize FA AH 162. Spojení novorenesančního tvaru s figurálním motivem inspirovaným východními kulturami je však i dokladem výtvarně nejisté snahy propojit různé tendence stylově pluralitního období..

Hutnicky tvarovaná váza s ovinutým drakem, výr. č. 628, 1880 (FA, AH 162)

125

Váza

Tvar: 1881, výr. č. 771

Provedení: kolem 1882, Rosa

v. 37,8 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 68213

Bezbarvé, růžově podjimané sklo, foukáno do formy. Dvoudílná, tělo ze stran zploštělé, s kruhovým podstavcem spojeno šroubem. Figury draků lisované, volně dotvarované, křídla částečně broušená, oči z barevných skleněných kamenů. Malba pestrými opakními emaily, plošnými barvami a matným zlatem – na čelní straně v rámci z roset puttí a dívka na houpačce, zadní strana s puttí a dívka se žlutými květy

Tvar zřetelně inspirován bronzovými čínskými vázami. Téměř kýčovitě spojení orientalizujícího tvaru s malovanými rokokovými motivy ovšem ukazuje – podobně jako u předchozí vázy – na až úporné úsilí reagovat na různé soudobé stylové proudy. Zřetelně to dokládá i další váza shodného tvaru s realisticky malovanými námětem přírodního zákoutí s ptáky (Dorotheum Praha).

Lisovaná a hutně tvarovaná ucha v podobě draků použita i na dalších vázách z období let 1880 až 1881, srov. výr. č. 671/1 (FA AH 162, s. 671) nebo 739/P (FA AH 127, s. 739).

P: FA - AH 127 (tvar)

Váza výr. č. 771 s malovaným motivem květin a ptáků (Dorotheum Praha)

126

Váza

Tvar: kolem 1885, výr. č. neurčeno

Provedení: 1885, Rainbow

v. 20,7 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3225

Bezbarvé sklo, svislé pásy z akvamarínového a růžového skla a nažloutlého opalínu, převrstveno bezbarvým sklem s nabíhaným karo vzorem. Foukáno do formy a volně tvarováno, tři nohy ve tvaru větví a silná, do osmi cípů vytažená nit na okraji z ambrového skla.

Nabíhaný vzor skla Floret byl také kombinován s různobarevným pozadím. Podle GEDENKBUCH1891, s. 60, bylo sklo Rainbow zavedeno do výroby roku 1885. Shodně barevné provedení na opticky žebrovaném podkladu bylo označováno jako Victoria.

Lit.: TRUITT 1995, s. 57, č. 6

127

Mísa

Tvar: kolem 1885, výr. č. neurčeno

Provedení: um 1885, Victoria ?

v. 13,8 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3895

Bílé opálové sklo, čtyřikrát se opakující trojice svislých pásů světlemodrého, růžového a nažloutlého opalínu, okraj s rubínovou nití. Proraženo foukáním do jehličkové formy, lipnováno a volně tvarováno do čtyřlaločného tvaru. Čtyři nohy ve tvaru větví z bezbarvého skla. V místech otvorů broušeno.

Komplikované zhotovení s pomocí optické a lipnovací formy i tvarování z volné ruky názorně ukazuje snahu o zhodnocení možností a zkušeností práce se žhavou sklovinou. Jemná mřížka pláště i pastelové tóny opalínového skla přitom vycházejí vstříc silícím novorokokovým tendencím.

Lit.: DRAHOTOVÁ 2005, příloha ke kapitole 7.5, obr. 14

128

Váza

Tvar: 1887, výr. č. 1143/9,

Provedení: Karoatlas

v. 11,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4139

Bílé opálové sklo přejímané bezbarvým, s optickým karo vzorem, převrstveno bezbarvým a shora sbíhané topasově žlutým sklem, foukáno do formy. Reliéfní větvičkový dekor z lepených bezbarvých perliček. Okraj matně zlacený.

Ojedinělá kombinace přesklívaného optického dekoru s lepeným perličkovým vzorem. Váza z původní firemní vzorkovny je příkladem dokládajícím až experimentální přístup k hledání nových technik dekorace a snahu nalézat nové typy dekorů.

129

Váza

Tvar: 1889, výr. č. 1291/1

Provedení: 1899, Missouri Aquamarin, č. dek. W 714

v. 27 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 2315

Bezbarvé sklo, mramorované skvrnami z bílého opálového skla, ovinutý pás ze silné zaválené akvamarinově modré nitě, přejímáno bezbarvým sklem se zatavenými hliníkovými šupinami. Malba emaily a zlatem – větévka kvetoucí slivoně.

Provedení Missouri bylo zařazeno produkce sklárny roku 1889, viz GEDENKBUCH, s. 61. Novinka byla nabízena v několika barevných variantách (např. Rosa, Violett nebo Aquamarin). Váza patří k prvním tvarům, na nichž bylo provedení Missouri použito.

P: FA - AH 70

130

Váza

Tvar: 1888, výr. č. 1245/6 (ale spíš 1123/3 viz FA AH 140)

Provedení: 1888, Déssiné

v. 18 cm

Městské muzeum a knihovna Čáslav, inv. č. ČHS 83

Bílým opálem podjímané bezbarvé sklo, mramorované skvrnami růžového skla. Rostlinný dekor z modrého a hliníkového prachu, přejímáno ambrově žlutým sklem. Foukáno do formy.

Roku 1888, pravděpodobně v souvislosti s přípravou kolekce pro Mezinárodní výstavu v Barceloně, vzniklo několik nových typů dekorů, které využívají, zpravidla v několika barevně odlišných vrstvách, různé techniky zatavovaných hutních dekorů.

Jako příklad slouží vázy v provedení Déssiné – mramorovaná struktura z obalovaných broků je kombinována s rostlinným dekorem ze zataveného prachu, vytvořeným s pomocí optické formy. Konečný vzhled docílen závěrečným převrstvením ambrově žlutým sklem.

Váza vyráběna také ve dvou dalších výškách.

P: FA - AH 140

131

Váza

Tvar: 1886, výr. č. 1225/9

Provedení: 1888, dublé Olivgrün Déssiné, č. dek. O572

Znač.: na podstavě firemní nálepka s vepsaným 1225/9 O572

v. 17,3 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4045

Bezbarvé sklo, podjímané bílým opálem, optický dekor planých růží s listy, zvýrazněný zataveným rubínově červeným prachem, převrstvený bezbarvým sklem. Malba reliéfním zlatem.

P: FA - AH 144

132

Váza

Tvar: 1891, výr. č. 1363/2

Provedení: Cristall mit Gold & Coppery, dek. č. F 2..

znač.: na patce firemní etiketa s vepsaným 1363/2 F 2..

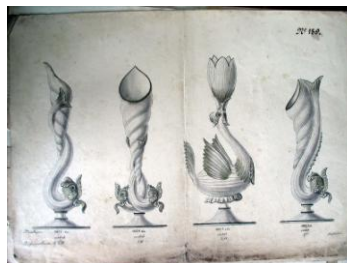
v. 21,4 cm

Regionální muzeum, Chrudim, inv. č. S 19

Bezbarvé sklo, opticky žebrované a volně tvarované. Patinováno tmavě zelenou a hnědou matnou barvou, malba matným zlatem.

Ze série menších váz-mušlí nesených nohami v podobě fantastických ryb či vodních ptáků (výr. č. 1363/2-1363/5, 1364-1364/2, 1365/1-1365/6), které volně napodobují soudobá benátská skla.

*Vázy vyráběny ve třech variantách: z bílého opálového skla (viz vázy in *Illustrierte kunstgewerbliche Zeitschrift für Innendekoration*, 4, 1893, s. 162, obr. 676), se zeleno-hnědým patinováním jako imitace drobných renesančních bronzových plastik či v luxusnějším, benátském předlohám nejvíce podobném provedení se zatavenou zlatou fólií, označované jako *Crystall mit Gold plattirt* (GEDENKBUCH 1891, s. 61).*

Vázy ve venezianizujícím stylu, 1891 (FA, Tabule vzorů 189, 190)

133

Váza - mušle

Tvar: 1898, výr. č. 1690/3

Provedení: 1898, Opal m. rosa

Sign.: na podstavci firemní nálepka s vepsaným 1690/3

v. 10 cm

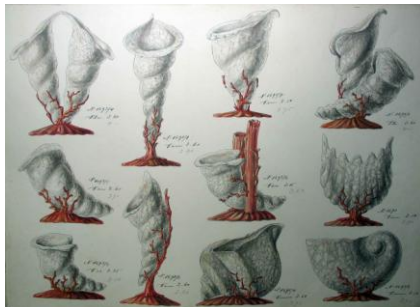
Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 1673

Bezbarvé sklo, přejímané bělevým opálem, hustě opředeno nepravidelnou sítí z bezbarvých nití. Foukáno do formy, volně tvarovaný okraj. Podstavec ve tvaru mořského korálu z bezbarvého skla s topasovými a růžovými skvrnami. Lehce irisováno.

Tvar a provedení s opřádanopu sítí pravděpodobně inspirovány velmi podobnými vázami-mušlemi vyráběnými od roku 1897 sklárnou Johann Lötz Witwe v Klášterském Mlýně, srov. dvojici váz v provedení Chiné ze sbírek Passauer Glasmuseum in MERGL / RICKE / PLOIL 2003, č. 14 a,b. Vázy z Klášterského Mlýna se odlišují optickým žebrovaním ulity a propracovanějším, více plastickým podstavcem s nastřiháváním.

Výrobky tohoto typu tvořily v produkci Harrachovské sklárny jen malou skupinu.

P: FA - AH 197; Tabule vzorů

Tabule vzorů s vázami tvaru mušlí, 1898, výr. č. 1690, 1690/1-4, 1691/1, 1691/7, 1692/1-6 (FA)

134

Váza

Tvar: 1876, výr. č. 94/I/30"

Provedení: Elfenbein

v. 78 cm

Regionální muzeum, Teplice, inv. č. S 1085

Dvoudílná. Slonovinově nažloutlé opálové sklo, foukané fo formy. Malba plošnými barvami a matným zlatem – sýkora modřinka napadená dvěma s hýli, rámováno větví jalovce s bobulemi a žlutými květy, modrými kosatci a planou růží .

Na Mezinárodní výstavě v Sydney bylo vystaveno několik váz tohoto typu, zdobených obdobnými motivy s ptáky a květy.

Jeden z nejběžnějších tvarů váz, vyráběn od roku 1876 do poloviny osmdesátých let v osmi velikostech od 8" do 30" (20 – 75 cm), viz FA AH 188, s. 299, 304, 305, 371. Protáhle vejčité tělo ze světlého opálového skla bylo zejména u rozměrnějších váz předurčeno pro řemeslně náročnou malbu složitých realisticky podaných výjevů s pestrými ptáky a kvetoucími větévkami a rozmanitými rostlinami. Sklárna se tak snažila konkurovat obdobné soudobé produkci malovaného porcelánu, především z nabídky francouzských výrobců. Motivy pro malbu byly čerpány z několika různých litografických alb, převážně francouzských vydavatelů. V tomto případě byla jako předloha využita kresba C. Schullera z alba vydaného A. Calavasem v Paříži.

Malbou zdobená velká váza téhož tvaru byla vystavena i na Světové výstavě v Antverpách roku 1885, viz foto z výstavy, obr. příl. č. 57.

P: FA - AH 14, AH 188

Hýli a modřinky, litografický tisk podle C. Schullera, tisk Becquet, Paříž, vydal A. Calavas, Paříž, kolem 1875. Volný list ze sbírky předloh sklárny. (FA)

135

Váza

Tvar: 1878, výr. č. 457/2

Provedení: Türkis blau

Znač.: na dně zlatem psané 4

v. 28,2 cm

Passauer Glasmuseum, Passau, inv. č. Hö 69 049

Modrozelené opakní sklo *Türkis blau*, foukáno do formy, volně tvarovaný trojlaločný okraj. Dvě broušená lepená ucha z černého skla *Hyalith*. Dekor malovaný emaily – větévka růže s květy a poupaty, ucha s ornamentem malovaným matným zlatem.

Dvojice váz tohoto typu patrná na fotografii instalace sklárny na Mezinárodní výstavě v Sydney 1880.

P: FA - AH 133

Expozice Harrachovské sklárny na Mezinárodní výstavě v Sydney, detail (FA)

136

Váza

Tvar: 1878-1879, výr. č. 490

v. 12,2 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4573

Šedé kouřové sklo, foukáno do formy, čtyři kuličkovité nálepy a čtyři akvamarínově modré lisované a natavené rybky. Ryté a hnědou matnou barvou malované vodní rostliny.

Dekor blízce sleduje vázy Larmes (Slzy), navržené pařížským sklářským umělcem Eugène Rousseauem v letech 1875 až 1878, realizované ve sklárně Appert Frères v Clichy a představené i na Světové výstavě v Paříži roku 1878, viz KLESSE / MAYR 1981, č. 339; KLESSE 1991, č. 119; RICKE / SCHMITT 2004, s. 26, 27. Místo hutních nálepů na Rousseových vázách však byly v tomto případě jako aplikace použity drobné, v železné formě lisované reliéfní rybky, viz FA AH 4a, Eisenformen. Dekor byl uplatněn i na jiných tvarech a v kompozicích s různými velikostmi rybek, srov. FA AH 133, výr. č. 491, 492 a 494.

P: FA - AH 133

137

Váza

Objednavatel Riedel & Keller, Karlovy Vary

Tvar: 21. 2. 1878, výr. č. 3700

Provedení: Blauopal, č. dek. neurčeno

v. 33 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 2456

Akvamarínově modré opálové sklo, foukáno do formy, tělo ze dvou stran zploštělé. Lehce irisováno. Malba barvami a leštěným zlatem – orientalizující symetrický ornament se stylizovanými květy.

Série akvamarínově zbarvených váz podle návrhů karlovarské obchodní firmy se sklem Riedel & Keller vznikla již roku 1878 a patří k časným příkladům malovaného dekoru inspirovaného orientálními ornamenty. O dva roky později bylo několik ukázek těchto efektně barevných váz vybráno pro kolekci pro Mezinárodní výstavu v Sydney.

P: FA - AH 32a

138

Váza

Objednavatel Riedel & Keller, Karlovy Vary

Tvar: 4. 1. 1879, výr. č. 4324

znač.: nálepka s psaným R&K 4324

v. 31,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 2427

Bílé opálové sklo vrstvené citronově žlutým sklem, foukáno do formy. Malba modrým opakním emailem, matným a leštěným zlatem.

V jemných barevných odstínech provedená váza byla jako jedna z posledních novinek patrně také vystavena v Sydney. Ornament malovaný v orientalizujícím stylu příbuzném kompozicím na vídeňském lobmeyrovském skle kombinuje různé prvky z indických niello dekorů a výšivek publikovaných Racinetem, viz RACINET 1869, Pl. XVIII.

Váza vyráběna ve dvou dalších velikostech jako výr. č. 4323 a 4325. Dekor použit i na dalších tvarech váz série dodané karlovarské firmě Riedel & Keller 4. 1. 1879, viz FA AH 32a, výr. č. 4322-4333.

P: FA - AH 32a

139

Váza

Tvar: 1877-1878, výr. č. 338

Provedení: Hyalith gerippt Iris
v. 41 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 99 434

Černé sklo *Hyalith*, předfouknuto do žebrované formy a foukáno do formy. Dvě ucha volně tvarovaná ze silných nití. Irisováno.

Počátky výroby harrachovského skla ve venezianizujícím stylu představily v Sydney vázy s hutnický tvarovanými uchy. Kovově lesklé irisování navíc dokládalo pohotovost sklárny v reakci na nové postupy v dekorativní úpravě skla. Shodný tvar doložen i v provedení z bezbarvého irisovaného skla (Iris Cristall), viz váza ve sbírkách Městského muzea a knihovny v Čáslavi.

P: FA - AH 133

Lit.: DARMSTADT 1984, č. kat. 620

140

Váza

Tvar: 1878, výr. č. 430/3

Provedení: Rubín gerippt

v. 15,8 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 9557, zakoupena 26. 11. 1886.

Bezbarvé sklo, podjímané rubínově červeným, předfouknuto v žebrované formě a foukáno do formy. Tři volně tvarované mušlovité nožky a dvě ucha ze silné štípané nitě ze světlezeleného skla.

P: FA - AH 133

141

Žardiniera

Návrh Josef Petříček

Tvar: 1884-1885, výr. č. 1030

Provedení: č. dek. neurčeno

v. 29,2 cm, š. 32,3 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 2129

Dvoudílná, patka z akvamarínově modrého, mísa z růžového skla, foukáno do formy. Dvě lisovaná akvamarínově modrá ucha, připevněna šrouby. Malba matným emailem a reliéfním zlatem – scéna ze španělské koridy – dva matadoři a dva banderillos v boji s býkem. Ornament na okraji konturován švarclotem.

Figurální scéna vycházející ze španělské kultury býčích zápasů je v harrachovské produkci zcela ojedinělá a je zřejmým dokladem snahy nalézt pro malbu zvláštní, neotřelé cizokrajné náměty. Exotičnost motivu ještě zdůrazňuje ostrá barevnost růžového a akvamarínového skla. Předloha malby nebyla určena, zajisté však bylo využito některé se soudobých litografií obdobného typu, jako jsou zobrazení charakteristických zástupců evropských národů, dochovaná ve firemním archívu. Žardiniera patřila k ústředním kusům harrachovské expozice na antverpské výstavě. Společně s dvojicí v barevně i v detailech uch a v profilaci broušeného okraje shodných váz (výr. č. 1048) s malovanými pikadory, které lze rozpoznat na fotografii expozice, tvořila trojdílnou dekorativní soupravu. Jedna z váz této soupravy, dnes poškozená, ve sbírce Sklářského muzea v Harrachově. Žardiniera patří k nejstarším návrhům Josefa Petříčka a je dokladem jeho schopnosti reagovat na aktuální tendence historismu a efektně skloubit různé dobové stylové prvky.

P: FA - AH 52 (tvar)

142

Dvouuchá dóza s víkem

Návrh asi Josef Petříček

Tvar: 1884, výr. č. 1025/6

Provedení: 1884, Elfenbein, č. dek. V 281

znač.: 1025/6 / V 281 černě psané uvnitř patky

v. 14,2 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 9821. Zakoupena od hraběte Harracha, Nový Svět, 26. 11. 1886.

Nažloutlé opakní sklo *Elfenbein*, foukané do formy, dvě volně tvarovaná ucha, bezbarvá úchytky. Malba matnými emaily a matným zlatem – ornament v perském stylu.

Symetricky komponovaný dekor složen z volně přepracovaných prvků rostlinného ornamentu perského koberce ze 16. století publikovaného Racinetem, vgl. RACINET 1872, Deuxieme séries, Pl. XIII.

P: FA - AH 52 (tvar), ZČM Plzeň, uměleckoprůmyslové odd., Kniha evidence 1885-

Tvary dóz a váz vzniklé pro antverpskou výstavu, s pozdějším arabeskovým dekorem (FA Tabule vzorů 110)

143

Váza tvaru arabské lampy

Návrh asi Josef Petříček

Tvar: 1884-1885, výr. č. 1047

Provedení: 1884-1885, Elfenbein, dekor Arabisch

znač.: 1047 Arabisch červeně psané na dně

v. 27 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 9891. Zakoupena od hraběte Harracha, Nový Svět, 26. 11. 1886.

Nažloutlé opakní sklo *Elfenbein*, foukané do formy. Malba emaily a matným zlatem – arabský ornament a medailony s nápisy

Jak dokládá popis Arabisch, 14. Jahrhundert, South Kensington Museum, London na shodném tvaru se čtyřmi oušky v knize FA AH 52, s. 104, výr. č. 1047/1, byla vzorem pro tvar arabská lampa z let 1342-1345 ze sbírky Victoria and Albert Museum v Londýně (inv. č. 6820-1860). Zástupce sklárny – snad nově jmenovaný provozní vedoucí Bohdan Kadlec – studoval originál lampy v muzejních sbírkách s největší pravděpodobností během roku 1884, v době konání Mezinárodní výstavy v Křišťálovém paláci v Londýně, které se Harrachovská sklárna také účastnila. Mírně tvarově odlišná lampa podle jiné předlohy z londýnské sbírky jako výr. č. 1049.

Malovaná výzdoba vázy byla navržena nově, ornamentální prvky byly čerpány z publikovaných ukázek arabských dekorů, například kompozice pásu na hrdle je zřejmě odvozena z dekoru in JONES 1856, tab. XXXIII, č. 21.

P: FA - AH 52 (tvar); AH 272 (dekor)

144

Konvička s miskou

Tvar: 1884, výr. č. 1031/1

Provedení: 1884, Elfenbein, č. dek. G 130 Arabisch

znač.: 1031 G 130 černě psané ve vnitřku nohy

v. 18 cm, miska 19,5 x 14,3 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 9820. Zakoupena od hraběte Harracha, Nový Svět, 26. 11. 1886.

Nažloutlé opakní sklo *Elfenbein*, foukané do formy, volně tvarovaná noha s osmi nálepy, ucho z bezbarvého skla, volně tvarové a zakončené tlačnou rosetou. Malba matnými emaily a matným zlatem – ornament v perském stylu. Oválná miska s kruhovým odsazeným středem.

*Před antverpskou výstavou vznikla početná série menších až drobných konvic, které v duchu doznívajících novorenesance vycházejí z antických a renesančních tvarových předloh. Uplatňují se na nich různorodé dekory – v tomto případě lze opět poukázat na využití The Grammar of Ornament Owena Jonese, srov. JONES 1856, tab. XXXIII a XXXIV. V inventáři Západočeského muzea v Plzni zapsána roku 1886 jako „Sauciere aus Elfenbeinglas mit arabischem Ornament und Kristallhenkel“, viz *Kniha evidence 1885-, ZČM Plzeň, uměleckoprůmyslové odd.**

145

Konvička

Tvar: 1884, výr. č. 1034/5

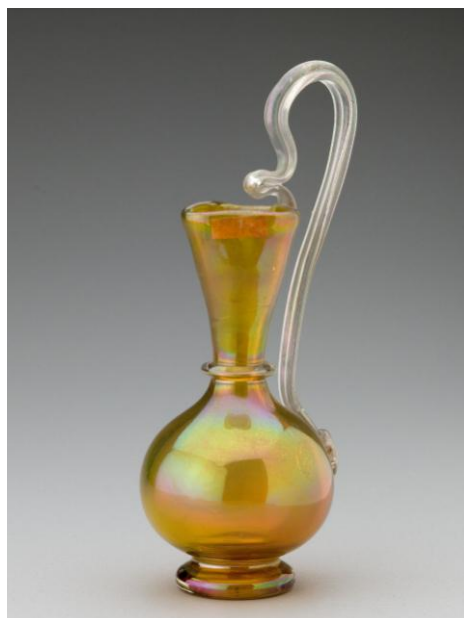
Provedení: 1884, Cyprien neuroth
v. 18 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 9828. Zakoupena od hraběte Harracha, Nový Svět, 26. 11. 1886.

Bazbarvé, sklo, podjímané topasově žlutým, foukáno do formy a volně tvarované, ucho z bezbarvého skla, volně tvarované, s nálepem s tlačenu rosetou. Jemně krakelovaný iris.

Tvar džbánku s výrazně převýšeným hadovitým uchem odkazuje na tvary starověkých nádob, antikizující vzhled umocňuje kovově lesklý irisovaný povrch.

P: FA - AH 52; Tabule vzorů LXVI (tvar)

Konvice novorenesančního tvaru vs malovanými dekory (FA , Tabule vzorů C16)

146

Konvička

Tvar: 1884, výr. č. 1025/7

Provedení: optisch doublé rosa

v. 30,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 2917

Bezbarvé sklo, shora vně sbíhané růžovým sklem, foukané do formy, opticky žebrované. Noha a ucho z bezbarvého skla, volně modelované. Květinový dekor a rokajový ornament malovaný reliéfním zlatem.

Často používaný typ z početné skupiny novorenesančně tvarovaných nádob, které napodobují různé varianty antických nádob – lékythů, kylixů, kantharů, oinochoé či amfor. Celá skupina doložena kresbami v FA AH 52, s. 1024, 1025, 1031, 1037, 1038 a d.

P: FA - AH 52 (tvar)

147

Konvice

Tvar: 1884, výr. č. 1038/3

Provedení: Atlas Rainbow

v. 29,2 cm

Městské muzeum a knihovna, Čáslav, inv. č. ČHS 2546/85

Bílé opálové sklo, střídavě přejímané světle růžovými a světle modrými svislými pásy, předfouknuto v optické formě, přejímáno bezbarvým sklem a foukáno do formy. Noha nalepovaná, okraj s rubínově červenou nití, lipnovaný a trojlaločně zvlňněný. Ucho akvamarinově modré, volně tvarované. Matováno.

Konvice téhož tvaru s jemně malovaným květinovým vzorem identifikována na fotografii expozice sklárny na Světové výstavě v Antverpách.

P: FA - AH 52 (tvar)

Konvice a vázy s hutními dekory Missouri Rosa, Atlas Aquamarin, Marmor Aquamarin, Brocat Rosa a Marmor Violet (FA, Tabule vzorů 223)

148

Váza

Tvar: 1884-1885, výr. č. 1067/5

Provedení: 1885, Elfenbein, č. dek.O 318

Znač.: 1067/5 O 318 olivově zeleně psané na dně

v. 27 cm

Krkonošské muzeum Jilemnice, inv. č.H 302 Ji. Z původního vybavení harrachovského zámku v Jilemnici.

Nažloutlé opálové sklo *Elfenbein*, foukáno do formy, tělo oválného průřezu. Dvě hutnicky tvarovaná ucha z růžového skla. Emaily a matným zlatem malovaný květinový dekor.

Velmi pravděpodobně z kolekce pro Světovou výstavu v Antverpách – vázy s hutně tvarovanými uchy tohoto typu zachyceny na fotografii expozice sklárny, srov. tuto sérii in FA AH 52, výr. č. 1065, 1067 - 1067-5. Vyráběna také v jiných barevných kombinacích, například pár váz z akvamarínově modrého skla a bílými uchy zaslána 15. září 1885 do vzorkového skla v Lipsku, viz SOA Zámorsk, K 1184, Fol 335.

Hutnicky modelovaná ucha připomínající stylizované figury draků zřetelně ukazují na čínské předlohy. Lze uvažovat i o vlivu soudobého francouzského skla, vázy s podobně tvarovanými uchy jsou kolem roku 1885 známy také z tvorby Emila Gallé, srov. SCHMITT 1989, č. kat. 51.

P: FA - AH 52 (tvar)

149

Váza

Tvar: 1884, výr. č. 1015/1

v. 14 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 1634

Nažloutlé opálové sklo, podjímané růžovým sklem, foukáno do formy. Nálepy z topasového a bezbarvého skla s růžovými a zelenými skvrnami, volně tvarované do podoby protáhlých listů, okraj vytažený do pěti cípů, na dně tlačaná roseta.

Velmi pravděpodobně jedna z variant hutnicky tvarované výzdoby, která vznikla během přípravy na výstavu v Antverpách. Patří do série nádob, jejichž tvary a výzdobné prvky jsou analogiemi k anglické produkci osmdesátých let, srov. mísy s „acanthus leaves“ ze sklárny Stuart and Sons in HAJDAMACH 1993, s. 306, Pl. 287, 288.

P: FA - AH 52

150

Váza

Návrh připsán Wilhelmu Pohlovi

Tvar: 1885, výr. č. 1083/9

Provedení: 1885, basdouble rosa gelb (innen und aussen doublé),

č. dek.neurčeno

v. 13,8 cm

Glasmuseum Passau, inv. č.Hö 1303

Nažloutlé opálové sklo, shora vně i uvnitř sbíhané růžovým sklem, foukáno do formy. Okraj vytažen do dvou cípů a mačkán. Tři topasově žluté nohy. Rytý, malbou matnými emaily a zlatem doplněný dekor – vodní hladina s rostlinami a hmyzem.

Ze série tvarů výr. č. 1083 – 1083/12 v FA AH 52 označených poznámkou Pohl. Doloženy jsou v různých variantách provedení – pro tento typ a barevnost používáno firemní označení basdouble rosa gelb.

P: FA - AH 52 (tvar)

Lit.: Passau 1995, Bd. III, č. III.153

151

Váza

Návrh připisán Wilhelmu Pohlovi

Tvar: 1885, výr. č. 1083/12

Provedení: 1885, Margareth = Elfenbein rosa aussen doublé

v. 19,7 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4142

Nažloutlé opálové sklo *Elfenbein*, shora sbíhané růžovým opálem, foukáno do formy. Lipnovaný čtyřlaločný okraj, květ ze světle růžového opálu, listy ze zelenomodrého a větévký z topasově hnědého čirého skla.

Váza ze série tvarů výr. č. 1083 – 1083/12, které jsou v zákresové knize FA AH 52 doplněny poznámkou Pohl. Návrhy váz lze proto patně připisat Wilhelmu Pohlovi, koncem sedmdesátých a v osmdesátých letech několikrát uváděnému jako Decorateur, viz FA, složka Glasschleifer Pensions Institut, 1877 či FA AH 266.

Vázy z této série tvořily na Světové výstavě v Antverpách 1885 početnou skupinu. Dekorativní, až kýčovitě působící vázy a mísy, jejichž výzdoba z jemně propracovaných hutních nálepů je zdůrazněna grációzní barevností, byly poprvé představeny právě roku 1885 na antverpské výstavě. Hledání nových možností v práci s tekutou sklovinou bylo reakcí na vypjatou novobarokní zdobnost a opíralo se o dokonalé ovládnutí řemeslných postupů.

P: FA - AH 52

Lit.: SVATOŇOVÁ 1987, s. 5, obr. 10

152

Souprava na vodu

Tvar: kolem 1880, výr. č. 3

Provedení: 1885, Elfenbein, č. dek. N 302

džbán v. 19,7 cm, číšky v. 12,5 cm, podnos Ø 23,2 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 9830-34. Zakoupena od hraběte Harracha, Nový Svět, 26. 11. 1886.

Slonovinově zbarvené opálpvé sklo *Elfenbein*, foukáno do formy, ucho z akvamarínového skla. Šrafovanou malbou provedené květy na matném růžovém, žlutém a světle modrém podkladu, obrysy matným zlatem.

Shodně dekorovaná souprava patřila do kolekce představené na Světové výstavě v Antverpách roku 1885, srov. detail fotografie expozice sklárny.

Expozice sklárny na Světové výstavě v Antverpách 1885 – detail (FA)

153

Dvouchá váza

Návrh Josef Petříček

Tvar: 1888, výr. č. 1221

Provedení: 1888, Marmor Neuroth, č. dek. H 376

Znač.: na dně hnědě psané 1221/H 376

v. 35 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 55627

Bezbarvé sklo, mramorované oranžovorůžovými skvrnami, podjímané bílým opálovým sklem, foukáno do formy. Dvě natavená ucha z bílého opálového skla. Okraj zabroušen do dvou cípů. Noha, hrdlo a ucha s jemným květinovým vzorem malovaným barevnými opakními emaily a zlatě konturovaný.

Dvojice velkých a jedna menší váza tohoto tvaru zachycena na fotografii expozice sklárny na Světové výstavě v Paříži 1899, viz obr. příl., obr.. 60, Počátkem roku 1899 k vázám doplněna tvarově podobná žardiniera výr. č. 1270. „Opakní bílá, zlatočerveně či světlemodře hustě stříkaná a skvrnitá skla“ zmiňuje ve zprávě o výstavě SCHMIDT 1890, s. 98.

Dekor je volnou kompozicí z motivu květů převzatých z indické lakové výzdoby publikované Owen Jonesem, viz JONES 1856, Taf. LIV, č. 6. Citlivě k proporcím vázy ve dvou horizontálních pásech aplikovaný vzor neopakuje sice důsledně barevnost předlohy, přesto jakoby se řídil komentářem, publikovaným Jonesem: "Co Indové neustále mají jako hlavní účel na očích, je, že se každý ornament jeví měkce, nikoli křiklavě; že barvené předměty viděné z odstupu znázorňují neutrální lesk květů; že, při každém kroku blíže, odhalují nové krásy; a že teprve při zcela blízkém prohlížení vystupují prostředky, jimiž byl efekt vytvořen."(JONES 1868, s. 82, překlad JM)*

Váza rovněž doložena v provedení s malovaným novorenesančním dekorem, viz Tabule vzorů 100.

Lit.: PASSAU 1995, Bd. III, č. III.135

P: FA - AH 144 (tvar)

Indický lakový dekor (JONES 1856, Taf. LIV*, č. 6)

Vázy v provedení Rosa, č. dek. K 519 (Tabule vzorů 100)

154

Dvouuchá váza

Návrh Josef Petříček

Tvar: 1888, výr. č. 1221

Provedení: kolem 1888, Marmor braun, č. dek. F 618

Znač.: na dně žlutěhnědě razítkovaná firemní značka – kruh se třemi péry
v. 33,7 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 68 384

Bezbarvé sklo, hustě mramorované tmavohnědými skvrnami, podjímané bílým opálovým sklem, foukáno do formy. Dvě natavená ucha z bílého opálového skla. Okraj zabroušen do dvou cípů. Na čelní straně barevným opakními emaily a zlatem malovaný motiv kvetoucích větví. Ucha matně zlacena.

P: FA - AH 144 (tvar), AH 27(dekor)

155

Dvouuchá váza

Návrh Josef Petříček

Tvar: 1887-1888, výr. č. 1195/1

Provedení: Elfenbein

v. 52,5 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 6389

Bílé opálové sklo, foukáno do formy, dvě natavená ucha. Matováno.

Váza z kolekce návrhů Josefa Petříčka připravených pro Světovou výstavu v Paříži 1889. Tvar s cibulovitým tělem a vysokým nálevkovitým hrdlem inspirován kovovými tepanými vázami indického původu. Obdobně jako další vázy příbuzného tvarového řešení (např. váza výr. č. 1295 s kulovitým tělem, další viz FA AH 144, s. 1293-1299) určena pro malovaný dekor v „indickém“ stylu, s ústředním motivem kašmírového vzoru paisley a plochou vyplněnou drobným květinovým vzorem. Podrobnou představu o vzhledu dekoru určeného pro tento tvar dává Tabule vzorů IV.

P: FA – AH 144 (tvar), Tabule vzorů IV

Dvouuchá váza výr. č. 1195/1 s v „indickém“ (*Indisch*) provedení, značena *Jos. Petříček* gez.. (FA, Tabule vzorů IV)

156

Dvouchá váza

Návrh Josef Petříček

Tvar: 1899, výr. č. 1274

Provedení: 1888, Brocat Austria

Znač.: na dně zlatě psané 3.

v. 17 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 57 683

Bezbarvé sklo mramorované skvrnami z bílého opálového skla, zatavené hliníkové šupinky, převrstveno topasovým sklem, čtyři natavené svislé růžové nitě, foukáno do formy. Dvě natavená ucha z topasového skla. Na hrdle bílým, světlemodrým a zeleným opakním emailem malovaný orientalizující ornament, obtažený zlatem. Ucha matně zlacena.

Sklo Brocat se zatavenými hliníkovými šupinkami bylo novinkou z roku 1889 a bylo zřejmě vyvinuto během přípravy na pařížskou výstavu. Bylo vyráběno v několika barevných obměnách, lišících se zbarvením vrchní vrstvy skla. Pro provedení Brocat Austria je charakteristické topasově žluté zbarvení doplněné svislými růžovými nitěmi.

Jako předloha pro malovaný dekor použit detail indického ornamentu, publikovaný in RACINET 1872, Pl. XIX, č. 18.

P: FA - AH 144 (tvar)

Lit.: KOVACEK 1985, č. 207; MERGL 2000, Abb. S. 57

157

Džbán

Návrh Josef Petříček

Tvar: 15. 1. 1899, výr. č. 1275/2

Provedení: 1888, Brocat Bernstein, č. dek. H 482

Znač.: na dně firemní nálepka s vepsaným 1275/2 H 482

v. 28,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 854

Bezbarvé sklo mramorované skvrnami z bílého opálového skla, zatavené hliníkové šupinky, převrstveno topasovým sklem, foukáno do formy a volně tvarováno, natavené ucho z topasového skla. Malba opakním emailem a reliéfním zlatem – kvetoucí větévka plané růže.

Tvar ze série jedenácti obdobných džbánů navržených začátkem roku 1889, datován 15. 1. 1889, viz FA AH 144, s. 1275. Lze proto předpokládat, že právě tento typ stolního skla doplňoval pařížskou expozici sklárny.

Stejně jako další tvary vyráběn nejčastěji v provedení Brocat Austria, také ve vyšší variantě jako výr. č. 1275/4.

P: FA - AH 144 (tvar)

Lit.: SVATOŇOVÁ / URBANCOVÁ 1987, s. 29;.LANGHAMER 1999, s. 86, obr. 67

158

Váza v perském stylu

Návrh Antonín Hellmessen

Tvar: 1890, výr. č. 1345/2

Provedení: 1890, *Platin-Glas*, č. dek.. Nr. F 84

v. 28,6 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 9 893. Zakoupena na Jubilejní výstavě v Praze 1891 za 72 fl.

Bezbarvé sklo, tvarováno ve formě. Povrch kovově leskle listrován (tzv. *platinované sklo*), dekor z perských ornamentů malovaný bílým, modrým, zeleným a červenofialovým transparentním emailem a zlatem.

Váza z kolekce Harrachovské sklárny pro Zemskou jubilejní výstavu v Praze 1891. „Platinované sklo s transparentními dekory“ uvádí jako novinku a specialitu Harrachovské sklárny KADLEC 1895, s. 330, tamtéž, u vyobrazení vázy na s. 329, uveden jako autor návrhu Antonín Hellmessen.

Hellmessenův Návrh ornamentální výzdoby doložen ve dvou variantách na váze výr. č. 1344, viz originální návrhy z roku 1890 v FA. Předlohou k převážné části obou variant byl niello dekor perských kovových nádob publikovaný in RACINET 1869, II Livraison, tab. XXI. Dle Racineta předměty s tímto ornamentem vystaveny na orientální výstavě Union centrale des arts industriels v Paříži roku 1869. Lze se domnívat, že Hellmessenova volba ornamentu souvisela s jeho pedagogickým působením jako vedoucího ateliéru kovů na pražské Uměleckoprůmyslové škole. Shodně provedená váza z původní firemní vzorkovny ve sbírce Muzea skla v Harrachově, srov. SVATOŇOVÁ / URBANCOVÁ 1987, obr. s. 27.

P: FA - AH 70 (tvar); Složka kresby A. Hellmessen; ZČM Plzeň, uměleckoprůmyslové odd., Inventář I

Varianty malovaného dekoru vázy výr. č. 1344, s popisem *Glasvase in persischem Stil. Grund platinirtes Glas, Ornament in transparenten Emailfarben, Konturierung braun*. Kresba tuší, akvarel, značeno Hellmessen 890. Tužkou připsaná poznámka *sehr hübsch! ist zu machen, příp. hübsch.* (FA)

159

Antonín Hellmessen, 1890

Návrhy vázy (výr. č. 1345) s dekorem v maurském stylu (*in maurischem Stil*), provedení popsáno jako *Ornament in transparenten blauen Email und Gold*. Kresba tužkou a tuší, akvarel, znač. *Hellmessen 890*

FA

Váza vyobrazena v *Illustrierte Kunstgewerbezeitschrift für Innendekoration*, 4, 1893, s. 171.

Není bez zajímavosti, že shodnou ornamentální výzdobu pro vázu napodobující syrské předlohy navrhl již roku 1889 Herman Zeh v závěru svého studia na sklářské škole v Kamenickém Šenově, viz LANGHAMER 2002, s. 17, foto vázy in STEINSCHÖNAU 1896, Taf. IX; váza dnes ve sbírce Glasmusea v Pasově (inv. č. Hö 69222). Jiná váza se shodným ornamentem také v HAIDA 1895, obr. za s. 1.

P: FA - AH 70; Složka kresby F. Hellmessen;

Harrachovské výstavní vázy (*Illustrierte Kunstgewerbezeitschrift für Innendekoration*, 4, 1893, s. 171)

160

Miska

1885

v. 6,5 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. 9723. Zakoupeno 1891 na Zemské jubilejní výstavě za 18,- zl.

Bezbarvé sklo, tvarované ve formě. Rytý orientalizující motiv s volavkami a ornamentálními pásy.

Miska velmi pravděpodobně součástí malé série skel vzniklých především jako vybavení harrachovského zámku Hrádek u Nechanic. Naznačuje to použití stejného dekoru jednak na konvičce, která byla pro zámek roku 1878 objednána a která tvarem vychází z čínských konvic na čaj (FA AH 40, s. 28), jednak na láhvi na vodu s číškou nacházející se dosud v zámeckém inventáři.

O exkluzivitě misky vypovídá i její výběr mezi exponáty pro Zemskou jubilejní výstavu, z níž byla zakoupena. V soudobém inventáři Uměleckoprůmyslového muzea v Plzni dekor popsán „mezi bordurami v charakteru čínském vryty vázy s květy a vodní ptáci v různých pozicích“, viz Západočeské muzeum, Plzeň, uměleckoprůmyslové odd., Kniha přírůstků I.

Konvice na čaj s rytým dekorem (FA, AH 40, s. 28)

161

Pohár s víkem

Návrh Antonín Hellmessen

Tvar : 1890, výr. č. 4202/5

Provedení: cristall

v. 21,2 cm, v. víkem 32 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 9696. Zakoupeno na Jubilejní výstavě v Praze 1891.

Bezbarvé sklo, foukáno do formy a volně tvarováno. Broušený a rytý dekor.

Pohár patří k nepočetnému kolekci novobarokních skel, která vznikla ve spolupráci s architektem Antonínem Hellmessenem a byla předvedena ve výstavním stánku sklárny na Jubilejní výstavě v Praze roku 1891. Hellmessenovo autorství jednoznačně dokládá ve firemním archívu uložený signovaný originál návrhu pro Glaspokal in Hohlschliff mit theilweiser Vergoldung datovaný rokem 1890.

Pohár s malovaným znakem hrabat Harrachů a bohatou malbou rozvilin reliéfním zlatem sloužil také jako reprezentativní předmět, například jako příležitostný dar pro příslušníky šlechtických rodů, srov. Sotheby's London, 27th February 1996, aukč. kat., č. 270, pohár na připomínku svatby hraběnky Helen von Pourtalès.

P: FA - AH 129; složka kresby A. Hellmessen; ZČM Plzeň, uměleckoprůmyslové odd, Kniha evidence 1885-,

Návrh broušeného a rytého poháru v novobarokním stylu. Kresba tuší, částečně kolorovaná. značeno *Hellmessen 90*. Tužkou poznámka *gut* (FA)

162

Pohár s víkem

Návrh připsán Janu Koulovi

Tvar: 1890, výr. č. 4209/1

v. 37,5 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 76 431

Bezbarvé sklo, foukáno do formy a volně tvarováno. Dekor malovaný matným zlatem, s jemně rytými detaily – vojenské trofeje a jezdci na koních.

Malované napodobeniny rokokových dvoustěnných skel podle návrhů Jana Kouly vystavovala na Jubilejní zemské výstavě v Praze sklárna Meyrův synovec v Adolfově u Vimperka, viz KADLEC 1895, obr. s. 327.

Charakter poháru naznačuje, že i v tomto případě lze předpokládat Koulovu spolupráci na návrhu. Oproti návrhům pro Adolfov, které přesně kopírují konkrétní předlohy z 18. století, je však v tomto případě tvar poháru barokním tvaroslovím pouze volně inspirován.

P: FA - AH 129

Lit.: BROŽOVÁ 1976, č. kat. 287 (připsáno sklárně Meyrův synovec, Adolfov u Vimperka)

2

163

Pohár s víkem

Návrh Josef Petříček, 1890

Tvar: výr. č. 4201/7

Provedení: Citrin, Dekor: Mittelalter

v. 57,6 cm (bez víka 41,4cm)

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. Z-CXXXVI/61

Nazelenalé sklo *Citrin*, noha, kupa a víko foukané do formy a volně tvarované, nodus a úchytky se šesti nálepy. Malba pestrými emaily, černě konturovaná, reliéfní malba zlatem – renesanční zbrojnoš s halapartnou.

Pohár volně navazuje na starší novorenesanční skupinu tzv. staroněmeckých skel. Jako předloha použit akvarel F. Wüsta, publikovaný in Dekorative Vorbilder, 1, 1890, tab. 36. Jak dokládá další Návrh značený Josefem Petříčkem, (FA, list s návrhy XXI), byl pohár shodného tvaru použit i pro malbu s postavou sv. Ludmily.

P: FA - AH 129 (tvar); Tabule vzorů XXI

WÜST, F., Gewerbliche Wappen (Dekorative Vorbilder, 1, 1890, tab. 36)

Pohár s víkem, výr. č. 4201/7, provedení *Mittelalter*, s postavou sv. Ludmily, znač. gez. v. J. Petříček. Kresba tužkou a tuší, akvarel, nalepeno na černém papíře (FA, Tabule vzorů XXI)

164

Flakon

Tvar: 1890, výr. č. 2474/

Provedení: 1890, Cristall geschliffen, č. dek. O 730

v. 24 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 72854

Bezbarvé sklo, foukáno do formy. Klínový brus s přesekávanými hranami. Matným zlatem malované akantové rozviliny.

Autorství návrhu připisováno Janu Koulovi na základě příbuznosti typu přesekávaného brusu s Koulovými návrhy pro sklárnu Meyrův synovec v Adolfově u Vimperka, viz BROŽOVÁ 1976, č. kat. 291. Jak však dokládá stejným typem brusu zdobená série flakonů a dóz v zákresové knize FA AH 15, na nichž je obdobný brus využit, lze flakon spíše přiřadit k běžnějším, autorsky nepodloženým harrachovským výrobkům. Obdobně i zlacený ornamentální dekor lze doložit na dalších sklech z novosvětské hutě.

Soubor skla tohoto typu byl vystaven rovněž roku 1893 na Kolumbijské světové výstavě v Chicagu.

P: FA - AH 15, Tabule vzorů 16

Lit.: BROŽOVÁ 1976, č. kat. 291; BROŽOVÁ 1979, s. 20, obr. 10; LA GRANJA, s. 83

Tvary a dekory flakonů, list s návrhy s popisem *Flacons, Schliff Kristall*. (FA, Tabule vzorů 16)

165

Monumentální čtyřdílná váza

Návrh Josef Petříček, malba pravděpodobně Carl Pfohl, 1893

Tvar: 1893, výr. č. 1400

v. 150 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 30 339. Zakoupena 1948.

Bezbarvé sklo, vrstvené fialovým, ze čtyř částí, foukáno do formy. Bohatě broušený dekor z klínového brusu, kaméneků a oliv, noha a hrdlo s fasetami. Malba barevnými emaily a reliéfním zlatem v novorokokovém stylu. V oválném medailonu na těle alegorie Obchodu – na lavici sedící dívka s knihou účtů, po její pravici globus, vlevo Merkurova hůl, ovázaný žok, keramická nádoba a japonský vějíř jako další symboly obchodu, v pozadí mořská hladina s plachetnicí. Hrdlo s vázami a girlandami z květin a symboly Zemědělství a Průmyslu. Broušený dekor doplněn páskami, akanty a mušlemi.

Váza – stejně jako podobná žardiniera výr. č. 1401 - navržena a provedena speciálně pro kolekci pro Kolumbijskou světovou výstavu v Chicagu 1893. Základní tvar opakuje schema starších váz výr. č. 1263 a 1282/1, převzaty byly i některé detaily jako tvar akantových uch či obrys výřezů podstavce. V konvexně-konkávní modelaci těla vázy lze vysledovat vazbu na tvary slezského rokokového broušeného a rytého skla. Prvky v barevné vrstvě probrušovaného dekoru a malby zlatem a emaily jsou odezvou na české sklo doby druhého rokoka. Stejný způsob tvarování těla využit i na jiných výrobcích z tohoto období, včetně stolního nápojového skla, zřetelně například na karafě soupravy výr. č. 2136/3 (viz FA, předlohový list XLII)

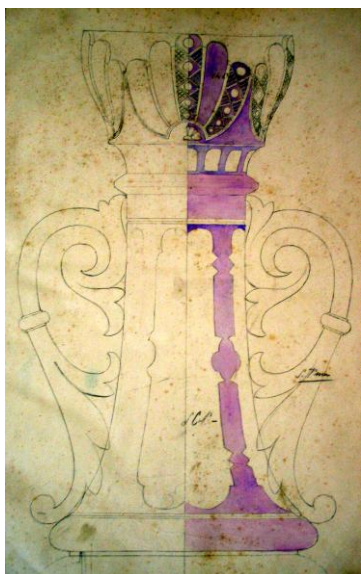
Připsání malby alegorie zámořského obchodu Carlu Pfohlovi se opírá o provedení blízké stylu malby figurálních motivů tohoto firemního malíře, srov. č. kat. 86. Jako předloha malby identifikována kresba alegorie Obchodní vědy (Handelsswissenschaft) düsseldorfského malíře Karla Gehrtse, „blahobytná, dobře živená dcera Merkurova ... s lehce srozumitelnými symboly jejích vynálezů, nástrojů a přístrojů ...“ („die behäbige, wohlgenährte Tochter Mercurs mit leichtverständlichen Sinnbilder ihrer Erfindungen, Geräthe und Apparate...“), reprodukována a komentována in GERLACH, Martin (ed.), Allegorien und Embleme, Abteilung I: Allegorien, Vídeň 1882-1884, s. 17 a tab. 55a.

P: FA - AH 126 (tvar a brus)

Lit.: BROŽOVÁ 1976, č. kat.. 292

Karl Gehrts, Allegorie Obchodní vědy (Handelwissenschaft) (GERLACH, Martin (ed.), *Allegorien und Embleme, Abteilung I: Allegorien*, Vídeň 1882-1884, tab. 55a)

Detail broušeného dekoru horní části vazy výr. č. 1400 (FA, Zákresová kniha AH 126)

166

Monumentální trojdílná žardiniera

Návrh Josef Petříček, malba pravděpodobně Carl Pfohl, 1893

Tvar: 1893, výr. č. 1401

77x53x38 cm

Muzeum skla a bižuterie, Jablonec n. Nisou, inv. č. S 4912

Bezbarvé sklo, vrstvené fialovým, ze tří částí, foukáno do formy. Bohatě broušený dekor z klínového brusu, kaménků a oliv, noha a hrdlo s fasetami. Malba barevnými emaily a reliéfním zlatem v novorokokovém stylu. V oválném medailonu na těle alegorie Umění – na lavici pololežící dívka držící obraz, vpravo od ní sochařská bysta, vlevo v pozadí uměleckořemeslné práce z kovu, skla a keramiky. Broušený dekor doplněn páskami, akanty, mušlem, palmetami a květy.

Jeden z dominantních exponátů z kolekce pro Kolumbijskou světovou výstavu v Chicagu 1893, zachycena i na soudobém fotografickém snímku z přípravy části expozice sklárny, viz SHEPP 1893, s. 81.

Podstavec s nohou provedeny shodně jako u předchozí vázy. Podobně jako u vázy I základní tvar těla žardinery opakuje schema starší žardinery váz výr. č. 1263 připravené pro Světovou výstavu v Paříži roku 1889.

P: FA - AH 126 (tvar a brus)

Lit.: HETTEŠ 1963, s. 264; BROŽOVÁ / LUKÁŠ 1970, č. kat. 79

167

Pohár s víkem

Návrh Josef Petříček

Tvar: 1890, výr. č. 4214

Provedení: 1890, glatt Citrin, dek. č. B 539

v. 54,5 cm, s víkem 74,4 cm

Passauer Glasmuseum, inv. č. Hö 2885

Světle olivově zelené sklo, foukáno do formy, dolní část těla s osmi výdutěmi, ořech ae šesti, víko se čtyřmi knoflíkovitými nálepy. Malba bílým, šedým, žlutým, světlemodrým a světlezeleným opakním emaillem a matným zlatem – jezdčyně s kopím na koni a akantové rozviliny, detaily a stínování černou a hnědou matnou barvou.

Ze série pohárů a humpenů, navržených Josefem Petříčkem již roku 1889, byl pro světovou výstavu v Chicagu vybrán a mírně tvarově upraven reprezentativní soubor skla ve staroněmeckém stylu. Ideově sice navazuje na staroněmecké sklo sedmdesátých let, liší se však zdobnějšími tvary s vyduťím a žebrováním a složitěji profilovanými nohami a úchytkami. Změnou oproti starší produkci je také použití nového, odlišně zbarveného, olivově zeleného skla s názvem Citrin. Méně závislé na historických předlohách jsou rovněž emaily malované motivy, které zobrazují idealizované postavy renesančních zbrojnošů, měšťanů, českých zemských patronů či – jako v tomto případě – Amazonek.

Původní tvar z roku 1889, liší se desetinásobným vyduťím kupy, vyráběn v několika výškových variantách, viz FA AH 15, výr. č. 2468. Malovaný motiv Amazonky na koni aplikován i na jiných tvarech viz FA, Tabule vzorů 329.

P: FA - AH 129 (tvar); Tabule vzorů 329

Dva poháry a váza ze skla *Citrin* (výr. č. 216, 4214, 4203/1), s malbou emaily ve staroněmeckém stylu, kolorované kresby Josefa Petříčka (FA, Tabule vzorů 329).

168

Váza

Návrh Josef Petříček, 1893

Tvar a provedení: 1893, výr. č. 1466/2, Astralit aussen, orange innen
v. 16,2 cm

Muzeum skla, Harrachov, dep. MSB, 99

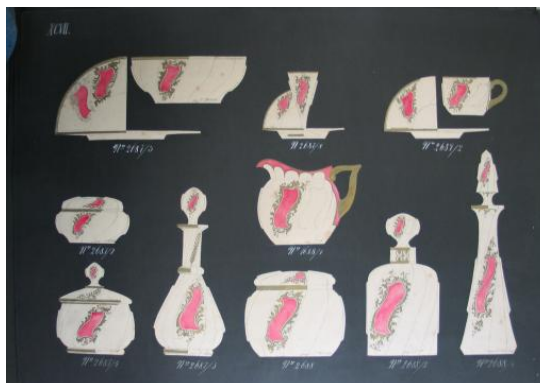
Bezbarvé sklo, podjímané růžvooranžovým, přejímané zeleným aventurinem, foukané do formy. Broušené, patka a hrdlo osmihranné, na těle osm reliéfních esovitých lišt. Malba zlatem.

Lze předpokládat, že návratem ke tvarovým prvkům a barevnosti ve stylu druhého rokoka se sklárna snažila vyjít vstříc módnímu zájmu amerického publika počátku devadesátých let.

Série váz s esovitými lištami zahrnovala dva typy obdobně tvarovaných váz ve dvou a třech velikostech a mísu. Předcházel jí soubor váz s protáhlými osmiúhelníkovými lištami, navržený rovněž Josefem Petříčkem během přípravy na chigagskou výstavu.

P: FA - AH 126 (tvar a dekor)

Lit.: SVATOŇOVÁ / URBANCOVÁ 1987, s. 28

Série váz a mísa výr. č. 1466-1466/4 v provedení *Astralit aussen, orange innen* (FA, Zákresová kniha AH 126)

Stolní sklo a toaletní souprava v provedení *Astralit aussen, orange innen* (FA, Tabule vzorů XCVII)

169

Váza

Návrh Josef Petříček

Tvar: 1890, výr. č. 1319/5

Provedení: 1892-1893, India, dek. č. Nr. F 188

Znač.: na dně obdélná firemní nálepka s psaným 1319/5 F 188

v. 12 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4060

Bezbarvé sklo, fukáno do formy. Plášť s nepravidelnými, zlatou linkou oddělenými poli malovanými fialovou, modrou, nažloutlou a okrovou matnou barvou, emailem a zlatem malovaný stylizovaný květ.

Drobnější váza ze série India, s charakteristickým vzorem z nepravidelných tlumeně barevných mnohoúhelníků, který tvoří pozadí pro malbu orientalizujících květů či motivů s ptáky. Touto sérií, navrženou v období přípravy na světovou výstavu v Chicagu, reagovala sklárna pravděpodobně na typ tzv. Royal Flemish Glass vyráběného americkou sklárnou Mt. Washington Glass Company, srov. REVI 1967, s. 74-77.

P: FA - AH 70 (tvar), Tabule vzorů 99

Vázy výr. č. 1418 a 1407/1 s dekory č. F 245 a F 252 v provedení *India*. (FA, Tabule vzorů 99)

170

Malá váza

Návrh asi Josef Petříček, 1890

Tvar: 1890, výr. č. 1366/2

v. 8,1cm

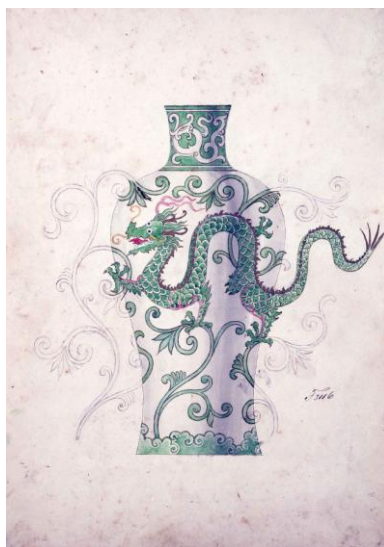
Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 9 699. Zakoupena na Jubilejní zemské výstavě v Praze 1891.

Bezbarvé sklo, foukané do formy. Broušené, reliéfně rytý dekor s čínským drakem.

Exemplář původně vystavený na Jubilejní zemské výstavě v Praze 1891. Shodně provedená vázička zakoupena na Světové výstavě v Chicagu 1893 pro sbírky Germanisches Nationalmuseum v Norimberku, viz GLASER 1995, s. 72.

V souvislosti s chigagskou výstavou je vázička zmíněna jako příklad hledání nových možností in HILGER 1893, s. 388. Kladně je přitom hodnocen „japonizující styl“ a kolečkem rytý dekor, který sklu dodává charakter horského křišťálu, způsob výzdoby, s nímž je možno se na výstavě setkat také ve francouzském oddělení. V reliéfní rytině provedená dračí figura kompozičně obměňuje motiv čtyřprstého šupinatého draka doložený na několika návrzích malovaných váz, které lze zřejmě připsat Josefu Petříčkovi. Původní předlohou patrně drak ze vzoru čínského hedvábí z období dynastie Čing, publikovaný in RACINET 1872, II Livraison, tab. XIII.

P: FA - AH 70 (tvar)

Návrh vázy s malovaným dekorem (dek. č. F 3116) s motivem čínského draka, pravděpodobně Josef Petříček, kolem 1890 (FA)

171

Váza

Návrh Josef Petříček

Tvar: 1891, výr. č. 1385/1

Provedení: 1891, Toledo?, dek. č. O 776

Znač.: na podstavě bíle psané 1385/1 O/776

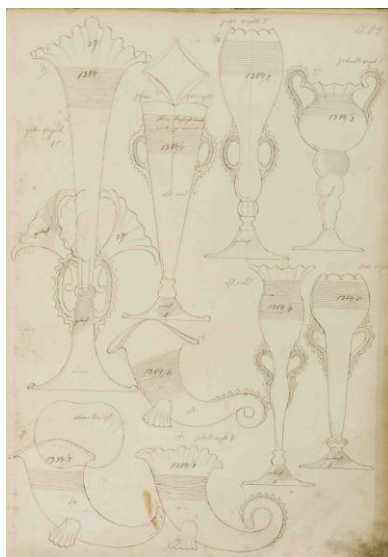
v. 39,6 cm

Regionální muzeum, Chrudim, inv. č. S 23. Získáno 1896.

Bezbarvé sklo, patka opticky žebrovaná, tělo hustě opřadané jemnými růžovými a akvamarínově modrými nitěmi. Lipnovaný okraj, dvě štípaná ucha. Malba leštěným zlatem.

Ze série podobně tvarovaných a jemnými nitěmi opřadaných váz, které volně napodobují historizující benátskou produkci z období kolem roku 1890. Ve výrobní dokumentaci označen tento typ výrobků názvem Toledo, viz FA, tabule vzorů 79.

P: FA - AH 70 (tvar)

Venezianizující hutně tvarované a nitěmi opřadané vázy ze série *Toledo* z roku 1891 (FA, Zákresová kniha AH 70).

172

Váza

Návrh Josef Petříček

Tvar: 1891, výr. č. 1371/1

Provedení: 1891, rosa, dek. č. B 467

v. 42,8 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3718

Bezbarvé sklo, podjímané sklem *Rosa*, foukáno do formy a volně tvarováno. Malba reliéfním emailem a zlatem.

Noha s plasticky tvarovanými delfíny zřetelně prozrazuje snahu reagovat na benátskou produkci A. Salviattiho. Vyráběna i v jiných barevných provedeních, z bezbarvého skla Kristall či světle zeleného skla Citrin..

P: FA - AH 70 (tvar); Tabule vzorů 97

173

Römer

Tvar: 1874, výr. č. 42/2

v. 19,7 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 56415

Bezbarvé sklo, foukáno do formy, šest nálepů. Malba bílým emailem a zlatem.

P: FA - AH 14

174

Römer

Tvar: 1879, výr. č. 1773/8“

v. 20,5 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 67891

Zelené sklo *Gelbgrün*, tvarované ve formě a volně. Malba emaily a zlatem

Patrně velmi žádaný a četným odběratelům dodávaný tvar, často doložen např. v dodávkách firmě Tacchi's Nachfolger ve Frankfurtu nad Mohanem z roku 1879, viz FA AH 200, s. 19; také v provedení z topasového skla s růžovými nálepy.

P: FA - AH 169, AH 200

175

Pohárek na likér

Tvar: 1879, výr. č. 493

v. 16,3 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 1574

Kouřové a akvamarínové sklo, foukáno do formy a volně tvarováno. Malba matnou hnědou barvou.

Ze soupravy výr. č. 493 – 493/2, viz FA AH 133. Provedení opakuje prvky váz inspirovaných Eugéne Rousseauem, viz zde č. kat. ????. V provedení s mačkanými lištami dodáván již 1876 firmě Tacchi's Nachfolger.

P: FA - AH 133

176

Pohár na šampaňské

Tvar: kolem 1880, výr. č. 7675

v. 19,8 cm

Krkonošské muzeum, Jilemnice, inv. č. H 0459. Z původního vybavení Harrachovského zámku v Jilemnicích.

Bezbarvé sklo, hutně tvarované, slabě irisované.

Zvláštní tvar na objednávku obchodní firmy Anton Rupp v Nice.

177

Pohár na víno

kolem 1885

Provedení: aquamarin Floret

Znač.: na patce oválná firemní nálepka

v. 12,1 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 9956. Zakoupeno 1886 ze sklárny.

Akvamarínově modré sklo, opticky žebrované, bíle nabíhané pásy, foukáno do formy.

178

Römer

Tvar: 1885, výr. č. 2101/10

Provedení : Rainbow

v. 20,4 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. Hö 9913

Bezbarvé sklo, kupa s růžovými, topasovými a akvamarínovými pásy, s optickým karo vzorem. Malba zlatem.

Provedení Rainbow zavedeno do produkce 1885 a bylo využito i na nápojovém skle.

P: FA - AH 247

179

Römer

Tvar: 1885, výr. č. 2102/7

Provedení: optisch Rubin, č. dek. K 248

v. 17,2 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3727

Bezbarvé sklo podjímáné rubínovým, opticky žebrované, šest štípaných uch a rozety. Malba reliéfním zlatem a stříbrem.

P: FA - AH 247; Tabule vzorů 323

180

Römer

Tvar: 1885-1886, výr. č. 2127/1

Provedení: Aquamarin, č. dek. Q 700

v. 16 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 58191

Světlemodré sklo *Aquamarin*, foukáno do formy a tvarováno, noha se šesti nálepy, na kupě šest rozet. Malba transparentním emailem a zlatem.

P: FA – Tabule vzorů 521

181

Römer

Tvar: 1898-1899, výr. č. 2130/6

Provedení: Altgrün

v. 21,2 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 69331

Šedozelené sklo, balustrová kanelovaná noha s akanty, foukáno do formy, šest nálepů. Malba bílým a růžovým emailem, zlatem a černou barvou.

Röмеры s balustrovou nohou s reliéfním dekorem, které napodobují renesanční poháry, jsou v produkci zastoupeny v několika obměnách - se lvími maskami (výr. č. 2130/5), s kanelováním (3216/5) či s kanelováním a akanty (3217/2).

P: FA - Tabule vzorů 322

182

Römer

Tvar: 1893, výr. č. 2219/2

Provedení: Gemeinün

v. 17,9 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 62 797

Zelené sklo, foukáno do formy a tvarováno, ořech se čtyřmi rozetami. Malba opakními emaily – znak města Prahy.

Větší a v proporcích mírně odlišný tvar römeru v produkci Josephinenhütte, Schreiberhau, srov. JENTSCH 2004, s. 124, obr. 87, případně s. 123, obr. 86, Verkaufskatalog Josephinenhütte 1900.

P: FA - AH 96

183

Römer

Tvar: výr. č. 3208

Provedení: uni

v. 20 cm

Passauer Glasmuseum, inv. č. Hö 59 520

Bezbarvé sklo, foukáno do formy, noha opředena růžovou a světle modrou nití, šest nálepu. Novorokokový dekor malovaný transparentními emaily a reliéfním zlatem.

P: FA - AH 96

184

Römer

Tvar: výr. č. 3211/8

Provedení: spirál glatt Citrin

v. 18,5 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 59525

Světlezelené sklo *Citrin*, noha se vzduchovou spirálou, foukáno do formy a volně tvarováno. Malba matným zlatem.

Poháry se zatavenými vzduchovými spirálami tohoto typu byly běžné také v produkci jiných výrobců, viz např. souprava Wilhelm, vyráběná od roku 1888 v Rheinische Glashütte, Ehrenfeld v JENTSCH 2004, s. 130, 131, či pohár výr. č. 710, kolem 1900, z Josephinenhütte, tamtéž, s. 124.

P: FA - AH 96, Tabule vzorů 324

185

Pohár na víno

Tvar: 1890, výr. č. 311/8

Provedení: č. dek. E 749

Znač.: na patce firemní nálepka s vepsaným 311/8 E749

v. 12,1 cm

Uměleckoprůmyslové museum, Praha, inv. č. 99443

Bezbarvé sklo, opticky žebrované, opřádaná štípaná nit; noha z nahnědlého skla.
Malba emaily a zlatem.

186

Souprava na likér

Návrh Josef Petříček

Tvar: 1889-1890, výr. č. 2015/4

Provedení: Renaissance

konvička v. 24,5 cm, pohárek v. 8,1 cm, podnos 27,3 x 35,8 cm

Uměleckoprůmyslové museum, Praha, inv. č. 81942-81949

Bezbarvé sklo, foukáno do formy a tvarováno. Broušené a ryté – konvička se šupinovým vzorem, v medailonu putto se soudkem a pohárem, pohárek s hlavou Bakcha.

P: FA – Tabule vzorů XL

187

Váza

Tvar: 1899, výr. č. 1686/2

Provedení: 1899, Blumenfloreť lilla doublé
v. 18, 3 cm

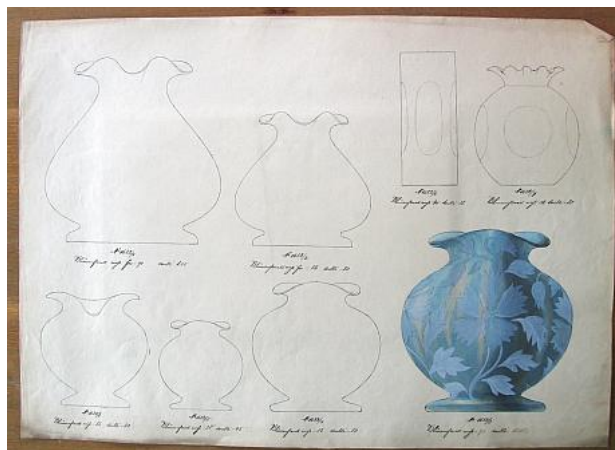
Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4680

Bezbarvé sklo, shora částečně podjímané fialovým, předfouknuto v optické formě, bíle nabíhaný rostlinný dekor, foukáno do formy a volně tvarováno, čtyřlaločný okraj. Plášť částečně matován, dekor obtažen malbou matným zlatem.

Jako podklad pro bíle nabíhaný rostlinný vzor bylo používáno bezbarvé sklo (označováno jako Blumenfloreť weiss), časté jsou však i vázy či další výrobky z barevně sbíhaného skla (Blumenfloreť doublé). Vázy se zlatě obtaženým dekorem na matovaném pozadí představují propracovanější a méně častou variantu skla Blumenfloreť.

Srov. další vázy tohoto tvaru in ADLEROVÁ 1981, č. kat. 43 (světlezeleně sbíhaný základ), SVATOŇOVÁ 1985, s. 19, obr. 2 (menší varianta, žlutě sbíhaná) nebo PASSAU 1995, Bd. IV, č. IV.337. V zákresové knize FA AH 197 tvar zakreslen ve třech velikostech.

P: FA - AH 197 (tvar); Tabule vzorů No. 21

Další tvarové varianty váz s dekorem *Blumenfloreť*, 1899 (FA, Tabule vzorů, b. č.)

188

Váza

Tvar: 1898, výr. č. 1693/9 (39,5 cm)

Provedení: 1898, Tiffany Pfau

v. 40 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 68472

Bezbarvé sklo, shora sbíhané bílým opálem, opředené, do péřovitých útvarů sčesané světlezelené nitě. Foukáno do formy a volně tvarováno, lehce irisováno.

Podobně jako další čeští výrobci skla se i Harrachovská sklárna nechala inspirovat a ovlivnit tvarovým pojetím dekorativního skla Američana Louise Comforta Tiffanyho. Pouze v několika exemplářích vyrobené hutnicky modelované a zdobené vázy se snaží věrně napodobit tvary a dekory skel, představených roku 1897 na putovní výstavě Tiffanyho tvorby. Po Paříži byla výstava z iniciativy Gustava E. Pazaureka k vidění také v Liberci, posléze i ve Vídni.

Přímou předlohou vázy byla váza zakoupená od organizátora výstavy Samuela Binga pro sbírky Osterreichischen Museums für angewandte Kunst ve Vídni, srov. BING 1896, obr. s. 106, NEUWIRTH 1973, č. kat. 225, obr. s. 378. Soudobé vyobrazení dvou harrachovských váz s popisem in PAZAUREK, 1901, s. 43, obr. 31.

Shodně provedená váza z harrachovské produkce zakoupena na Jubilejní výstavě roku 1898 ve Vídni také pro sbírky bývalého Gewerbemusea v Darmstadt (dnes Hessisches Landesmuseum Darmstadt, inv. č. GM 1898:376), podle inventární knihy jako "1 Váza nach Art des Tiffany-Glases ...", viz BOTT/HELLER 1973, č. kat. 308 (také in HELLER 1982, č. kat. 530). Další váza toho tvaru a provedení v kolekci Muzea skla a bižuterie v Jablonci n. Nisou (viz ADLEROVÁ 1981, č. kat. 81; MERGL 1992, č. kat. 10).

Váza vyráběna ve dvou velikostech, viz FA AH 207, výr. č. 1693/9, 1693/10.

P: FA - AH 207

189

Váza

Tvar: 1898, výr. č. 1690/1

Provedení: 1898, Iris dorée

v. 20,5 cm

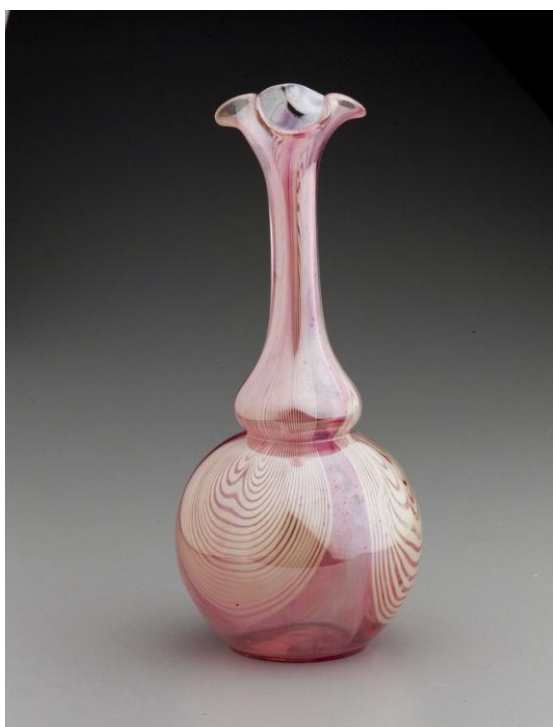
Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4676

Růžové sklo, opředené a česané bílé nitě, převrstveno bezbarvým sklem.
Foukáno do formy, volně tvarovaný trojlaločný okraj. Leskle irisováno.

Váze velmi pravděpodobně patří ke skupině výrobků, jejichž provedení označováno jako Iris dorée (zlatý iris), viz. PAZAUREK 1901, s. 40. Příkladem jiného tvaru se stejným typem dekoru váza tvaru perské nádoby na růžovou vodu in VLČEK 1986, s.196, obr. 183.

P: FA - AH 197

Lit.: SVATOŇOVÁ 1987, s. 3, obr. 2; ADLEROVÁ 1992, s. 19

190

Váza

Tvar: 1898, výr. č. 1709/1

Provedení: 1898, Tiffany Pfau

v. 30,2 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4441

Bezbarvé sklo, patka a horní část těla sbíhané bílým emailem a růžovým sklem, tři trojbarevné, do obloukovitých laloků sčesané útvary z opředených modrých, růžových a zelených nití. Foukáno do formy, okraj trojlaločně zvlňžený. Slabě irisováno.

Váza shodného tvaru "s opředenými trojbarevnými pavími pery, v charakteru Tiffanyho" (mit eingesponnenen dreifarbigen Pfaufedern, im Tiffanycharakter) in PAZAUREK 1901, s. 43, obr. 31.

P: FA - AH 207

191

Váza

Tvar: 1900, výr. č. 1783/1

Provedení: 1901, Papillon, č. dek. A 428

Znač.: na dně bíle psané A 428

v. 13,8 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4024

Bezbarvé sklo, opředené růžovými, zelenými a topasově žlutými nitěmi sčesanými do šikmých oblouků. Foukáno do formy, tělo třikrát promáčkuté. Galvanoplastický stříbrný dekor z drobných květů.

V provedení Papillon použity k opředení svazky nití z transparentních sklovin několika barev. Sklo Papillon patřilo k novinkám, komentovaným v souvislosti s Jarním veletrhem v Lipsku jako „Krystallgläser mit farbigen Streifen“ in: CENTRALBLATT 1902, s. 838. Bylo však zřejmě vyráběno pouze v malých sériích, jediným známým příkladem tato váza z původní firemní vzorkovny.

P: FA - AH 207 (tvar)

192

Váza

Tvar: 1901, výr. č. 1854/2

Provedení: 1900, Moravia, č. dek. Dec 896

Znač.: zbytek původní firemní etikety HARRACH NEUWELT BOHEMIA, se zápisem *E.mn*

v. 20,6 cm

Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech, inv. č. S 753. Zakoupena ze sklárny 18. 3. 1913 za 72 K.

Bezbarvé sklo, oprádané modrými a zelenými nitěmi, sčesanými do oblouků. Foukáno do formy, dvě nasazená obloukovitá ucha. V dolní části a pod okrajem vegetabilní pás, malovaný reliéfním zlatem. Ucha matně zlacená.

Název série Moravia identifikován na základě popisu vázy v inventáři Vlastivědného muzea dr. Hostaše v Klatovech.

Srov. další tvary s tímto typem oprádaného dekoru na fotografii pro firemní vzorník. Viz též váza in PASSAU 1995, Bd. IV, č. IV.34, doplněná stříbrným galvanoplasticky nanášeným motivem květů.

Lit.: SCHEFFRAN / VOKÁČOVÁ 1992, č. kat. 278

P: FA - AH 125 (tvar)

Vázy a mísa v provedení *Moravia*, firemní fotografie, 1902-1903 (FA)

193

Váza

Tvar: 1901, výr. č. 1854/2

Provedení: 1901, Cordé, č. dek. F 3001

Znač.: na dně tužkou psané F 3001

v. 18,8 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 2365

Lehce namodralé bílé opálové sklo, opředené nepravidelnou sítí z oranžovohnědých nití. Foukáno do formy, dvě přisazená bezbarvá matovaná ucha. Lehce irisováno. Malba emaily – svlačec.

Sklo Cordé bylo sklárnou jako nový typ výrobků vystaveno na Jarním veletrhu v Lipsku 1902, viz CENTRALBLATT 1902, s. 838 - "eine Novität dieser Firma sind Luxusgläser im Cordé-Stil, das ist Opalglas, mit farbigen Fäden durchzogen, in grüner und rötlicher Färbung, ...". Barevná varianta dekoru s nitěmi ze zeleného skla viz MERGL 1991, č. kat. 3.

Pojmenování dekoru vychází z francouzského cordé (= opříst, ovinout) a zřetelně odkazuje na způsob a techniku výzdoby.

P: FA - AH 125 (tvar)

Vázy a mísy v provedení Cordé, firemní fotografie, 1902-1903 (FA)

194

Váza

Tvar: návrh Jan Koula, 1899, výr. č. 1745/2

Provedení: 1902, Jaspis, č. dek. F 3007

Znač.: na dně obdélná firemní nálepka *Harrach Neuwelt Bohemia* s vepsaným 1745/2 F 3007 a cenou *VJ.eu*, bílou barvou psané 1745/2 F 3007

v. 25,5 cm

Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech, inv. č. S 748. Do sbírek muzea zakoupeno 24. 8. 1917 z pražského skladu Harrachovské sklárny.

Do jantarově žlutého zbarvení nabíhaný opalín, mramorování játrově červenými, zelenými a šedožlutými skvrnami, foukáno do formy. Matně irisováno. Zabroušený okraj. Stonky s listy a květy máku malované vysokým reliéfním emailem a matným zlatem.

Některé ze starších tvarově atraktivních modelů byly sklárnou využívány pro aplikaci nových hutních i malovaných dekorů. V tomto případě tvar ze série návrhů architekta Jana Kouly pro Český interiér na Světové výstavě v Paříži 1900 proveden ze skla Jaspis, které bylo jako novinka představeno roku 1902 na Jarním veletrhu v Lipsku, viz CENTRALBLATT 1902, s. 838, „Jaspisgläser mit Goldreliefdekor“.

Lit.: SCHEFFRAN / VOKÁČOVÁ 1992, č. kat. 280

P: FA - AH 170 (tvar a dekor)

Kresba vázy výr. č. 1745/2 s dekorem F 3007 (FA, AH 170)

Firemní fotografie váz v provedení *Jaspis* (FA)

195

Váza

Návrh Julius Jelínek

Tvar: 1902, výr. č. 1863/12“

Provedení: 1903, Hekla, č. dek. G 70

Znač.: na dně ryté G.70.

v. 31 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 57 375

Bezbarvé sklo, částečně obalované zeleným a játrově červeným opálem a zeleným aventurinem, foukáno do formy, z okraje vytažena dvě ucha. Žlutavě nabíhající matný iris. Rytý motiv kvetoucí větévky šípkové růže, stínovaný a obtažený matným zlatem.

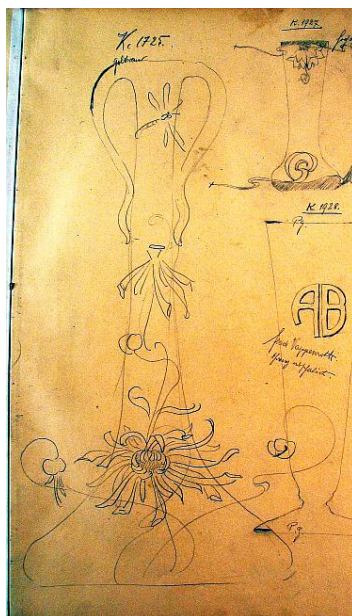
Váza dokládá snahu Harrachovské sklárny přizpůsobit se progresivním tvarovým tendencím, s nimiž přicházeli ostatní výrobci dekorativního skla. Tvar je blízkce příbuzný váze navržené roku 1900 Robertem Holubetzem, studentem ateliéru Kolomana Mosera na Uměleckoprůmyslové škole ve Vídni, pro firmu E.

Bakalowits Söhne a realizované sklárnou Johann Lötz Witwe, Klášterský Mlýn, srov. RICKE 1989, Bd. 1, s. 187, č. kat. 200, Bd. 2, s. 277, č. 85/3747.

Vyráběna ve dvou výškových variantách v několika provedeních hutních dekorů - Hekla, Jaspis, Cordé (viz firemní fotografie na s. ...) či Formosa, zdobených případně rostlinnými motivy provedenými malbou reliéfním zlatem, viz FA AH 124, č. dek. K 1725.

Další příklady skla Hekla doplněného rytinou s florálními motivy in PASSAU 1995, Bd. IV, č. IV.345, IV.347.

P: FA - AH 125 (tvar)

Kresba vázy výr. č. 1863 v provedení s malovaným dekorem K 1725, 1902-1903 (FA, AH 124)

196

Váza

Návrh Julius Jelínek

Tvar: 1901, výr. č. 1841/12“

Provedení: 1903, Hekla, č. dek. K 1772

v. 30 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. D 1383/2

Bezbarvé sklo obalované zeleným a játrově červeným opálem a zeleným aventurinem, foukáno do formy, žlutavě nabíhající matný iris. Malba vysokým reliéfním emailem a matným zlatem – větévka borovice se šiškami.

Technikou malby zlaceným vysokým emailem provedené dekory s borovými šiškami zaznamenány v řadě kompozic v zákresové knize FA AH 4, srov. vázu s tímto dekorem in SCHEFFRAN / VOKÁČOVÁ 1992, č. kat. 277. Příkladem tohoto typu malby je také dvojice váz s květinovým motivem in STARÁ / SVATOŇOVÁ / ŠAMÁNKOVÁ / URBANCOVÁ 1988, obr. 2 či váza se jmelím in PASSAU 1995, Bd. IV, č. IV.346.

Jeden z nejvíce používaných tvarů secesní produkce. Vyráběn v sedmi výškových variantách a znám v četných dalších provedeních, viz váza s rytým florálním dekorem č. kat. 234.

P: FA - AH 122 (tvar); AH 41 (dekor)

Lit.: ADLEROVÁ 1981, č. kat. 28; KRIMMEL / KOTALÍK 1984, č. kat. 623; MERGL 1991, č. kat. 85; MERGL 1992, č. kat. 13;

Vázy v provedení *Hekla* a *Jaspis* s reliéfně zlacenými dekory, 1902 (AH, Tabule vzorů 331)

197

Váza

Návrh Julius Jelínek

Tvar: 1900, výr. č. 1782/4

Provedení: 1904, Formosa, č. dek. F 4155

Znač.: na dně červená oválná nálepka s opisem *Harrach Neuwelt Bohéme*

v. 16,5 cm

Regionální muzeum, Teplice, inv. č. UHS 1131

Červené opálové sklo, mramorované opřednými nitěmi ze zeleného aventurinu, přejímané bezbarvým sklem, foukáno do formy, tělo čtyřikrát šikmo promáčknuté. Malovaný motiv větévky jmelí provedený matnou zelenou a bílou barvou, obtažen matně zlatou linkou.

Sklo Formosa s hutnicky provedeným zeleným mramorováním připomínajícím vegetabilní strukturu sloužilo jako pozadí pro malbu různých rostlinných motivů – v zákresové knize dekorů FA AH 105 doloženy motivy větviček s plody kaštanu (viz PASSAU 1995, Bd. IV, č. IV.344), lísky, ginkgo, jmelí či kvetoucí pampeliška.

P: FA - AH 207 (tvar); AH 105 (dekor)

Lit.: SVATOŇOVÁ / URBANCOVÁ 1987, s. 36; MERGL 1991, č. kat. 84; ADLEROVÁ 1992, s.16; MERGL 1992, č. kat. 16

198

Váza

Návrh Julius Jelínek

Tvar: 1904, výr. č. 2011/2

Provedení: 1904, Pompeja, č. dek. K 2231

Znač.: na dně černé firemní razítko a oválná červená nálepka s opisem *Harrach Neuwelt Bohéme*

v. 17 cm

Regionální muzeum, Teplice, inv. č. UHS 1000

Bezbarvé sklo, obalované bílým a játrově červeným opálem, zeleným sklem a zeleným aventurinem, přejímáno bezbarvým sklem, foukáno do formy. Okraj zabroušen. Reliéfní malba cihlově červenou matnou barvou (*rot Email*).

Provedení Pompeja představuje nejmladší typ dekorů malovaných na hutnicky mramorovaném podkladu. Dekor s antikizujícími prvky palmet naznačuje příklon ke klasicizujícím tendencím, objevujícím se v souladu s vývojem dekorativního umění kolem roku 1905 i v harrachovské malbě. Sklo Pompeja však patří k sériím vyrobeným jen v menším počtu kusů. Srov. další příklad in Svatoňová / Urbancová 1987, obr. s. 37.

Podle zákresové knihy FA AH 124 byl tvar určené pro provedení Pompeja zpravidla vyráběny také v provedení Formosa nebo Hyalit Aventurin.

P: FA - AH 36 (tvar); AH 124 (dekor)

199

Váza

Tvar: 1904, výr. č. 2029/3?

Provedení: 1904, cristall mit olivgrün (cristall) und aquamarin Auflagen
v. 19,4 cm

Muzeum skla Harrachov, inv. č. 4091

Bezbarvé sklo, foukáno do formy, tři velké zelené nálepy s drobnou akvamarínovou čočkou uprostřed, stažené do kapkovitých tvarů.

200

Váza

Tvar: 1904, výr. č. neurčeno

Provedení: 1904, cristall mit olivgrün (cristall) und aquamarin Auflagen
v. 18,3 cm

Muzeum skla Harrachov, inv. č. 4420

Bezbarvé sklo, foukáno do formy, tři velké zelené (případně bezbarvé) nálepy s drobnou akvamarínovou čočkou uprostřed, stažené do kapkovitých tvarů.

Série váz se zeleno-modrými nálepy pravděpodobně reaguje na anglické Cats-Eyes-Glass vyráběné sklárnou Thomas Webb, Stourbridge, srov. HAJDAMACH 1993, s. 436.

P: FA - AH 36 (dekor)

201

Váza

Tvar: 1903, výr. č. neurčeno

Provedení: 1903, Aquamarin mit 6 Tropfen

v. 17,4 cm

Muzeum skla Harrachov, inv. č. 4393

Akvamarinově modré sklo, foukáno do formy, dvě trojice kapkovitých nálepů ze světle fialového, světle žlutého a světlemodrého skla, okraj se světlefialovou nití.

Několik sérií váz s barevnými kapkovitými nálepy tohoto typu zaneseno v zákresové knize FA AH 36, viz výr. č. 1995, 1998, 1999, 2004-2006 s nálepy ve dvou či třech barvách, zpravidla v kombinaci orange-olivgrün.

P: FA – AH 36 (dekor)

Lit.: SVATOŇOVÁ 1987, s. 7, obr. 19

202

Váza

Tvar: výr. č. 1743/1

Provedení: dek. č. K 1293

Znač.: na dně tužkou psané *K 1293 a nálepka HARRACH NEUWELT AUSTRIA*
v. 25,8 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 66 051

Bezbarvé sklo, foukané do formy, dvě volně tvarované ucha. Na matném hnědě a zeleně stříkaném pozadí ženská hlava s vlajícími vlasy malovaná hnědým reliéfním emailem.

Dekory tohoto typu zmiňuje nepříliš příznivě jako „málo šťastnou výpůjčku z oblasti keramiky“ PAZAUREK 1901, s. 105.

P: FA - AH 207

203

Váza

Tvar: 1899, výr. č. 1730/1

Provedení: 1899, č. dek. F 1656

v. 12,7 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 59 359

Bílým opálem podjímané bezbarvé sklo s velkými topasovými, oranžovými a růžovými skvrnami, foukáno do formy., matně irisováno. Dva emaily malované květy kosatce, pod hrdlem reliéfním zlatem malované rokaje.

Patrně nejžádanější harrachovský dekor secesního období, doložen na několika desítkách různých tvarů z období 1899 až 1900 jak v provedení malbou emaily, tak ve zlatě malovaném dekoru, viz např. FA AH 220.

P: FA - AH 207 (tvar), AH 270 (dekor)

204

Váza

Tvar: 1899, výr. č. 1711/2

Provedení: 1899, Citrin, č. dek. F 1678

Znač.: na dně bíle psané 1711/2 F 1678

v. 30,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 2325

Světle zelené sklo *Citrin*, foukané do formy a volně tvarované, pětkrát zvlňný okraj. Opakními emaily a zlatem malovaná orchidej, dole šedý červeně lemovaný pás.

Ze série shodně komponovaných dekorů s různými druhy rostlin, viz další vázy v PASSAU 1995, Bd. IV, č. IV.341, IV. 342.

Tvar použit také pro opřádané dekory v provedení Tiffany a Pfau.

P: FA - AH 207 (tvar), AH 270 (dekor)

205

Váza

Tvar: 1900, výr. č. 1732/2

provedení: 1900, Carillon, č. dek. 1810

Znač.: na dně bíle psané 1732/2 1810 a firemní červená nálepka s opisem

HARRACH NEUWELT AUSTRIA

v. 18 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 16

Bělavý opalín vrstvený bezbarvým sklem žíhaným velkými topasově žlutými a růžovými skvrnami, foukáno do formy, irisováno. Listrem, emaily a reliéfním zlatem malované orchideje.

P: FA - AH 207(tvar), AH 270 (dekor)

206

Váza

Tvar: 1901, výr. č. 1890/6

Provedení: 1901, glatt Maigrün, č. dek. 3431

Znač.: na dně černě nečitelné výr. č. a F 3431

v. 29,5 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 69325

Tmavě zelené sklo *Maigrün*, foukané do formy. Reliéfním zlatem malovaná slunečnice.

Shodný tvar s dekorem zlatých vlčích máků viz FA, tabule vzorů č. 331.

Pr. : FA - AH 125 (tvar)

207

Váza

Tvar: 1901, výr. č. 1834/1

Provedení: 1901, glatt Maigrün

v. 47,5 cm

Krkonošské muzeum, Jilemnice, inv. č. H 2727

Zelené sklo *Maigrün*, foukané do formy. Reliéfním zlatem malovaný stylizovaný motiv modřínových větví se šiškami.

Ojedinělá váza, jejíž rozměry umožnily rozvinutí lineárního dekoru po nezvykle velké ploše. Kompoziční řešení v tomto případě úzce záviselo na tvůrčích schopnostech malíře. Provedení dekoru na hladkém jednobarevném podkladu kladlo současně i značné nároky na přesnost provedení malby a na řemeslnou zručnost malíře. O vybavení malířské dílny a způsobu práce na obdobném typu výzdoby srov. soudobé foto malířské dílny ze sbírek Krkonošského muzea v Jilemnici.

P: FA - AH 125 (tvar)

208

Váza

Návrh Julius Jelínek

Tvar: 1902, výr. č. 1887/10“

Provedení: 1903, Hekla, č. dek. F 3972

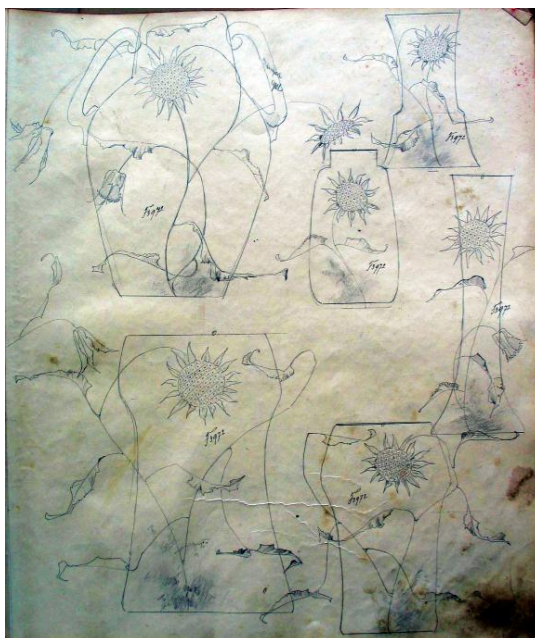
v. 25,6 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 9304

Bezbarvé sklo, v dolní část obalované zeleným a játrově červeným opálem a zeleným aventurinem, foukáno do formy, žlutavě nabíhající matný iris. Malba reliéfním zlatem – slunečnice.

Jeden z nejvíce se opakujících reliéfním zlatem malovaných květinových motivů. Kompozice motivu vždy individuálně přizpůsobena tvaru vázy.

P: FA - AH 125 (tvar); AH 105 (dekor)

Vázy s variantami reliéfně zlateného dekoru F 3972 (FA, AH 105)

209

Váza

Návrh Julius Jelínek

Tvar: 1902, výr. č. 1885

Provedení: 1902, č. dek. F 4027

v. 31 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 723

Oranžové opálové sklo, mramorované zeleným aventurinem, převstvené bezbarvým sklem, foukáno do formy, okraj trojlaločně zvlněný. Reliéfním zlatem malované kvetoucí větévky plané růže.

Méně častá barevná varianta zeleným aventurinem mramorovaného skla blízce podobného typu Formosa, viz č. kat. 197. Dekor s drobnými květy planých růží doložen v FA AH 275 či AH 105 na četných dalších tvarech

P: FA - AH 125 (tvar), AH 275 (dekor)

210

Váza

Tvar: 1901, výr. č. 1781/4

Provedení: 1900, dek. č. F 2470?

Znač.: na dně napodobenina ryté signatury Loetz Austria

v. 21,3 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 67 458

Bezbarvé sklo, foukáno do formy. Plášť s nepravidelně trhanou strukturou, na matně hnědém pozadí reliéfními emaily malovaná větev modřínu.

Váza z výtvarně nepříliš zdařilé série dokumentuje snahu využít různé techniky a postupy dekorace, v tomto případě trhání povrchu skla.

P: FA - AH 207 (tvar), AH 279 (dekor)

Firemní fotografie série skel s trhaným povrchem a malbou emaily (FA)

211

Váza

Návrh Julius Jelínek

Tvar: 1901, výr. č. 1807/5

Provedení: Hyalith Aventurin, č. dek. F 1369

Znač.: na dně bíle psané 1807/5 F 1369

v. 13,3 cm

Uměleckoprůmyslové museum, Praha, inv. č. D 1383/12

Černé sklo *Hyalith* se skvami hnědého aventurinu, převrstveno bezbarvým sklem. Malba matnými emaily.

Shodný geometrický dekor uplatněn i na dalších vázach ze série skel s hnědými aventurinovými skvrnami, srov. vázu z firemní vzorkovny v SVATOŇOVÁ 1987, s. 7, obr. 18.

Lit.: ADLEROVÁ 1981, č. kat. 34; ADLEROVÁ 1985, s. 20; MERGL 1991, č. kat. 86; MERGL 1992, č. kat. 15

212

Váza

Návrh Julius Jelínek

Tvar: 1905, výr. č. 2030/4

Provedení: 1905, č. dek. F 4404

Znač.: na dně bíle psané 2030/4 F 4404

v. 9,7 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4439

Bezbarvé sklo, podjímané topasovým, foukáno do formy. Stylizované květy jetele malované reliéfním zlatem.

P: AH 36 (tvar), AH 105 (dekor)

Lit.: SVATOŇOVÁ 1985, s. 205, obr. 17

213

Váza

Návrh Julius Jelínek

Tvar: 1903-1904, výr. č. ... 4/6

Provedení: 1904, Citrin, č. dek. F 3458

Znač.: na dně bíle psané ... 4/6 3458

v. 25 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4028

Olivově zelené sklo *Citrin*, foukané do formy. Matnými emaily malovaný a zlatě obtažený motiv květu, třikrát se opakující.

214

Váza

Návrh asi Julius Jelínek

Tvar a provedení: kolem 1911

v. 34,2 cm

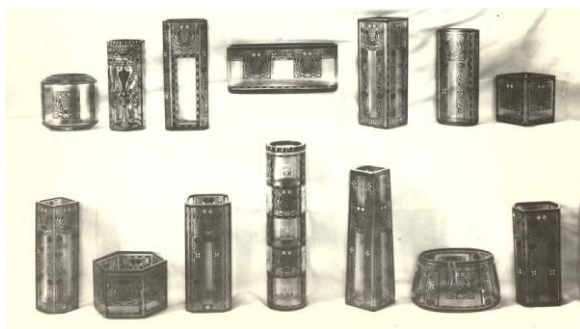
Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 68 113

Bezbarvé sklo, foukáno do formy. Malba červenou lazurovou, jemně leptaný dekor.

Série váz jednoduchých válcovitých a hranolovitých tvarů s rostlinným motivem stylizovaným v duchu pozdní secese zřetelně prozrazuje inspiraci soudobými návrhy ze severočeských sklářských škol v Boru a Kamenickém Šenově. Na firemní fotografii je dekor doplněn drobnými emailovanými detaily a čtverci s broušenými paprsky.

Váza je stylovou paralelou k vázám s probrušovanými geometrickými vzory navrženým Juliem Jelínkem. Stejně jako vázy však byla zřejmě vyrobena jen v několika kusech.

P: FA – firemní fotografie

Firemní foto série s červeně lazurovaným dekorem (FA)

215

Váza

Tvar: 1899, výr. č.1721

Provedení: 1899, Kiralfy innen aquamarin aussen olivgrün, č. dek. F1669
v. 26,2 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 1595

Akvamarínově modré sklo, zeleně vrstvené, foukáno do formy, na oválné podstavě, tělo zploštělé. Leptaný dekor, doplněný reliéfní rytinou, částečně leštěnou – vodní hladina s lekníny.

Váza tvarem i dekorem velmi přesně napodobuje vázu navrženou a provedenou Eugènem Michelem, která byla v květnu 1899 zakoupena v Paříži do sbírek Österreichisches Museums für Kunst und Industrie ve Vídni, viz NEUWIRTH 1973, č. kat. 219. Další, ovšem v technice provedení odlišné Michelovy vázy s vodními krajinami srov. HILSCHENZ-MLYNEK / RICKE 1985, č. kat. 448; RICKE / SCHMITT 2004, č. kat. 11, 12.

P: FA - AH 207

216

Váza

Tvar: 1899, výr. č.1720/4

Provedení: 1899, Kiralfy innen Rosa aussen Dunkelgrün, č. dek. F 1698

Znač.: na dně červeně psané 1720/4 F 1698

v. 25,7 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 68 816

Bezbarvé sklo, růžovofialově podjímáné a zeleně přejímané, foukáno do formy. Leptaný dekor – vodní hladina s lekníny a orobincem, konturovaná a místy tupovaná matným zlatem.

Dekor s lekníny na vodní hladině a zářícím sluncem se ve firemních knihách dekorů objevuje v četných kompozičních obměnách a barevných kombinacích vrstveného skla. Je sice podobný kompozici na předchozí váze, za zdroj inspirace je ale možno považovat i soudobé tištěné předlohy, viz litografie E. Vouga ve firemním archívu.

P: FA - AH 207 (tvar), AH 270 (dekor)

217

Váza

Tvar: 1899, výr. č.1727/1

Provedení: 1899, Kiralfy innen Dunkelgrün aussen weiss Email, č. dek. F 1698

Znač.: na dně zlatě psané *Harrach*

v. 16,5 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 66 353

Zelené sklo, přejímané bílým opálem, foukáno do formy. Leptaný dekor – vodní hladina s kvetoucími lekníny a orobincem, doplněno malbou plošnými barvami a matným zlatem.

P: FA - AH 207 (tvar), AH 270 (dekor)

218

Váza

Tvar: 1896, výr. č.1720/5

Provedení: 1900, Biaritz neuroth mit olivgrün, č. dek. F 2192

Znač.: na dně zlatě psané *Harrach*

v. 11,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4674

Bezbarvé sklo, podjímané topasově žlutým a přejímané zeleným sklem, foukáno do formy a volně tvarováno. Leptaný dekor – klematis, konturováno reliéfním zlatem a matným zlatem tupováno.

Nejjednodušší a základní typ harrachovských leptaných dekorů s rostlinnými náměty – jednou leptaný motiv zvýrazněný zlatým obtažením a rámovaný nepravidelně zvlněným pásem při dně a na okraji opakuje jeden z běžných typů skla lotrinské sklárny Daum Frères, Nancy, srov. podobné provedení dekoru in SCHMIDT 1989, č. kat. 29.

P: FA - AH 220 (tvar), AH 279 (dekor)

219

Váza

Tvar: 1896, výr. č.1579/10“

Provedení: 1900, Biaritz rosa und dunkelgrün, č. dek. F 2281

Znač.: na dně černé razítko *Harrach* s korunkou

v. 26 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 67 398

Bezbarvé sklo, vrstvené růžovým a zeleným sklem, foukáno do formy. Ve dvou krocích leptaný symetrický rostlinný dekor, konturovaný matným zlatem, detaily květů malovány reliéfním zlatem.

P: FA - AH 279 (tvar a dekor)

220

Váza

Tvar: 1900, výr. č.1766/4

Provedení: 1900, Biaritz rosa und dunkelgrün, č. dek. neurčeno
v. 25 cm

Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech, inv. č. S 756. Získána darem ze sklárny 23. 12. 1906.

Bezbarvé sklo, vrstvené růžovým a zeleným sklem, foukáno do formy. Ve dvou krocích leptaný symetrický rostlinný dekor, doplněno malbou reliéfním a matným zlatem.

Symetrická kompozice ze stonků a květů představuje druhou skupinu leptaných dekorů navržených během přípravy kolekce pro Světovou výstavu v Paříži.

Dvoubarevnosti dekoru bylo docíleno odleptáním vrchní barevné vrstvy, tedy stejného postupu, který byl v souvislosti s hodnocením rozměrných váz z pařížské expozice – „... nápaditý květinový dekor vzniká částečným odleptáním tří přes sebe ležících vrstev přejímaného skla, což vytváří ty nejpůsobivější a nejpestřejší barevné nuance“. (Centralblatt 1900, s. 450).

Autorem návrhů byl opět nejspíše firemní kreslič a návrhář Julius Jelínek.

P: FA - AH 279 (tvar)

221

Váza

Tvar: 1900, výr. č.1766/4

Provedení: 1900, cracquelé lilla, č. dek. F 2293

Znač.: na dně bíle psané 1766/4 F 2...

v. 25 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4435

Bezbarvé, slabou fialovou vrstvou podjímané sklo, krakelované, foukáno do formy. Leptaný a poloopakními emailovými barvami malovaný motiv kvetoucí lilie zlatohlavé (*Lilium martagon*), pás u dna a u okraje tupovaný matným zlatem.

Jeden z nejčastěji vyráběných tvarů ze série vzniklé během přípravy na Světovou výstavu 1900 v Paříži. Vyráběn v šesti velikostech a používán jak pro leptané a malované dekory s různými druhy květin (viz. obr. příl. č. 98-101, tak pro rytinu i či hutní dekory s opřádáním a dekory s nálepy, viz č. kat. 238.

Váza téhož tvaru zařazena i do kolekce pro Zimní výstavu ve Vídni 1900–1901, viz obr. příl. č. 103.

Dalšími ukázkovými příklady váza s leptaným a malovaným motivem pampelišek in NETZER 1994, č. 27 (výr. č.1766/2, č. dek. F 3089).

V produkci ještě ve dvacátých letech.

P: FA - AH 207 (tvar), AH 220 (dekor)

Kresba dekoru F 2293 na váze výr. č.1739/7 (FA, Zákresová kniha dekorů AH 220)

222

Váza s lilií

Tvar: 1900, výr. č.1767/2

Provedení: 1900, Biaritz dunkelgrün mit rosa, č. dek. F 2352 (lept) E 72 (rytina)

Znač.: na dně matně ryté E 72 a kruhová nálepka se lvem a opisem CRISTAUX DE BOHÊME PAS^E DE PRINCES

v. 25 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 68 231

Zelené sklo, přejímané růžovým rubínovým sklem, foukáno do formy. Leptaný motiv lilie dokončený reliéfní rytinou, leptaná plocha s jemným florálním vzorem.

Lilie opakovaně patřila k motivům na francouzském secesním skle a dá se předpokládat, že vázy Emila Gallé či bratří Daumů z doby kolem roku 1895 sloužily v Novém Světě jako důležitá inspirace, srov. například Gallého vázy in HILSCHENZ-MLYNEK / Ricke 1985, č. 211-214; RICKE / SCHMITT 2004, č. 28,29 či vázy sklárny Daum Frères in FRANZKE 1995, Nr. 13, 15 (kresba V. Bergé). Váza vyráběna ve čtyřech velikostech, také v provedení Carillon a Kiralfy, viz FA AH 207. Patřila k základní sérii secesních tvarů vystavených roku 1900 na pařížské Světové výstavě a přetrvávala v produkci až do dvacátých let – v roce 1924 byla znovu zapsána pod výr. č. 4/407. Nálepka se se lvem a nápisem CRISTAUX DE BOHÊME PAS^E DE PRINCES se vztahuje k firmě L. Boutigny, pařížskému obchodnímu zástupci sklárny.

P: FA - AH 207 (tvar), AH 279 (dekor)

Kresba dekoru F 2352 na váze výr. č.1767/2 (FA, Zákresová kniha dekorů AH 279)

223

Váza

Tvar: 1897, výr. č.1681

Provedení: 1900, Cristall mit rosa Kanten

v. 26,2 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 2369

Bezbarvé sklo, foukáno do formy a volně tvarováno, čtyři žebra zvýrazněna růžovou nití, okraj čtyřikrát zvlněn a vytažen do čtyř cípů. Matovaný povrch s leptaným a matným zlatem stínovaným motivem náprstníků.

Častý tvar, vyráběný v sedmi velikostech a v různých barevných variantách – například v provedení Rosa mit grünen Kanten, viz FA AH 197, výr. č.1646. Barevnými nitěmi zdůrazněná svislá žebra byla v době nastupující secese využita jako prvek zvýrazňující tvar i na dalších modelech čtyřbokých váz nebo mís, viz FA AH 197, vázy výr. č.1659, 1660, 1663 a mísa výr. č.1646/2 či FA AH 207, výr. č.1717, 1718 ad.

Obdobně komponované a stylizované rostlinné motivy se objevují ve firemní kresebné dokumentaci v roce 1900 (viz FA AH 220, AH 41) a s velkou pravděpodobností souvisejí s počátky působení kresliče a návrháře Julia Jelínka ve sklárně.

Váza vyráběna také v pozdějších barevně výrazných provedeních z mramorovaných skel Hekla, Jaspis nebo Formosa.

P: FA - AH 197 (tvar)

Leptaný dekor F 2036 (FA Zákresová kniha dekorů AH 220)

224

Váza

Tvar: 1901, výr. č.1827/2

Provedení: 1901, glatt Cristall, č. dek. F 2589

Znač.: na dně firemní nálepka s vepsaným 1827/2 F 2589

v. 20,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3025

Bezbarvé sklo, foukáno do formy. Leptaný dekor s jemnou lístkovou strukturou na pozadí, malovaný bílým emailem a polotransparentními barvami – symetrický rostlinný motiv, patka a okraj se zlaceným leštěným pásem.

Série symetrických rostlinných dekorů byla v roce 1901 doplněna o další varianty kompozic, srov. firemní foto. Novinkou bylo také využití leptaných strukturálních pozadí.

Tvar vázy obměnou dvouché vázy výr. č.1744 z roku 1899, která pravděpodobně patřila ke kolekci navržené pro pařížskou Světovou výstavu 1900.

P: FA - AH 125 (tvar), AH 67 (dekor)

Vázy s leptanými rostlinnými dekory, firemní fotografie, 1903-1904 (FA)

225

Váza

Tvar: 1901, výr. č.1837/2

Provedení: 1902, Citrin, č. dek. F 3382

v. 9,7 cm

Regionální muzeum, Chrudim, inv. č. S 15. Zakoupeno 1904 z firemního skladu sklárny v Praze.

Světlezelené sklo, předfouknuto do optické formy a foukáno do formy. Vnitřní stěna s leptaným vzorem stylizovaných protěží, vně malováno polotransparentními barvami a reliéfním zlatem – květy plaménku a japonizující ornament.

Méně časté, patrně jen v omezeném počtu vyráběné provedení s leptanou vnitřní stěnou nádoby. „Uvnitř leptaná skla se zlatým okrajem“ („innen geätzte Gläser mit Goldrand“) byla jako nový leptem dekorovaných výrobků představeny roku 1903 na Jarním veletrhu v Lipsku, viz Centralblatt 1903, s. 1007).

P: FA - AH 125 (tvar)

226

Čtyřboká váza

Tvar: 1901, výr. č.1858/2

Provedení: 1902, glatt Cristall, č. dek. G 250

Znač.: na dně zlatě psané G 250

v. 30,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4037

Bezbarvé sklo, předfouknuto do optické formy a foukáno do formy, čtyřboká. Vnitřní stěna s leptaným vzorem stylizovaných protěží, vně symetrický rostlinný motiv stonků s květy lilií, malovaný purpurovou a zelenou polotransparentní barvou, dole matně zelený pás s kvítky malovanými reliéfním zlatem.

Tvar doložen také ve dvou menších rozměrech, používán i pro provedení *Hekla*, *Jaspis* nebo *Cordé*, viz Adlerová 1981, č. kat. 30 (*Hekla*).

P: FA - AH 125 (tvar)

227

Váza

Tvar: 1898, výr. č. 1580/30 cm

Provedení: 1902, Cristall mit rosa, č. dek. neurčeno

Znač.: na dně oválná červená nálepka s opisem *Harrach Neuwelt Bohéme*
v. 30 cm

Regionální muzeum, Teplice, inv. č. UHS 1151

Bezbarvé sklo, přejímané růžovým, foukáno do formy. Leptaný dekor kopretin, doplněný kresbou matným a reliéfním zlatem.

Ojedinělý typ leptaného dekoru s nepravidelnými šikmými pásy v „pozadí“ rostlinného motivu.

Běžný tvar vyráběný ve dvaceti velikostech a v četných variantách dekorů.

P: FA - AH 45 (tvar)

228

Váza

Tvar a provedení: kolem 1903-1904, výr. č. a č. dek. neurčeno
v. 36 cm

Severočeské muzeum, Liberec, inv. č. S 2714. Do sbírek zakoupena od bývalého zaměstnance sklárny

Na bezbarvém jádru bílým opálem, růžvooranžovým, fialovým, světle modrým a zeleným prachem mramorovaná vrstva, foukáno do formy. Ve dvou krocích leptaný a rytý dekor pelargonii.

Méně časté provedení, pastelově zbarvené mramorování připomíná sklo se zatavenými prachovými strukturami francouzských výrobců. Podání rostlinného motivu podobné zejména produkci sklárny Legras & Cie., Verreries de Saint-Denis, srov. kompozicí i barevností blízkou vázu s motivem pelargonii in HENNIG 1986, č. kat. 29 či další obdobné vázy in HILSCHENZ-MLYNEK / RICKE 1985, č. kat. 412.

Další příklady skel v tomto provedení in VENZMER 1990, č. kat. 146 (značena); PASSAU 1995, Bd. IV, č. IV.356.

Firemní fotografii s podobnými typem dekoru uplatněným na dalších tvarech ze soudobé produkce uloženy ve firemním archívu, viz obr. příl. č. 102.

Lit.: ADLEROVÁ 1981, č. kat. 42

Vázy s mramorováním a leptanými květinovými motivy, firemní fotografie, 1903-1904
(FA)

229

Váza

Tvar: 1900, výr. č. 1766/3

Provedení: 1900-1901, doublé lilla, č. dek. K 236

Znač.: na dně ryté K 236

v. 20,9 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 68 789

Bezbarvé sklo, shora částečně podjímané fialovým, foukáno do formy. Broušený okraj. Hluboce rytý motiv vlčích máků, doplněný reliéfním zlatem malovanými listy a detaily květů.

Jeden z nejběžnějších tvarů, navržený během přípravy na Světovou výstavu v Paříži, používaný pro ryté, malované i leptané dekory – v zakreslových knihách doložen v provedeních Clondyke, Carillon nebo Kiralfy. Základní tvar výr. č. 1764 (v. 30 cm) zakreslen s datováním 12. 1. 1900, viz AH 207, Fol. 76. Další výškové varianty jako výr. č. 1764/1 (24 cm), 1766/2 (25 cm), 1766/3 (20 cm), 1787 (40 cm) a 1762 (35 cm).

V secesi oblíbený kosatec patřil vedle lilie, máku či plaménku k nejčastěji prováděným námětům harrachovské rytiny, která tvořila významnou část firemní nabídky až do roku 1905, srov. firemní foto z roku 1903 či 1904. Modelace tvaru a zvlněný obrys nádoby ovšem zřetelně kontrastují s hranatými formami soudobých obdobně rytých váz sklárny Ludwig Moser a synové ve Dvorech u Karlových Varů.

Vázy tohoto typu vystaveny na Vídeňské zimní výstavě (Wiener Winterausstellung) na přelomu let 1900 a 1901, viz HEVESI 1902, obr. s. 15. Pás zlatem malovaných laločnatých útvarů při dně byl častým doplňkem váz s rytinou. Lze se domnívat, že jeho účelem bylo imitovat kovovou zlacenou montáž a zvýrazňovat tak exkluzivitu precizně rytého dekoru.

P: FA - AH 207 (tvar)

Vázy s rytými florálními dekory, firemní fotografie, 1903-1904 (FA)

230

Váza

Tvar: 1898, výr. č. 1580/8

Provedení: 1900, basdoublé altgrün

Znač.: na dně oválná červená nálepka s opisem *Harrach Neuwelt Bohéme*
v. 20,5 cm

Regionální muzeum, Teplice, inv. č. UHS 417

Bezbarvé sklo, zdola částečně podjímané zeleným, foukáno do formy. Okraj zabroušen. Hluboce rytý motiv plaménku. U dna reliéfním zlatem malovaný florální ornament.

Výběr tvarů, na nichž měla být prováděna florální rytina, nejednou zohledňoval i druh rostliny, která byla námětem – štíhlý vysoký tvar nádoby byl vhodný pro popínavý plamének.

Patrně nejvíce v secesním období užívaný tvar, aplikovány na něm nejen různé motivy nejen rytých, ale i leptaných a malovaných dekorů či různé vzory brusu.

P: FA – AH 45

231

Váza

Tvar: 1900, výr. č. 1776/25 cm

Provedení: 1900-1901, basdoublé lilla, č. dek. Q 151

Znač.: na dně ryté Q 151

v. 24,2 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 68 747

Bezbarvé sklo, zdola uvnitř fialově sbíhané, foukáno do formy. Čtyřboká, na čtvercové podstavě. Okraj zabroušen. Rytý dekor – slunečnice, malba matným a reliéfním zlatem.

Hranolové vázy s rytinou výrazně zasahující do obrysu hran se v harrachovské nabídce objevují o něco později než ve sklárně Ludwig Moser a synové ve Dvorech u Karlových Varů. Oproti moserovské tzv. Eckentiefgravur je však harrachovská rytina tohoto typu zpravidla doplněna malbou zlatem. Především se ale liší použitím charakteristického tvarového prvku, tzv. Blumenzänkel - okraje zabroušeného do linie sledující obrys rytého květu. Zatímco v Novém Světě najdeme tento prvek již na vázách z let 1900 a 1901, v Karlových Varech se začíná uplatňovat až během roku 1903 v souvislosti s rozvojem skel s intarzovanými nálepy, viz MERGL / PÁNKOVÁ 1997, s. 56-57. Srov. další skla tohoto typu in PASSAU 1995, Bd. IV, č. IV.355.

P: FA - AH 207 (tvar)

232

Váza

Tvar: 1901, výr. č. 1772/1

Provedení: 1901, basdoublé lilla, č. dek. E 83

Znač.: na dně ryté E 83

v. 25 cm

Krkonošské muzeum, Jilemnice, inv. č. H 2847

Bezbarvé sklo, zdola uvnitř fialově sbíhané, foukáno do formy, na kosočtverečné podstavě. Zabroušený okraj. Hluboce rytý motiv kosatce, malba matným a reliéfním zlatem.

Tvar doložen v několika provedeních, mimo jiné z křišťálového skla s bohatým klínovým brusem s rozetami, viz AH 125, výr. č. 1823.

P: FA – AH 207 (tvar)

233

Váza

Tvar: 1900-1901, výr. č. 1794/3

Provedení: 1901, basdoublé maigrün, č. dek. D 216

Znač.: na dně ryté D 216

v. 21,3 cm

Regionální muzeum Chrudim, inv. č. S 7. Zakoupeno 1904 z firemního skladu Harrachovské sklárny v Praze.

Bezbarvé sklo, zdola uvnitř zeleně sbíhané, foukáno do formy, čtyřboké tělo na čtvercové podstavě. Zabroušený okraj. Hluboce rytý motiv plaménku, doplněný malbou barevnými transparentními emaily.

Rytina s motivem plaménku je známa v několika variantách, viz č. kat. 234. Váza však je vzácným příkladem efektního doplnění florální rytiny malbou transparentními barvami. Zastupuje patrně obdobný typ skel, předvedených již na Světové výstavě v Paříži a komentovaných jako „vortrefflichen Glasschliffarbeiten in Galle-Manier“ (CENTRALBLATT 1900, s. 450).

Druhá známá shodně provedená váza ve sbírce Moravské galerie v Brně, viz HOLEŠOVSKÝ 1986, obr. 20.

P: FA - AH 207

Lit.: SCHEFFRAN / VOKÁČOVÁ 1992, č. kat. 278, obr. s. 107

234

Váza

Tvar: 1901, výr. č. 1841/14“

Provedení: 1901, basdoublé lilla, č. dek. A 216

Znač.: na dně ryté A 216

v. 31 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 72 048

Bezbarvé sklo, zdola uvnitř fialově sbíhané, foukáno do formy. Zabroušený okraj. Hluboce rytý motiv plaménku se dvěma květy.

Váza je ukázkovým příkladem účinného využití charakteristického prvku harrachovského skla se secesní florální rytinou – podle obrysu květu zabroušeného okraje, tzv. Blumenzänkel. Okraj přerůstající květ symbolizuje vegetativní sílu rostliny a současně výrazně umocňuje dynamické působení tvaru. Běžný tvar, vyráběný v sedmi velikostech a různých provedeních – srov. č. kat. 196 v provedení Hekla či zeleně sbíhanou vázu se shodnou rytinou in HENNIG 1986, č. kat. 31.

P: FA - AH 125 (tvar)

Lit.: ADLEROVÁ 1981, č. kat. 37; CORNING 1981, č. kat. 67; KRIMMEL / KOTALÍK 1984, č. kat. 627; MERGL 1992, č. kat. 12

235

Váza

Tvar: 1899, výr. č. 1752/2

Provedení: doublé altgrün, č. dek. E 180

Znač.: na dně matně ryté E 180.

v. 16 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 69 367

Bezbarvé sklo, zhora uvnitř tmavozeleně sbíhané, foukáno do formy. Okraj zabroušen. Hluboce rytý dekor – mák, doplněno matným a reliéfním zlatem malovanými rostlinnými motivy.

Tvarování vázy naznačuje možnou inspiraci lotrinským sklem, srov. téměř shodný tvar vázy s motivem lilie ze sklárny Daum Frères, Nancy, in HILSCHENZ-MLYNEK / RICKE 1985, č. kat. 46.

P: FA - AH 207 (tvar)

Lit.: SCHMITT 1989, č. kat. 73

236

Váza

Tvar: 1893, výr. č. 1470/8“

Provedení: asi 1902, cristall, č. dek. A 270

Znač.: na dně ryté A 270 a zbytek firemní nálepky

v. 20,4 cm

Regionální museum, Chrudim, inv. č. S 4

Bezbarvé sklo, foukáno do formy. Okraj zabroušen. Rytý dekor – pivoňka, stínován matným zlatem, vlnité linie a kvítky u dna provedené reliéfním zlatem.

Florální rytiny doplněné jemným zlatým stínováním se objevují v harrachovské produkci patrně během roku 1901 a představují posun směrem ke zvýšení plastického efektu rytého motivu. Viz další příklad v PASSAU 1995, Bd. IV, č. IV.354

P: FA - AH 126 (tvar)

237

Váza

Návrh pravděpodobně Julius Jelínek

Tvar: 1900, výr. č. 1752/2

Provedení: 1904, Florida basdoublé lilla, č. dek. A 303 (?)

v. 17 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 69 364

Bezbarvé sklo, zdola uvnitř fialově sbíhané, oranžový a tři zelené nálepy upravené do tvaru květu a listů slunečnice, foukáno do formy. Nálepy a motiv pivoňek rozvíjejících se po plášti ryté. Zabroušený okraj se zlacenými půlolivkami. U dna reliéfním zlatem malovaný vegetabilní ornament.

Sklo Florida bylo na mezinárodním fóru poprvé představeno a kladně hodnoceno na Lipském veletrhu na jaře roku 1904, viz CENTRALBLATT 1904a, s. 1209.

Tvar shodný s vázou s rytým motivem máku, srov. č. kat. 235.

P: FA - AH 207 (tvar)

Lit.: SCHMITT 1989, č. kat. 74

Vázy, mísa a dóza v provedení *Florida*, firemní fotografie, 1904-1905 (FA)

238

Váza

Návrh pravděpodobně Julius Jelínek

Tvar: 1900, výr. č. 1979

Provedení: 1904, Florida basdoublé maigrün, č. dek. E 213

v. 40 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 66 347

Bezbarvé sklo, zdola uvnitř zeleně sbíhané, karmínově červené a zelené nálepy upravené do tvaru květu a listů pivoňky, foukáno do formy. Nálepy a motiv pivoňek rozvíjející se po plášti ryté. U dna reliéfním zlatem malovaný vegetabilní pás. Okraj zabroušen, ze zlacenými s půlolivkami.

Podobně jako předchozí je váza dokladem, že pro aplikaci nálepů tvaru květů byly zpravidla použity starší tvary, v tomto případě váza s výr. č. 1774, která patří ke skupině modelů vzniklých před Světovou výstavou v Paříži roku 1900. Vyráběna ve čtyřech velikostech.

P: FA - AH 71 (tvar); volné listy s návrhy skla Florida

Kolorované kresby provedení *Florida E 213* na různých velikostech vázy výr. č.1979 (FA, AH 71)

239

Váza

Návrh pravděpodobně Julius Jelínek

Tvar: 1903, výr. č. 1960/1

Provedení: 1904, Florida basdoublé lilla, č. dek. B 175

v. 18,5 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 99 453

Bezbarvé sklo, zdola uvnitř fialově sbíhané, kobaltově modré a zelené nálepy upravené do tvaru květu a listů svlačce, foukáno do formy. Nálepy a motiv pivoněk rozvíjející se po plášti ryté. Zabroušený okraj s půlolivkami.

P: FA, volné listy s návrhy skla Florida

Lit.: ADLEROVÁ 1981, č. kat. 38; KRIMMEL / KOTALÍK 1984, č. kat. 629; OLIVIÉ / PETROVÁ 1989, č. 51; MERGL 1991, č. kat. 69; LANGHAMER 1999, s. 110, obr. 96

Kolorovaná kresba návrhu dekoru v provedení *Florida* na váze výr. č. 1960/1 (FA)

240

Váza

Návrh pravděpodobně Julius Jelínek

Tvar: 1903, výr. č. 1955/1

Provedení: 1903, Florida, Gravur Nr. E 199

Znač.: na dně ryté E 199

v. 20,5 cm

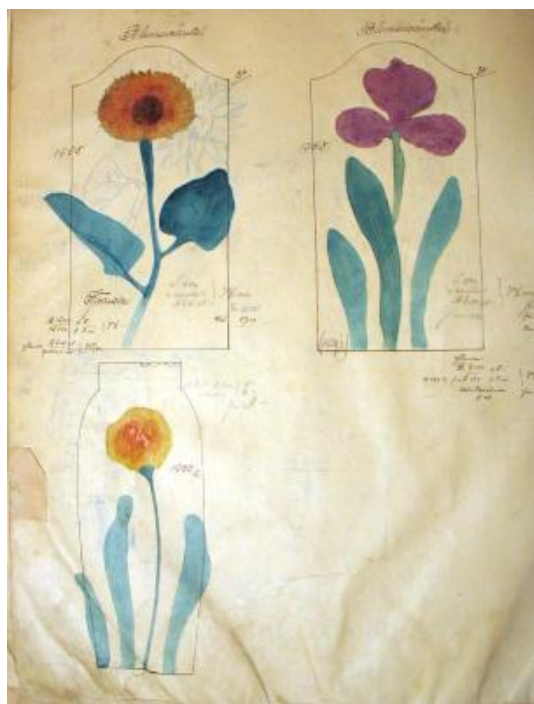
Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4027

Bezbarvé sklo, zelené a fialové nálepy upravené do tvaru listů a květu kosatce, foukáno do formy, na oválné podstavě. Listy a květ dokončeny rytím, detaily a stínování malované matným zlatem. Rytina kosatce na plášti matovaná, doplněna kresbou zlatem. Okraj zabroušen. U dna reliéfním zlatem malovaný vegetabilní ornament.

Ojedinelé provedení dekoru Florida, pravděpodobně unikátní kus, sloužící jako vzorek v původní firemní vzorkovně. Zvláštnost a ojedinelost provedení spočívá v podrobně zlatem prokreslených rostlinných detailech, které se u běžnějších variant skla Florida neobjevují, srov. další vázu shodného provedení bez malby in MERGL 1992, č. kat. 14.

Další vázy tohoto tvaru s odlišným provedením dekoru Florida in PASSAU 1995, Bd. IV. č. IV.353 – s motivem slunečnice, VENZMER 1990, č. kat. 150 – s větévkou hrušně s plodem.

P: FA - AH 71 (tvar a dekor)

Kolorovaná kresby vázy výr. č. 1955/1 s variantami provedení *Florida* (FA, AH 71)

241

Váza

Návrh pravděpodobně Julius Jelínek

Tvar: 1905, výr. č. 2032/4

Provedení: 1904, Florida cristall, č. dek. E 204

Znač.: na dně firemní nálepka *Harrach Neuwelt Bohemia*

v. 20,8 cm

Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech, inv. č. S 752. Získána darem ze sklárny 23. 12. 1906.

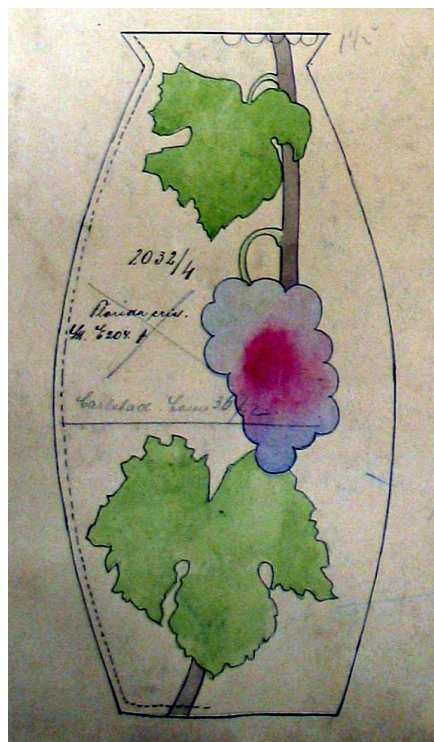
Bezbarvé sklo, modré, zelené a hnědé nálepy upravené do tvaru větévky vinné révy s hrozem, foukáno do formy. Listy a hrozen dokončený rytím, na plášti doplněno rytinou větévky s listy. Okraj broušený, s matně zclacenými půlolivkami. U dna reliéfním zlatem malovaný vegetabilní ornament.

K počátečním motivům skla Florida patří převážně květiny, postupně však byla nabídka rozšířena o další rostlinné motivy, zejména ovocné větévky se švestkami, hruškami, meruňkami, třešněmi nebo hrozny révy, které byly aplikovány na různých tvarech váz a mís, viz zákresové knihy AH 71, AH 36. Mezi méně obvyklé motivy patří kukuřičný klas, je doložen pouze jako výr. č. 2013/2, viz PASSAU 1995, Bd. IV, č. IV.350.

Známa též varianta se žlutohnědým hrozem, viz PASSAU 1995, Bd. IV, č. IV.352.

P: FA - AH 36 (tvar a dekor)

Lit.: SCHEFFRAN / VOKÁČOVÁ 1992, č. kat. 281, obr. s. 106

Kolorovaná kresba vázy výr. č. 2032/4 v provedení *Florida E 204* (FA, AH 36)

242

Džbán na vodu

Návrh pravděpodobně Julius Jelínek

Tvar: 1904-1905, výr. č. 9001/2

Provedení: 1904, Florida, č. dek. E 211

v. 22 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 67 819

Bezbarvé sklo, motiv větévky s hruškou složený ze zelených, hnědých a topasově žlutých nálepu, foukáno do formy, volně tvarované ucho. Nálepky upraveny rytím, na plášti doplněny rytými listy. Okraj zabroušen, s matně zlacenými olivkami. U dna reliéfním zlatem malovaný vegetabilní pás.

V knize AH 104 džbán zakreslen v dalších variantách s motivy větévky se švestkami či s vinnou révou. révou. Na volných listech v FA také s návrhem dekoru s orchidejí.

P: FA - AH 104 (tvar a dekor)

Kolorovaná kresba návrhu dekoru v provedení *Florida* na džbánu výr. č. 2001 (FA)

243

Váza

Návrh pravděpodobně Julius Jelínek

Tvar a provedení: 1908, výr. č. 2171/35 cm, Cristall, č. dek. neurčeno
v. 35 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 4186

Bezbarvé sklo, foukáno do formy. Rytý symetrický dekor s javorovými listy
a nažkami, stínovaný matným zlatem.

*Symetricky komponovaný dekor prozrazuje vliv klasicizujících tendencí sílících po
roce 1905.*

P: FA - AH 267 (tvar)

244

Malá váza

Návrh pravděpodobně Julius Jelínek

Tvar: 1905, výr. č. 2046/2

Provedení: 1905, Blumenzänkel, č. dek. B 181

Znač.: na dně ryté *B 181*

v. 8,8 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 67 994

Bezbarvé sklo, zdola zeleně sbíhané, foukáno do formy. Tělo s broušeným, čtyřikrát se opakujícím vějířový vzorem, na hrdle ryté trojice květů a listy, propojené dvojitými liniemi. Okraj zabroušen. Matným zlatem malované detaily květů, okraj částečně zlacený a leštěný.

Méně častá varianta kombinace geometrizujícího broušeného vzoru s florální rytinou. Váza vyráběna také v provedení bez rytiny jako výr. č. 2046/6.

P: FA - AH 36

245

Váza

Návrh C. Patek (?)

Tvar a provedení: 1906, výr. č. 2076/35 cm

v. 35,6 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3883

Bezbarvé sklo, foukáno do formy. Tři trojice nálepu, broušených do nízkých trojbokých jehlanů, okraj s hustě broušenými žlábkami. Malba zeleným a hnědým matným emailem a reliéfním zlatem – vavřínové věnce se stuhami a perličkové girlandy.

Návrh připisán blíže neznámému C. Patekovi na základě signatury na návrhu stylově a prvky broušeného i malovaného příbuzné váze, uloženém ve firemním archívu.

Snaha reagovat na vlnu neoklasicismu, rozvíjející se po roce 1905, je patrná ve využití broušeného antikizujícího kanelování, které se ještě zřetelněji uplatňuje i na dalších soudobých vazách. Spojení geometricky strohých trojic jehlanů-ověsků s klasicistními motivy barevných věnců a zlacených girland však současně naznačuje, že stejně citlivě byly v návrzích vnímány nastupující tendence vídeňského geometrismu.

Kombinace trojúhelníkových nálepu s broušenými olivkami nebo žlábkami doložena i na jiných tvarech, viz FA AH 36, výr. č. 2068, 2069. Také motivy věnců a girland známy v různých kompozičních obměnách, viz např. dekory F 4060 či F 4061 in FA AH 275.

Váza vyráběna ve čtyřech výškových variantách, shodný tvar s bohatě broušeným dekorem zařazen jako výr. č. 2071.

P: FA - AH 36 (tvar)

Návrh vázy s broušeným kanelováním, nálepky imitujícími vsazené kameny a malbou zlatem, kresba tužkou a akvarelem. Značeno na patce vlevo C. PATEK (FA)

246

Váza

Návrh Julius Jelínek, 1913

Tvar a provedení: 1913, výr. č. 7048,

Znač. : na dně oválná papírová etiketa s harrachovským erbem a opisem *Comte Harrach Neuwelt Austria*

v. 38 cm

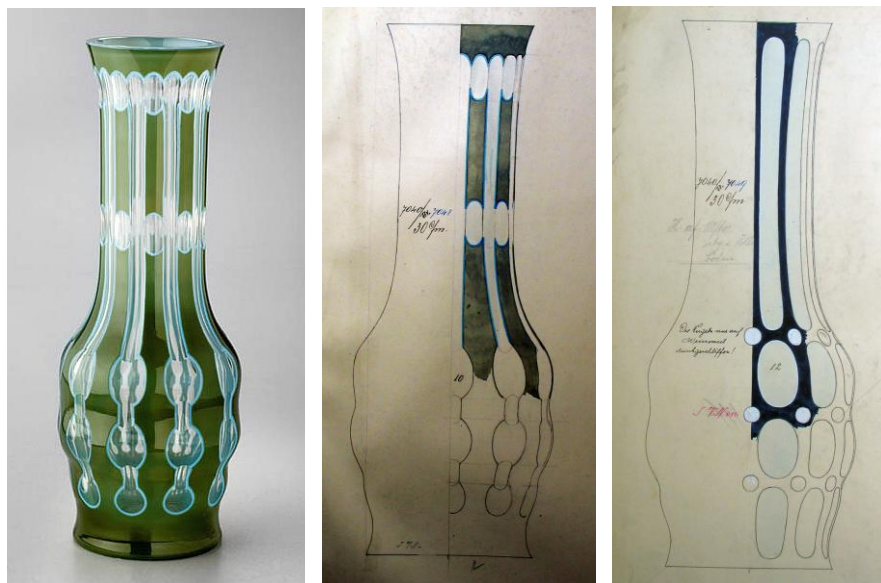
Muzeum východních Čech, Hradec Králové, inv. č. S 215

Bezbarvé sklo, vrstvené zeleným a našedlým opálem, foukáno do formy.
Broušené, geometrický dekor z oliv a svislých řezů.

Ze souboru navrženého Juliem Jelínkem pro Výstavu rakouského uměleckého řemesla v Österreichisches Museum für Kunst und Industrie ve Vídni 1913-1914, viz FISCHEL 1913, obr. s. 614. Vystavena byla váza shodného tvaru v bílo-černém provedení s odlišnou kompozicí probrušovaného vzoru (výr. č. 7049), zakoupena poté 7. 1. 1914 vídeňským muzeem, srov. NEUWIRTH, 1973, č. kat. 77 (viz též NEUWIRTH 1985, obr. 270).

P: FA - AH 59

Lit.: KOTALÍK / POCHE 1966, č. kat. 735; ADLEROVÁ, 1981, č. kat. 45; KRIMMEL / KOTALÍK 1984, č. kat. 632; ADLEROVÁ 1985, s. 20; SCHEFFRAN / VOKÁČOVÁ 1992, č. kat. 282

Varianty probrušovaného dekoru na váze tvaru č. 7040 (FA, AH 59)

247

Váza

Návrh Julius Jelínek, 1913

Tvar a provedení: 1913, výr. č. 7041, Brillant lila mit weißem Email, v. 35 cm

Muzeum východních Čech, Hradec Králové, inv. č. S 216

Bezbarvé sklo, vrstvené bílým (*weiß Email*) a světlefialovým (*Brillant lila*) opálem, foukáno do formy. Broušené, klínovými řezy provedený geometrický dekor z oválů s kosočtverci, propojených svislými pásky.

Váza z kolekce pro Výstavu rakouského uměleckého řemesla v Österreichisches Museum für Kunst und Industrie ve Vídni 1913-1914, srov. vyobrazení vitriny s harrachovským sklem in FISCHER 1913, s. 614. V seznamu exponátů uvedena pod č. 310, viz NEUWIRTH 1991, Bd. 2, s. 277.

Technika tzv. brusů s ozdobným lemem (Ziersaumschliff) byla kolem roku 1912 vyvíjena v Odborné sklářské škole v Boru. Juliem Jelínkem navržený soubor váz pro vídeňskou výstavu představuje originální přístup k možnostem tohoto typu výzdobné techniky jak vzhledem k použití pastelově zbarvených opálových skel, tak z hlediska kompozice geometrických úvarů z broušených řezů. Jelínkovo autorství potvrzuje popis u vyobrazení další z vystavených váz in FISCHER 1913, s.620 – červeně a černě vrstvená váza zakoupena z výstavy do sbírek ÖMKI Vídeň, viz NEUWIRTH 1973, č. kat. 73, 77.

Shodně provedená váza ve sbírkách Glasmusea v Pasově (inv. č. Hö 67 967).

P: FA - AH 59

Lit.: KOTALÍK / POCHÉ 1966, č. kat. 734; ADLEROVÁ, 1981, č. kat. 44; KRIMMEL / KOTALÍK 1984, č. kat. 633; ADLEROVÁ 1985, s. 20; MERGL, 1992, č. kat. 17

Kresba vázy výr. č. 7041 ve výrobní dokumentaci (FA, AH 59)

248

Váza

Návrh Julius Jelínek, 1913

Tvar a provedení: 1913, výr. č. 7039, Schwarzbraun mit weissem Email
v. 35 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 59 589

Bezbarvé sklo, vrstvené světlemodrým (*Spezialblau*) a šedohnědým (*Schwarzbraun*) opálem, foukáno do formy. Broušený dekor z kosočtverců, čoček a svislých pásů.

Další z Jelínkových návrhů pro Výstavu rakouského uměleckého řemesla ve Vídni 1913-1914. V seznamu exponátů váza vedena pod č. 316 jako „Vase.

Schwarzbraun mit Spezialblau-Email“, viz NEUWIRTH 1991, Bd. 2, s. 277.

Shodně provedenou vázu zakoupilo 23. 11. 1913 do sbírek Österreichisches Museum für Kunst und Industrie (dnes MAK) ve Vídni, viz NEUWIRTH 1985, č. 248.

P: FA - AH 59

Lit.: PASSAU 1995, Bd. IV, č. IV.357

249

Váza

Tvar: 1896, výr. č. 1580/35“

provedení.: 1899, Kiralfy innen doublé neuroth oben, innen doublé aquam. unten, aussen altgrün, č. dek. F 1666

v. 35,5 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 68 728

Bezbarvé sklo, uvnitř shora topasově žlutě, zdola akvamarínově modře sbíhané, vně zdola sbíhané tmavozeleně, foukáno do formy. Leptaný dekor s větévkami slivoní a pivoňkami, zvýrazněn zlatými obrysy a tupováním.

Vázy s leptanými dekory v provedení Kiralfy patřily zřejmě k exponátům na Světové výstavě v Paříži, jak dokládá komentář v CENTRALBLATT 1900, s. 450 – „Sklárna Jana hraběte Harracha v Novém Světě vystavila výtečné broušené (sic!) práce v Gallého stylu a blýskla se zvláště novou technicky a umělecky virtuózní specialitou – velké přepychové nádoby, jejichž s velkou fantazií navržený květinový dekor vzniká částečným odleptáním tří přes sebe ležících vrstev skla, což přináší přitažlivé a na bohaté proměny barevných nuancí.“ Dekor reaguje na francouzské sklo, přebírá i některé jeho prvky, například nepravidelný pás u okraje je blízce podobný sklům sklárny Bugrun, Schwerer & Co. v lotrinském Meisenthalu.

K nejčastějším barevným variantám série Kiralfy patří kombinace akvamarínu, oranžové a kouřové; růžové, akvamarínu a zelené či zelená, oranžová a rubínově červená.

FA - AH 49 (tvar), AH 207(dekor)

250

Váza

Tvar: 1899, výr. č. 1762

Provedení: 1899, innen Neuroth, aussen olivgrün
v. 46 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 69 412

Bezbarvé sklo, podjímané narůžovělým a přejímané zeleným, foukáno do formy.
Symetrický florální leptaný dekor.

*Dvě vázy shodného tvaru (a dekoru?) jsou zřetelné na soudobém vyobrazení
expoziční sklárny v inzertní části rakousko-uherského katalogu výstavy, srov. KAT.
PARIS 1900.*

P: FA - AH 207 (tvar)

251

Váza

Tvar: 1899, výr. č.1722/1

Provedení: 1899, Kiralfy innen doublé neuroth oben, aquamarin unten, aussen weiss Email, č. dek. D 270

Znač.: na dně matně ryté D 270

v. 13 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4047

Bezbarvé sklo, s částečně podjímáné akvamarínovým a oranžovým sklem, vrchní vrstva z bílého opálového skla, foukáno do formy. Leptaný motiv kosatce, dokončený rytím.

Skla tohoto typu tvořila část pařížské expozice. V secesi oblíbený motiv kosatce pojetím opět blízký sklu francouzských výrobců v čele s tvorbou Emila Gallého, srov. RICKE / SCHMITT 2004, č. kat. 26. Provedení motivu technikou reliéfní rytiny však navazuje na dřívější práce novosvětských rytců, viz č. kat. 113.

P: FA - AH 207 (tvar)

252

Váza

Tvar: 1898, výr. č.1751/11“

Provedení: 1899, Biaritz, č. dek. F 2283

Znač.: na dně zlatě psané *Harrach*

v. 28,5 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 69 689

Bezbarvé sklo, podjímané oranžovým a přejímané rubínově červeným, foukáno do formy. Leptaný dekor s kosatcem s listy, matně zlaté obrysy a tupování.

Obdobný rostlinný motiv jako předchozí, provedený však technikou leptu v kontrastně barevných vrstvách.

P: AH 207 (tvar), AH 279 (dekor)

253

Váza

Tvar: 1900, výr. č. 1753

Provedení: 1900, Clondyke, č. dek. 1810

Znač.: na dně firemní červená nálepka s opisem *HARRACH NEUWELT AUSTRIA*
v. 26 cm

Regionální muzeum, Teplice, inv. č. UHS 1146

Bezbarvé sklo, podjímané rubínovým, foukáno do formy, matně irisováno.
Reliéfním zlatem malovaný kosatec.

Další z typů skla početně zastoupených na pařížské výstavě.

Sklo v provedení Clondyke popsáno jako rubínové sklo s irisováním v souvislosti s výstavou v Hořicích v roce 1903, viz Hospodářská. průmyslová a umělecká výstava českého severovýchodu v Hořicích roku 1903, s. 131. Váza a žardiniéra tohoto typu jsou jako příklady výrobků sklárny z doby kolem roku 1900 publikovány také v PAZAUREK, s. 104, obr. 101.

Další příkladem provedení Clondyke váza s malbou kvetoucího kaktusu viz PASSAU 1995, Bd. IV, č. IV.338.

P: FA - AH 207(tvar), AH 279 (dekor)

Vzory zlatě malovaných dekorů série *Clondyke* (FA, AH 67)

254

Váza

Návrh Jan Koula

Tvar: 1899, výr. č. 1748/4

Provedení: Citrin, č. dek. F 2020

Znač.: na dně obdélná nálepka *Harrach. Neuwelt. Bohemia* s vepsaným No. 1748/4 Dec F 2020

v. 27 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 53 130

Světle zelené sklo *Citrin*, foukané do formy. Malba bílým, modrým, zeleným a červeným transparentním emailem a zlatem.

Váza ze souboru exponátů navržených architektem Janem Koulou pro instalaci Českého interiéru na Světové výstavě v Paříži roku 1900, viz Dílo 1903, s. 108. Originální návrh dochován v archívu sklárny, na něm Koulou popsáno jako „Květinová váza, jednoduchý válec, jak naznačeno na svém povrchu pokryt jihomoravskými květy ... „ Malba v „národním“ stylu, podporovaném modro-červeno-bílou barevností, opakuje prvky výzdoby tradiční lidové keramiky z oblasti Košolné na Slovensku.

P: FA - AH 207 (tvar), AH 220 (dekor)

Lit.: BROŽOVÁ 1976, č. kat. 348; KRIMMEL / KOTALÍK 1984, č. kat. 238

Váza pro Český interiér, návrh Jan Koula, akvarel na papíře, 1899 (FA)

255

Holba

Návrh Jan Koula, 1900

Tvar: výr. č. 2543/1

v. 17,6 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 58 128

Bezbarvé sklo, foukáno do formy. Emaily a zlatem malovaný znak Čech se stuhami, po stranách karafiáty, na víčku v cínové montáži modré květy.

Originální provedení pro Český interiér na Světové výstavě v Paříži 1900. Ve firemním archívu dochován původní návrh Jana Kouly.

Lit.: BROŽOVÁ 1976, č. kat. 349; KRIMMEL / KOTALÍK 1984, č. kat. 239, SPIEGL 1980, s. 224, obr. 261

256

Holba na pivo

Návrh Jan Koula, 1899

Tvar: výr. č. 2543

Provedení: č. dek. F 2105

Znač.: na dně bíle psané 2105, montáž s raženým *J. Scheller Praha*

v. 17,2 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 53 129

Bezbarvé sklo, foukané do formy, Emaillem a zlatem malovaný dekor, na čelní straně ve věnci nápis Dobrého se napijeme pivečka, až nezbude na dně ani kapička, po stranách modré stylizované tulipány. Cínová montáž.

Originální exponát z instalace Českého interiéru Obchodní a živnostenské komory na Světové výstavě v Paříži roku 1900. Návrh Jana Kouly uložen ve firemním archívu.

Lit.: BROŽOVÁ 1976, č. kat. 350, SPIEGL 1980, s. 224, obr. 262; NOVÁKOVÁ 2003, s. 90, obr. 93

Holba s malovaným dekorem, návrh Jan Koula, 1900, kresba tužkou a akvarel na papíře (FA)

257

Váza

Návrh Jan Koula, 1900

Tvar: výr. č. 1745

Provedení: basdoublé grün, č. dek. F 2105

Znač.: na dně bíle psané 2105, montáž s raženým J. Scheller Praha

v. 17,2 cm

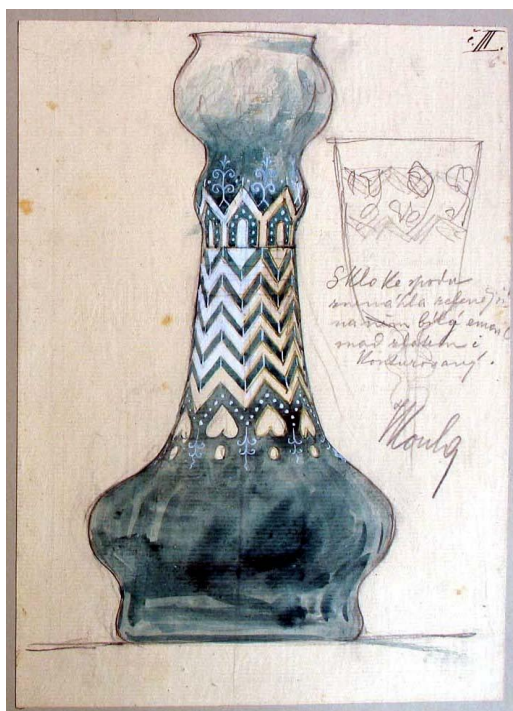
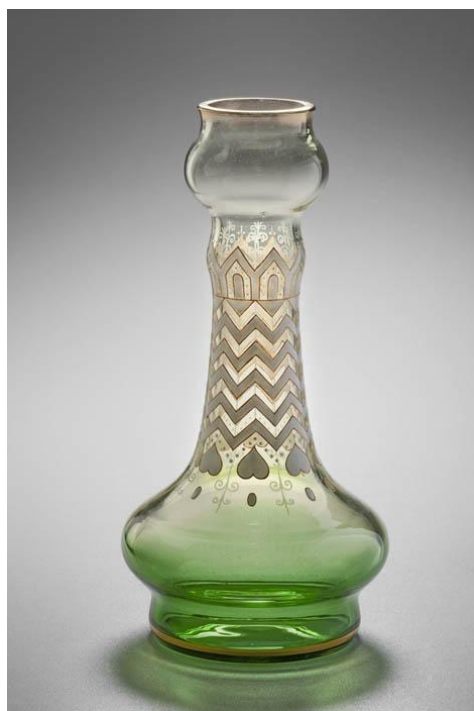
Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech, inv. č. S 482. Získána darem ze sklárny 23. 12. 1906.

Bezbarvé, zdola zeleně sbíhané sklo, foukáno do formy. Geometrický dekor malovaný bílým emailem, obrysy matně zlaté.

Váza navržena architektem Janem Koulou pro Český interiér na Světové výstavě v Paříži roku 1900, zachycena na fotografii Koulova příborníku v Dílo 1903, s. 108. Návrh Jana Kouly uložen ve firemním archívu.

Společně s dalšími třemi Koulou navrženy tvary váz zařazena do výrobního programu sklárny, v FA AH 207, s. 56, zakreslena ve třech velikostech jako výr. č. 1745, 1745/1, 1745/2. Dekor mírně odlišný od výstavní verze veden pod č. dek. F 2376 v FA AH 279. Vyráběna též v dalších provedeních, viz č. kat. 194 v provedení Jaspis.

P: FA – AH 207 (tvar), AH 279 (dekor)

Jan Koula, návrh vázy s malovaným dekorem pro pařížskou Světovou výstavu 1900 (FA)

258

Váza v dřevěném podstavci

Návrh Otakar Novotný, 1899

Tvar a provedení: 1899, výr. č. 723/9

v. 32 cm, s podstavcem 34,7 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 42 898

Bezbarvé sklo, foukáno do formy. Broušené osmiboké tělo, v horní části s pásem kaménkového brusu. Postavec dřevěný, se čtyřmi intarzovanými opěrami na kruhové podstavě.

Návrh vznikl jako studentská práce v atelieru profesora Jana Kotěry na pražské Uměleckoprůmyslové škole. Stejně jako návrhy dalších studentů (J. Jiránek, F. Quetting, K. Šidlík), které byly ve sklárně provedeny, byla sice váza zanesena do firemní dokumentace (FA, zákresová kniha AH 240), není však známo, že by byla vyrobena v dalším exempláři.

Jednoduché řešení tvaru i provedení broušené výzdoby je časným příkladem modernistických tendencí v české užitě tvorbě a zřetelně prozrazuje vliv Kotěrova uměleckého názoru, získaného studiem ve Vídni.

P: FA - AH 240

Lit.: KOTĚRA 1902, s. 97; KRIMMEL / KOTALÍK 1984, č. kat. 235; ADLEROVÁ 1985, s. 20

259

Váza v dřevěném podstavci

Návrh patrně Otakar Novotný, 1899

Tvar a provedení: 1899, výr. č. 723/8

v. 22,2 cm, s podstavcem 31,5 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č 42 897

Nazelenalé sklo *Citrin*, foukáno do formy. Leptaný, šestkrát se opakující listovitý motiv. Dřevěný intarzovaný podstavec se třemi nohama.

Stejně jako předchozí váza zakreslena ve firemní zákresové knize (FA AH 240). Návrh vychází ze stejného principu jako u broušeného dekoru - přes odlišné možnosti techniky leptu je i v tomto případě v řešení dekoru patrná snaha převést rostlinný prvek do jednoduchého opakovatelného znaku.

P: FA - AH 240

260

Souprava na bowli

Návrh Jan Kotěra, 1913, pro Artěl, Praha

nádoba na bowli s víkem v. 41 cm, číška v. 12 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 14 170, zakoupena 1915 z výstavy Novodobého českého skla v Praze.

Bezbarvé sklo, foukané do formy a tvarované. Broušené.

Hranovaná varianta starší soupravy z roku 1903 navržena Janem Kotěrou pro sdružení Artěl a vystavena na Výstavě uměleckého řemesla, pořádané Rakouským muzeem pro umění a průmysl ve Vídni 1913-1914, viz FISCHER 1913, obr. s. 619.

NOVOTNÝ 1926, s. 313, uvádí dobu vzniku již kolem 1905. Stejně jako starší souprava není ani tako doložena firemní dokumentací sklárny. Údaj o jejím zhotovení v Novém Světě se opírá o

Jedna souprava zakoupena 1915 do sbírek Rakouského muzea pro umění a průmysl, Vídeň, viz NEUWIRTH 1973, s. 108-109 a korespondence vídeňského muzea s Artělem v ŠVESTKA / VLČEK, s. 301-302.

Lit.: CORNING 1981, Kat. Nr. 74; KRIMMEL / KOTALÍK 1984, Kat. Nr. 234, ŠVESTKA / VLČEK 1991, s. 94

261

Pohár na víno

Tvar: výr. č. 3266/3

Provedení: č. dek. F 2603

v. 19,5 cm

Glasmuseum, Passau, inv. č. Hö 69882

Kupa z bezbarvého, zdola růžvooranžově podjímaná, tvarováno ve formě, osmkrát zvlněný okraj. Noha a patka ze skla *Citrin*, volně tvarovná. Malba bílým opakním emailem a zlatem, s růžovými a světlemodrými detaily,

P: FA - AH 96 (tvar), AH 170 (dekor)

262

Pohár na víno

Tvar: 1900-1901, výr. č. 3266

Provedení: Citrin, č. dek. F 2600

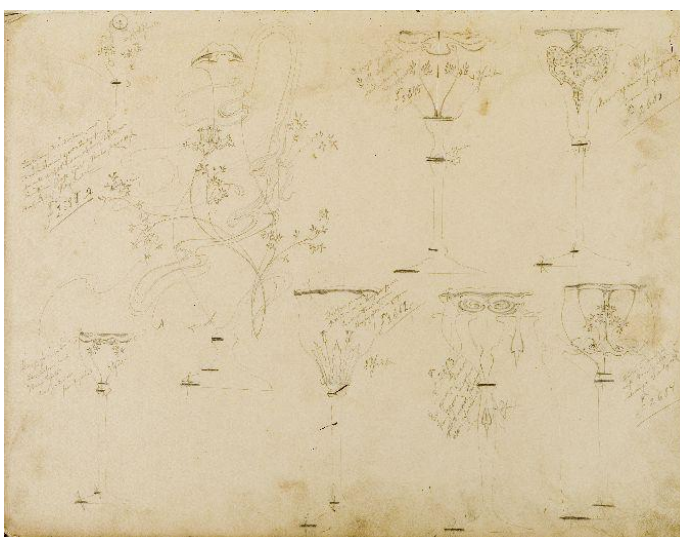
v. 19,6 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 69920

Světle zelené sklo *Citrin*, foukáno do formy a tvarováno, okraj osmkrát zvlněn. Malba reliéfním a leštěným zlatem.

Tvar využít i k jiným dekorům, např. s broušeným dekorem jako výr. č. 3277/7 s nohou v barvě Citrin a zdola tmavě zeleně sbíhanou kupou.

P: FA - AH 96 (tvar), AH 170, AH 67 (dekor)

Karafa a poháry s malovanými dekory, 1900-1901 (FA, AH 170)

263

Pohár na víno

Tvar: 1900-1901, výr. č. 3266/2

Provedení: č. dek. F 2602

v. 19,4 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 69882

Kupa z bezbarvého, zdola filově podjímaného skla, foukáno do formy, okraj osmkrát zvlněný. Noha a patka ze ze skla *Citrin*, volně tvarovná. Malba růžovým a žlutým opakním emailem , matným zeleným emailem a zlatem.

P: FA - AH 96 (tvar), AH 170 (dekor)

264

Pohár na šampaňské

Tvar: 1900-1901, výr. č. 3266/4

Provedení: č. dek. D 343

Znač.: na podstavě matně ryté *D.343*

v. 16,3 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4686

Bezbarvé sklo, foukané do formy a volně tvarované, okraj desetkrát zvlněn. Matně ryté, zčásti leštěné symetrické úponky, pětkrát se opakující.

P: FA - AH 96 (tvar)

265

Pohár na víno

Tvar: výr. č. 456/1

Provedení: č. dek. F 3625

Znač.: firemní nálepka s vepsaným 456/6 F 3625

v. 15,8 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 2736

Bezbarvé sklo, foukané do formy a volně tvarované. Malba lesklým a reliéfním zlatem a hnědou barvou.

266

Pohár na šampaňské

Tvar: 1904-1905

Provedení: č. dek. F 3896

Znač.: na podstavě bíle F 3896

v. 18,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 2670

Bezbarvé sklo, foukané do formy a volně tvarované. Broušené, noha šestkrát hranovaní, patka s klínovým, kupa s válcovým brusem. Tři růžové nálepy, broušené. Malba reliéfním zlatem a stříbrem.

267

Pohár na šampaňské

1900-1901

Tvar: výr. č. 496/8

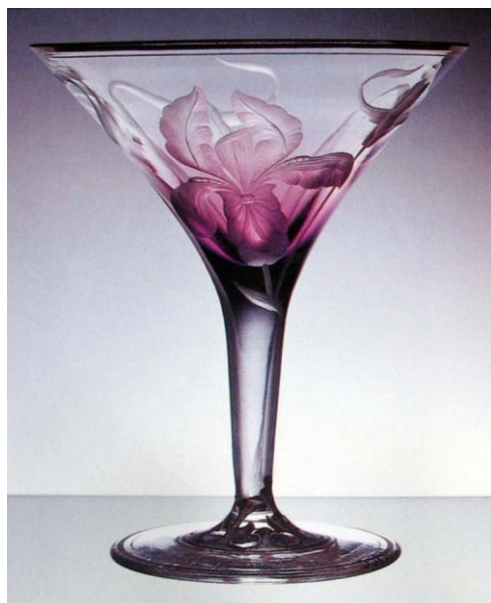
v. 13,8 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 99400

Bezbarvé sklo, kupa zdola fialově podjímáná, volně tvarováno. Hluboce rytý motiv kosatce, na patce rostlinný vzor malovaný reliéfním zlatem.

P: FA - AH 273 (tvar)

Lit.: ADLEROVÁ, 1981, č. kat. 35; CORNING, 1981, č. kat. 66; PAŘÍŽ, 1989, č. kat. 52

268

Pohár na víno

Návrh Carl Lederle, 1901, ryl Alois Pohl

Tvar: 1901, výr. č. 3272/7

Provedení: č. dek. E 122

Znač.: na podstavě ryté E 122

v. 13,9 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4228

Bezbarvé sklo, foukané do formy a volně tvarované. Matně rytý dekor.

Jeden z návrhů pro soutěž na pohár na červené víno vypsané roku 1901 Severočeským průmyslovým muzeem v Liberci.

P: FA - AH 96

Lit.: PAZAUREK 1902, s. 746, obr. 4

269

Pohár na červené víno

Návrh Carl Lederle, 1901, ryl Alois Pohl

Tvar: 1901, výr. č. 3271/4

Provedení: č. dek. E 141

Znač.: na podstavě ryté *E 141*

v. 17,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4315

Bezbarvé sklo, foukané do formy a volně tvarované. Matně rytý dekor.

Jeden z návrhů pro soutěž na pohár na červené víno vypsané roku 1901 Severočeským průmyslovým muzeem v Liberci.

P: FA - AH 96

Lit.: PAZAUREK 1902, s. 746, obr. 4

270

Pohár na červené víno

Návrh Carl Carl Lederle, 1901, ryl Alois Pohl

Tvar: 1901, výr. č. 3271/3

Provedení: č. dek. B 139

Znač.: na podstavě ryté *B 139*

v. 17,8 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3226

Bezbarvé sklo, foukané do formy a volně tvarované. Matně rytý dekor.

Jeden z návrhů pro soutěž na pohár na červené víno vypsané roku 1901 Severočeským průmyslovým muzeem v Liberci.

P: FA - AH 96

Lit.: Pazaurek 1902, s. 746, obr. 3

271

Pohár na červené víno

Návrh Carl Carl Lederle, 1901, ryl Alois Pohl

Tvar: 1901

Provedení: č. dek. D 434

Znač.: na podstavě diamantem ryté *D 434*

v. 16,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3916

Bezbarvé sklo, foukané do formy a volně tvarované. Matně rytý dekor s leštěnými čočkami.

Jeden z návrhů pro soutěž na pohár na červené víno vypsané roku 1901 Severočeským průmyslovým muzeem v Liberci.

272

Pohár na červené víno

Návrh Carl Carl Lederle, 1901, ryl Alois Pohl

Tvar: 1901, výr. č. 3271/3

Provedení: č. dek. E 139

Znač.: E 139 na podstavě ryté

v. 17,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4631

Bezbarvé sklo, foukané do formy a volně tvarované. Matně rytý dekor.

Jeden z návrhů pro soutěž na pohár na červené víno vypsané roku 1901 Severočeským průmyslovým muzeem v Liberci.

P: FA - AH 96

Lit.: PAZAUREK 1902, s. 746, obr. 3

273

Pohár na červené víno

Návrh Carl Carl Lederle, 1901, ryl Alois Pohl

Tvar: 1901, výr. č.

Provedení: č. dek. D 343

Znač.: D.343 na podstavě matně ryté

v. 18,3 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4322

Bezbarvé sklo, foukané do formy a volně tvarované. Matně rytý dekor.

Jeden z návrhů pro soutěž na pohár na červené víno vypsané roku 1901 Severočeským průmyslovým muzeem v Liberci.

P: FA - AH 96

274

Pohár na červené víno

Návrh Carl Carl Lederle, 1901, ryl Alois Pohl

Tvar: 1901, výr. č. 3272/4

v. 15,6 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4323

Bezbarvé sklo, foukané do formy a volně tvarované. Matně rytý dekor.

Jeden z návrhů pro soutěž na pohár na červené víno vypsané roku 1901 Severočeským průmyslovým muzeem v Liberci.

P: FA - AH 96

Lit.: PAZAUREK 1902, s. 746, obr. 4 ;ADLEROVÁ 1981, s. 69

275

Pohár na červené víno

Návrh Carl Carl Lederle, 1901

Tvar: 1901, výr. č. 421/1

Provedení: glatt Kristall, č. dek. C 149

v. 19,2cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 68997

Bezbarvé sklo, foukané do formy a volně tvarované. Matně rytý dekor.

Jediný z tvarů a dekorů navržených Carlem Lederlem, který byl zařazen do sériové výroby.

P: FA - AH 96

276

Číška

Návrh Josef Jiránek, 1901

Tvar: výr. č. 723/4

Provedení: glatt cristall uni mit Ätzmuster

v. 9,8 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4438

Bezbarvé sklo, tvarované ve formě. Leptaný dekor – čtyři stylizované listy.

Josef Jiránek studoval 1899 až 1902 v ateliéru Jana Kotěry na pražské Uměleckoprůmyslové škole (NOVOTNÝ 1957, s. 141). Nápojová souprava, k níž patří tato číška, vznikla souběžně s návrhy dalších Kotěrových žáků a byla publikována roku 1901, viz KOTĚRA 1901, s. 96.

P: FA - AH 240

Lit.: KOTĚRA 1901, s. 96

Souprava s leptaným dekorem, návrh Josef Jiránek, 1901 (KOTĚRA 1901, s. 96)

277

Váza

Návrh asi Julius Jelínek

Tvar: 1914-1915, výr. č. 1939/1

Provedení: č. 8087/6, Saatgrün, Dornenkronen dunkelgrün, Beeren korall
v. 6,7 cm

Severočeské muzeum, Liberec, inv. č. S 1717

Bezbarvé sklo, podjímané opakným zeleným, foukáno do formy, nepravidelně opředená tmavě zelená nit s červenými perličkami.

Barevná opálová skla se v Novém Světě začínají výrazněji prosazovat kolem roku 1915. Tzv. trnová koruna (Dornenkronen), pás z nepravidelně opřádané tenké nitě doplněný drobnými kuličkovými nálepy, patří k dekorům první skupiny čistě barevných opálových skel, objevujících se ve výrobě během let 1914 a 1915. Váza, stejně jako její větší verze, dekorována také dalšími typy dekorů z nitek a nálepu – např. úzkým pásem z jemné, hustě pravidelně ovinuté niti (jako provedení č. 8077/4), s černým hadovitým ovinem na hrdle a čtyřmi knoflíkovými nálepy (č. 8042/1) či jen s drobnými nálepy - kuličkami (č. 8072/10), viz FA AH 176.

Dekor blízce podobný dekoru skel vyráběných bavorskou sklárnou Benedikt Poschiger, Oberzwieselau podle návrhů Georga Carla von Reichenbacha z roku 1906, srov. SELLNER 1992, s. 88-90. Harrachovská skla se však barevně odlišují.

P: FA - AH 176

Variety barev a dekorů opálových skel:

výr. č. 8049, provedení Saatgrün, Dornenkronen schwarz, Beeren korall (sytá zelená, trnová koruna černá, bobule korálové)

výr. č. 8050, provedení Korall, Schlange schwarz (korálová, černý had)

výr. č. 8045, provedení Delftblau, Schlange und Knöpfe schwarz (delftská modř, had a knoflíky černé)

278

Váza

Tvar: 1922, výr. č. 4/228-26

Provedení: Lila mit schwarz

v. 26,4 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 73 928

Fialové opálové sklo, foukáno do formy, volně tvarovaná noha ze černého skla, okraj pětkrát zvlněn, obložen silnou černou nití.

279

Váza

Tvar: 1922, výr. č. 4/262-23

Provedení: Delftblau mit Schwarz

v. 23,3 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 73 729

Bezbarvé sklo, podjímané modrým opálovým sklem, foukáno do formy, okraj se silnou černou nití.

280

Váza

Tvar: 1922, výr. č. 4/230-20

v. 20,5 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 73 727

Citronově žluté opálové sklo, foukáno do formy, okraj šestkrát zvlněn, obložen silnou černou nití.

Vázy z výrazně barevných opálových skel, jejichž početná produkce, podporována zájmem zámožských objednavatelů, se rozvinula kolem roku 1920, představují první zřetelnou odezvu na nastupující dekorativní styl.

Všechny tvary vyráběny v několika variantách barvy a velikosti, dle poznámky dodávány firmě Graham & Gänger, viz FA AH 261.

P: FA - AH 261

281

Váza

Návrh Rudolf Schwedler

Tvar: 1924, výr. č. 4/702–24 cm

Provedení: č. dek. 13 462 Landschaft

v. 25 cm

Uměleckoprůmyslové museum, Praha, inv. č. 99448

Bezbarvé sklo podjímané bělavým opálem, přejímáno modrým kobaltovým sklem, foukáno do formy. Dva leptané medailony – lesní partie s liškou a ptákem v horské zimní krajině, po stranách velké broušené olivy

Patrně navržena během přípravy kolekce pro světovou výstavu v Paříži 1925.

P: FA - AH 87

282

Váza

Tvar: 1926, výr. č. 4/25-20

Provedení: Marmor mit blau

Znač.: na plášti u dna leptané *Harrach*

v. 20,3 cm

Passauer Glasmuseum, inv. č. Hö 69087

Bezbarvé, růžovými a zelenými nitkami mramorované sklo, podjímané bělavým opálem, přejímané tenkou vrstvou modrého kobaltového skla, foukáno do formy. Ve dvou krocích leptaný motiv karafiátů.

Příklad znovuoživení secesních forem a leptaných rostlinných dekorů ve dvacátých letech, původně tvar výr. č. 2037/20 cm z roku 1905.

Shodně tvarovaná váza doložena i v jiných variantách dekoru - s květy pelargonii (PASSAU 1995, Band IV, č. IV.36) či s větvkami malin (NEUWIRTH 1991, Bd. 1., s. 21).

P: FA - AH 87, AH 36 (tvar)

283

Váza

Návrh Rudolf Schwedler, 1927

Tvar: 1926-1927, výr. č. 4/439-25

Provedení: Kyralfy opalrosa aussen lila

Znač.: na plášti u dna leptané *Harrach*

v. 25,2 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 62046

Bezbarvé sklo, podjímané růžovým opálem, tence přejímané fialovým sklem, foukáno do formy. Ve dvou krocích leptaný motiv chryzantém.

Oproti secesnímu využívá leptané sklo dvacátých let převážně pastelově zbarvená skla. Dekor je ve slabé vrchní vrstvě přesněji proveden, leptání ve dvou krocích umožňuje i jemnější barevné odstupnění rostlinného motivu. Vázy v tomto provedení sklárna zaslala roku 1928 na Výstavu leptaného skla v Průmyslovém muzeu v Hradci Králové, viz ČTYŘOKÝ 1928, s. 36, č. 11 “vása leptaná, 305 Kyralfy, uv. opalrosa, zev. lila mat.”

284

Váza

Návrh Rudolf Schwedler, 1927

Tvar: 1922, výr. č. 4/319

Provedení: 1927, Corall aussen Dunkelblau Iris

Znač.: na plášti leptané *Harrach*

v. 21,2 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4582

Bezbarvé sklo, podjímané červeným opálem a přejímané modrým kobaltovým sklem, foukáno do formy, matně irisováno a jemně krakelováno. Leptaný dekor – na stylizované větvi s květy sedící papoušek.

Z kolekce nových dekorů pro Jarní veletrh 1927 v Lipsku 1927, dodáváno ve dvou velikostech váz. Jen mírně odlišný motiv s papouškem využit také jako dekor na nápojovém skle, viz kolorovaná kresba v FA.

P: FA – kresby R. Schwedlera

Rudolf Schwedler, návrh y leptaných dekorů pro Jarní veletrh v Lipsku, 1927 (FA)

285

Váza

Návrh Rudolf Schwedler, 1927

Tvar: výr. č. 4/402/25 cm

Provedení: opal aussen violett

Znač.: na plášti leptané *Harrach*

v. 25 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 69266

Bezbarvé sklo, podjímané nažloutlým opálem a přejímané fialovým sklem, foukáno do formy. Leptaný motiv s dívkou v letních šatech a se slunečníkem sedící na lavičce.

Váza ze série pro Jarní veletrh v Lipsku 1927, viz přípis na archu s návrhy Rudolfa Schwedlera v FA. Motivem dekoru vychází Schwedler vstříc soudobému typu zobrazení dívky jako moderní mladé ženy. Váza vyráběna ve třech velikostech.

P: FA - AH 238

286

Váza

Tvar: 1928, výr. č. 4/484-15 cm

Provedení: Kiralfy, č. dek. 13385

Znač.: na plášti u dna leptané *Harrach*

v. 15,3 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 56116

Bezbarvé sklo, podjímané topasovým a přejímané rubínově červeným, foukáno do formy, tělo zploštělé. Dva ve dvou krocích leptané motivy se stromy a hornatou krajinou, oddělené svislými broušenými žlábkky.

Běžný tvar, váza doložena v devíti velikostech, také s dalšími obdobnými krajinnými motivy.

P: FA - AH 238 (tvar) 87

287

Váza

Návrh Rudolf Schwedler, 1922

Tvar: výr. č. 4/223-28 cm

Provedení: č. dek. 9975/13115.

v. 28,3 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 1338

Bezbarvé sklo, vrstvené modrým kobaltovým sklem, foukáno do formy.
Probrušovaný dekor.

P: FA - AH 261

Lit.: SVATOŇOVÁ 1987, s. 6, obr. 14

288

Váza

Návrh Rudolf Schwedler, 1922.

Tvar: výr. č. 4/222-25 cm

Provedení: č. dek. 9974/13112

v. 25,3 cm

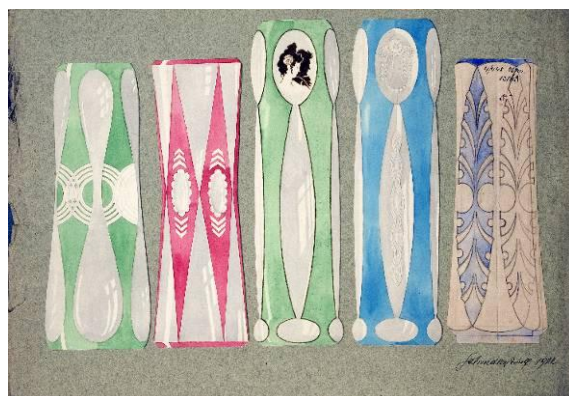
Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 1344

Bezbarvé sklo, vrstvené rubínově červeným, foukáno do formy. Probrušovaný
dekor.

Vyráběna také s víkem jako výr. č. 13/33, viz FA(AH 257 13/14.

P: FA - AH 157

Lit.: SVATOŇOVÁ 1987, s. 6, obr. 14

Návrhy barevně vrstvených váz s probušovaným dekorem, Rudolf Schwedler, 1922 (FA)

289

Váza

Návrh Rudolf Schwedler, 1922

Tvar: výr. č. 4/232

Provedení: kristall aussen roth

v. 8 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 15451

Bezbarvé sklo, vrstvené rubínově červeným, foukáno do formy. Broušené, po obvodu patky a těla po devíti ččkách. Zlatem malovaný jemný spirálový vzor.

Stejně jako další vázy tohoto typu dekorována v první verzi pouze brusem. Váza ze souboru připraveného pro Výstavu malovaného skla, uspořádanou roku 1922 Uměleckoprůmyslovým muzeem v Praze.

P: FA – AH 261

290

Váza

Návrh Rudolf Schwedler, 1922

Tvar: výr. č. 10/14

Provedení: brus č. 13176

v. 17,3 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 15450

Bezbarvé sklo, foukané do formy. Broušené, sedm kosočtverečných polí, žlutě lazurovaných. Stylizovaný rostlinný ornament malovaný transparentními emaily a stříbrem.

Patrně zvláštní provedení připravené pro Výstavu malovaného skla v Praze roku 1924. Váza běžně zdobena zřejmě pouze brusem a malbou lazurou, viz série váz v FA AH 157.

P: FA – AH 157

291

Váza

Návrh Rudolf Schwedler, 1920

Tvar: výr. č. 4/6-25 cm

Provedení: brus č. 13047

v. 25 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 1590

Bezbarvé olovnaté sklo, foukané do formy. Broušené, čtyřikrát se opakující vzor z válcových a klínových řezů.

Příklad nového broušeného vzoru navrženého Rudolfem Schwedlerem v souvislosti s rozvojem výroby olovnatého křišťálu.

P: FA - AH 56

292

Váza

Návrh Rudolf Schwedler, 1924

Tvar: 1924, výr. č. 4/282 (2332/I)

Znač. : na plášti oválná nálepka s harrachovským erbem a opisem *HARRACH NOVÝ SVĚT CZECHOSLOVAKIA*

v. 25,5 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 2314

Fialové sklo, foukáno do formy. Broušeno do osmi faset. Leptaný a zlacený leštěný vlys s tančícími dívkami a satyry.

Ze série podobně tvarovaných váz se širokým prstencem s pásem leptaného a zlaceného dekoru, viz FA AH 157. Dekor je zřejmou reakcí na tzv. oroplastický dekor vyráběný sklárnou u Ludwig Moser a synové ve Dvorech u Karlových Varů.

P: FA - Zeichnungen R. Schwedler; AH 2384/268 – 4/692, AH 157

Rudolf Schwedler, návrhy leptaných a zlacených dekorů, 1924 (FA)

293

Dóza s víčkem

Návrh asi Rudolf Schwedler, 1929

Tvar: výr. č. 15/761

Provedení: Fumé

v. 15,3 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 68537

Kouřové sklo, foukáno do formy. Broušené, dvanáct faset.

Broušené skla, tzv. Fantazie, z doby kolem roku 1930 vyráběna z barevných sklovin Topas (žlutá), Dunkelgrün (tmavá zelená), Dunkelblau (kobaltová modrá), Fumé (šedá kouřová) a Lila (manganová fialová).

P: FA - AH 215

Barevná broušená skla z první poloviny dvacátých let, firemní foto (FA)

294

Váza

Návrh Rudolf Schwedler, 1930

Tvar: výr. č. 4/1051

Provedení: 13558

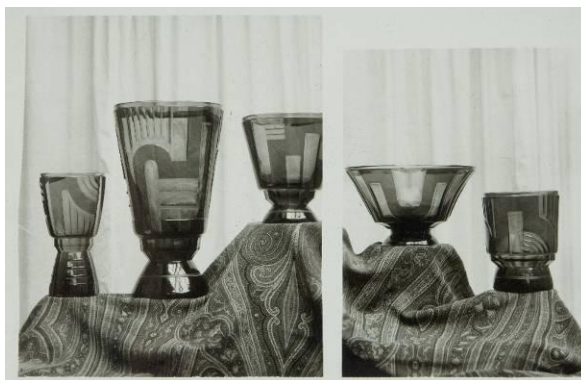
v. 17,9 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 68 038

Hnědé topasové sklo, vrstvené modrým kobaltovým sklem, foukáno do formy. Broušené, třikrát se opakující motiv z geometrických výsečí s plochými a válcovými řezy.

Ze série stejně barevných váz s obdobnými broušenými vzory, která vznikla jako kolekce pro výstavu v Železném Brodě roku 1930.

P: FA - AH 215; kniha A4-4

Rudolf Schwedler, vázy z topasového, modře vrstveného skla s broušenými dekory, 1930 (FA)

295

Váza

Návrh Rudolf Schwedler, 1931-1932

Tvar: 4/871 17 cm

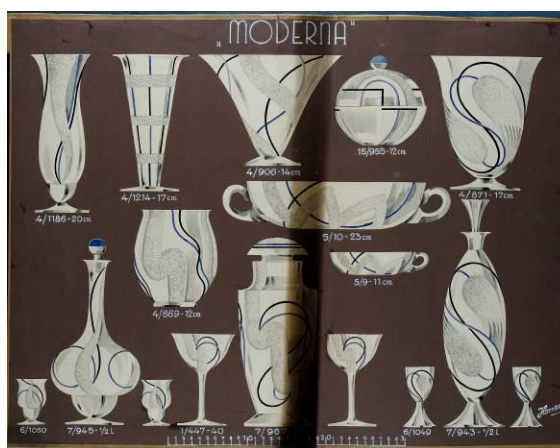
Provedení: Moderna

Znač. : u okraje nálepka s harrachovským erbem a nápisem *HARRACH*

v. 17 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 69 444

Bezbarvé sklo, foukáno do formy, noha volně tvarována. Jednoduše stylizované zvoncovité květy z nataveného bezbarvého prachu, modrým a černým emailem malované vlnité linie.

Rudolf Schwedler, série Moderna, 1931-1932 (FA)

296

Podstavec stolní lampy

Návrh Rudolf Schwedler , kolem 1932.

Provedení: Citrin

v. 24,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3638

Světle zelené sklo *Citrin*, foukané do formy. Sytlizované květy malované černým a šedým matným emailem, zvýrazněné rytými liniemi.

P: FA - AH

297

Pohár

Návrh Rudolf Schwedler, kolem 1935

Tvar: výr. č. 13/129

Provedení: č. 4312

v. 27,8 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4412

Bezbarvé sklo, foukané do formy. Noha broušená do šesti faset. Šedým , fialovým, červeným a oranžovým emailem malované stylizované kaktusy.

Zřejmě unikátní kus ze vzorkovny sklárny.

P: FA - AH 129

298

Váza

Návrh Rudolf Schwedler, 1935

Tvar: výr. č. 4/1545

Provedení: Topas, č. 14 590

Znač. :Etikett *Harrach* auf der Wandung

v. 20 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 2600

Žlutohnědé sklo *Topas*, foukáno do formy. Broušené.

P: FA – kniha 4-5

299

Váza

Návrh Rudolf Schwedler, 1940

Tvar: výr. č. 4/2418-8“

Provedení: č. 14345

v. 20,4 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4360

Rubínově červené sklo, silnostěné, foukané do formy. Broušené, šestkrát hranované, hrany stupnovitě zbroušeny.

Jeden z tvarů, které tvořily základ produkce ve válečných letech a byly převzaty i Rudolfem Endlerem, viz reklama v Das Hausgerät und die Schaulade, Ausgabe B, 44, 1944, č. 1-2, s. 3. Variantu z topasového skla uvádí SCHMITT 1989, č. kat. 75.

P: FA – kniha 4/3

300

Plastika Zajíc

Návrh Rudolf Schwedler, 1937

Tvar: výr. č. 15/1413

Provedení: cristall

Znač.: firemní nálepka s harrachovským znakem a opisem *HARRACHGLAS*

v. 16,8 cm, d. 34,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3398

Bezbarvé sklo, hutnicky tvarované.

P: FA - AH

301

Plastika Kočka

Návrh Rudolf Schwedler, 1937

Tvar: výr. č. 15/1378 (také jako 15/1411)

Provedení: cristall

v. 24,5 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3413

Bezbarvé, černé a rubínové sklo, hutnicky tvarované.

Kočka také jako 15/1412, další lev 15/1414, chrt 15/1415

P: FA - AH

Lit.:

Rudolf Schwedler, Návrh hutnicky tvarovaných plastik zvířat, 1939 (FA)

302

Plastika Králík

Návrh Rudolf Schwedler, 1937

Provedení: cristall

v. 13,7 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 3399

Bezbarvé sklo, hutnicky tvarované.

P: FA – AH

303

Plastika Labuť

Návrh Rudolf Schwedler, 1937

Tvar: výr. č. 4/1974

v. 22 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 18850

Zelené a bezbarvé sklo, volně tvarované.

Nejpočetnější skupinu hutnicky tvarovaných skel, která vznikla v době znovuoživení výroby v roce 1937, tvoří zvířecí plastiky a dekorativní objekty – koruny, fontány, plachetnice - jejichž části či celek jsou vytvářeny ze silných nití lepených do prostorových mřížek. Figurka-miska labutě patří k menší skupině do výroby zařazených modelů, převážná část plastik zůstala jen jako vzorky, uložené dnes ve sbírce Muzea skla v Harrachově.

P: FA – kniha 4/7

304

Pohár s víkem

Návrh a rytina Josef Drahoňovský, 1926

Tvar: výr. č. 13/74 – 40 cm

Provedení: Kristall

Znač.: na stěně ryté J. DRAHOŇOVSKÝ

v. 38,5 cm

Uměleckoprůmyslové museum, Praha, inv. č. d. 1170/9

Bezbarvé sklo, foukané do formy a volně tvarované. Broušené, noha v podobě obilných klasů, na kupě matně rytý rostlinný motiv.

Varianta tzv. klasového poháru s figurální rytinou na téma Žně připraveného Josefem Drahoňovským pro Mezinárodní výstavu dekorativních umění v Paříži, viz ČADÍK 1933, s. 107, 119 a obr. 22.

Profesor pražské Uměleckoprůmyslové školy Josef Drahoňovský objednával v Novém Světě sklo pro své rytecké práce od dvacátých až do závěru třicátých let. V zákresových knihách doloženy tvary váz z roku 1924 (FA, AH 257, výr. č. 13/55, 13/56, viz ČADÍK 1933, obr. 23), v Drahoňovské tvorbě častá zvoncovitá váza (viz TRUITT 1998, s. 40) zaznamenána v několika obměnách s různě broušeným okrajem (s datem 2. 5. 1929 v FA, AH 129), vázy Ženeva, Locarno či Brusel vznikly roku 1935 (FA, kniha 4-5), poslední zakázky, např. pohár výr. č. 13/152 4343 (srov. KRIMMEL / KOTALÍK 1988, č. kat. 54) či váza Slavia, jsou datovány rokem 1937 (FA, AH 129).

Harrachovské sklo používali pro své rytecké práce i Drahoňovského žáci Jaroslav Vele či Alois Hásek.

P: FA - AH 129

305

Váza

Návrh Alois Metelák, 1928

Tvar: výr. č. 4/1471

v. 22 cm

Uměleckoprůmyslové museum, Praha, inv. č. 63422

Masivní kouřové sklo, foukané do formy. Pískovaný dekor, zatíraná zlatá barva

Ve dvacátých a třicátých letech sklárna vedle četných objednávek severočeských rafinérským firm (např. Karl Goldberg či Wenzel Kulka, Bor; Karl Wunsch, Bor), dodávala sklo také odborným sklářským školám v Kamenickém Šenově, Boru a především v Železném Brodu.

Realizovala však také návrhy ředitele železnobrodské školy Aloise Meteláka, zejména hutnicky tvarované, někdy pro případné další dekorativní zpracování určené sklo. Váza patří k sérii silnostěnných váz z roku 1935, která vedle hladkých tvarů obsahovala i vázy s velkými kapkovitými nálepy, charakteristické pro Metelákovu tvorbu z tohoto období. V popisu vázy uvedena i požadovaná tloušťka skla 12 mm, viz FA, kniha 4-5. Reliéfní pískovaný dekor byl proveden ve školních dílnách.

P: FA – kniha 4-5

Lit.: KRIMMEL / KOTALÍK 1988, č. kat. 408

306

Váza

Návrh Rudolf Schwedler, 1924

Tvar a provedení: výr. č. 4/490-34 cm, č. dek. 13210

v. 34,7 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 69308

Bezbarvé olovnatý křišťál, vrstvený modrým kobaltovým sklem, foukáno do formy a volně tvarováno. Broušený dekor, patka se šestnácti, tělo s dvacetičtyřmi svislými klínovými řezy.

Z kolekce navržené Rudolfem Schwedlerem pro expozici československého sklářství na Mezinárodní výstavě dekorativních umění a moderního průmyslu v Paříži roku 1925, viz BECKERT 1926, obr. s. 88.

V FA AH 238 zakreslena ve velikostech 20, 25, 30 a 34 cm (AH 238), žardiniéra se shodně provedeným dekorem jak výr. č. 4/488, ve velikostech 20, 25 a 35 cm.

P: FA - AH 87, AH 238

Lit.: BECKERT 1926, obr. s. 88

307

Váza

Návrh Rudolf Schwedler, 1924

Tvar a provedení: výr. č. 4/501-33 cm, č. dek. 13211
v. 34 cm

NPÚ Josefov, SZ Hrádek u Nechanic, inv. č. HN 4835

Bezbarvé sklo, foukané do formy. Broušené, tvaru svázaného snopu obilí.

Z kolekce navržené Rudolfem Schwedlerem pro světovou výstavu v Paříži roku 1925, viz BECKERT 1926, obr. s. 88.

V FA AH 87 zakreslena ve velikostech 20, 25 a 32 cm. Motiv broušených klasů Schwedler využil také v mírně odlišné variantě (bez středového pásu) jako č. dek. 13212 na shodném tvaru vázy výr. č. 4/501; brus č. dek. 13211 použit také na velké, 50 cm vysoké váze výr. č. 4/1, lišící se rovným dnem bez patky.

P: FA - AH 87

Lit.: BECKERT 1926, obr. s. 88

308

Váza

Návrh tvaru a rytina Josef Drahoňovský, 1925

Tvar a provedení: výr. č. 4/594, č. dek. 13296 (brus)

v. 20 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. D 1170-7

Bezbarvé sklo, foukané do formy, šestiboká. Broušené okraje nohy a těla, na třech fasetách ryté figurální motivy.

Na světové výstavě v Paříži roku 1925 vystavena v expozici Sklářského ústavu v Hradci Králové, viz Sklářské rozhledy, 2, 1924, obr. s. 28.

Váza dodávána Josefu Drahoňovskému i v dalších třech variantách lišících se profilem broušeného okraje, viz FA AH 87, výr. č. 4/594, č. dek. 13295/I, II, III.

Známa rovněž s rytinami Sklizeň a Ráno, poledne, Večer, viz ČADÍK 1933, obr. 24, též TRUITT 1998, s. 41, obr. 3, 4.

P: FA – AH 87 (tvar)

309

Pohár na víno

Návrh Rudolf Schvedler, 1925, ryl Josef Pfohl

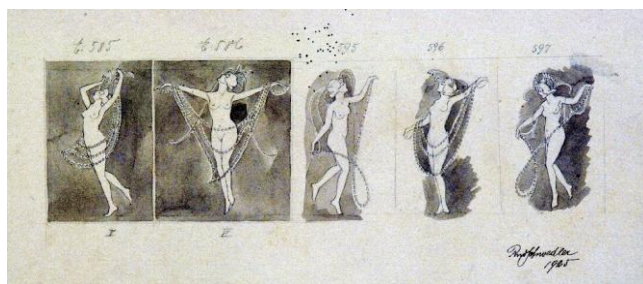
Tvar: výr. č. 8/587

provedení: č. dek. E 572

v. 21 cm

Glasmuseum Passau, inv. č. Hö 68 877

Bezbarvé sklo, kupa přejímaná fialovým sklem, foukáno do formy a volně tvarováno. Noha broušená do šesti fazet. Patka s rytými radiálními liniemi, kupa s rytou postavou nahé tanečnice se šňůrami perel.

Dva listy s kresebnými návrhy rytých motivů tanečnic, datovány 1925 (FA).

310

Pohár na víno *Voda*

Návrh Rudolf Schwedler, 1926, ryl Josef Pfohl

Provedení: č. dek. E 573

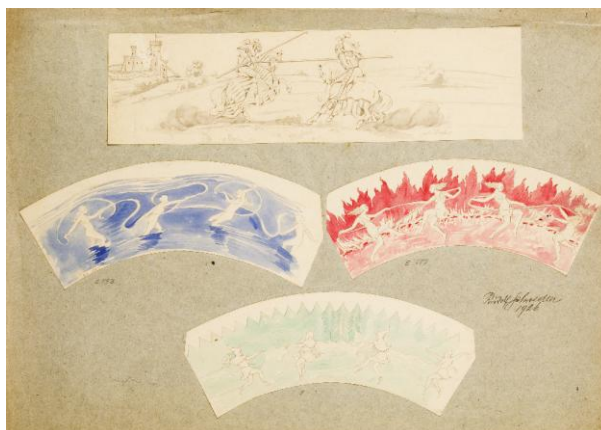
Znač.: na patce kruhová nálepka *MADE IN CZECHOSLOVAKIA*

v. 20,2 cm

Uměleckoprůmyslové museum, Praha, inv. č. 34749

Kupa z bezbarvého skla, vrstvená kobaltovým modrým sklem, foukáno do formy a volně tvarováno. Noha broušená, rytý motiv se čtyřmi dívkami s vlajícími stuhami.

Ze série pohárů s motivy živelů – návrhy dekoru pro rubínově vrstvený pohár Oheň a zeleně vrstvený pohár Země v souboru kolorovaných kreseb Rudolfa Schwedlera, datovány 1926.

311

Pohár na víno

Návrh Rudolf Schwedler, 1931

Tvar a provedení: výr. č. 1/136, č. dek. 6416

v. 18 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 2736

Bezbarvé sklo, noha vrstvená kobaltově modrým sklem, foukáno do formy a volně tvarováno. Noha se šesti svislými klínovými řezy, na dolní části kupy broušené stylizované kvítky.

Z nápojové soupravy, která stejným stylem probrušovaného vzoru navazuje na vázu výr. č. 4/490 z kolekce pro Mezinárodní výstavu dekorativních umění a moderního průmyslu v Paříži roku 1925.

Poháry s barevně vrstvenou probrušovanou nohou, Rudolf Schwedler, 1931 (FA)

312

Pohár na šampaňské

Návrh Rudolf Schwedler, 1937

Tvar: výr. č. 1/709/8

v. 17,6 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4413

Bezbarvé sklo, foukáno do formy a volně tvarováno. Stupňovitě broušená noha.
Kupa s rytými, částečně leštěnými palmovými listy.

V FA Schwedlerova skica datovaná 1936, v zákresové knize 1/7 datováno 10.7. 1936

P: FA - kniha 1/7

Lit.: STARÁ / SVATOŇOVÁ / ŠAMÁNKOVÁ / URBANCOVÁ 1988, s. 27

313

Pohár na víno

Návrh Rudolf Schwedler, 1922

Tvar: výr. č. 8/296

Provedení: č. dek. 6297/37

Znač.: na patce ryté *Harrach*

v. 22,2 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. S 6546

Bezbarvé sklo, kupa vrstvená rubínově červeným sklem, foukáno do formy a volně tvarováno. Broušené, patka s hvězdicí, noha šestihranná, kupa se šestkrát se opakujícím probrušovaným vzorem.

Ze série tří tvarů (výr. č. 6297/37-6297/39), na nichž je podobně jako na Schwedlerem navržených vázách využito probrušování barevně vrstvy.

314

Láhev na likér ze soupravy *Rita*

Návrh Rudolf Schwedler, 1932

Tvar: výr. č. 7/1055

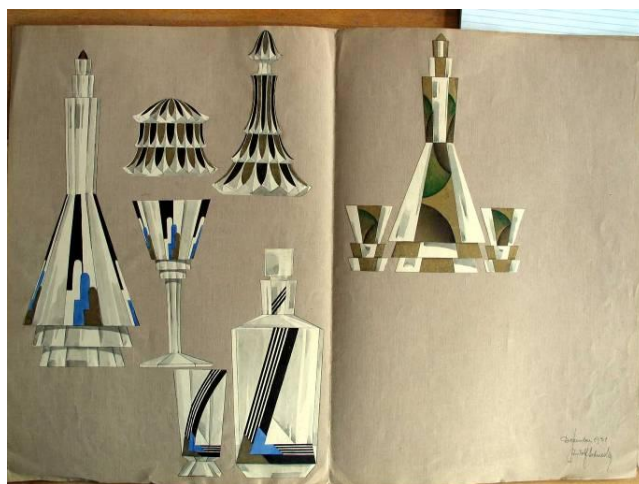
Provedení 1934, Rita

v. 27,6 cm

Muzeum skla, Harrachov, inv. č. 4398

Bezbarvé sklo, foukané do formy. Broušená, osmihranná. Matnou šedou, černou a tmavě zelenou barvou přes šablonu stříkaný dekor.

P: FA – kniha 7/5

Soupravy se stříkanými barevnými dekory, návrhy Rudolf Schwedler, prosinec 1931 (FA)

315

Láhev a pohár ze soupravy na likér

Návrh Rudolf Schweler, asi 1930

Objednavatel: Puyrigaud & Dussart, Paříž

Tvar: láhev výr. č. 7/880, pohár výr. č. 1/422-3

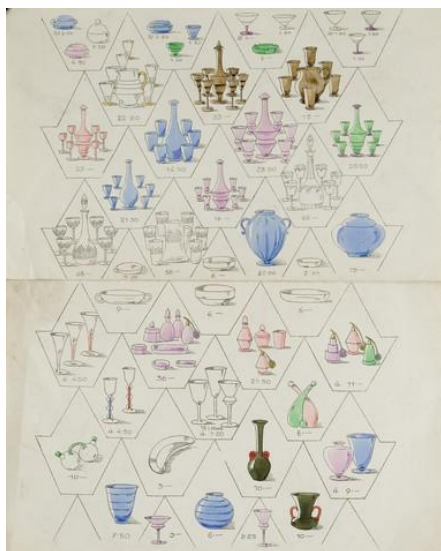
láhev v. 32,4 cm, pohár v. 13,9 cm

Uměleckoprůmyslové museum, Praha, inv. č. 98882

Kouřové sklo, foukané do formy, noha, patka a úchytka z rubínově červeného skla.

Tenkostěnné jemně zbarvené sklo čistých tvarů bylo kolem roku 1930 objednáváno především francouzskými odběrateli.

P: FA – kniha 7/4

Tvary tenkostěnného nápojového a ozdobného skla, kolem 1930 (FA)

316

Karafa ve tvaru žirafy ze soupravy Porto

Návrh Rudolf Schwedler, 1934

Tvar: výr. č. 7/1100

Provedení: Topas

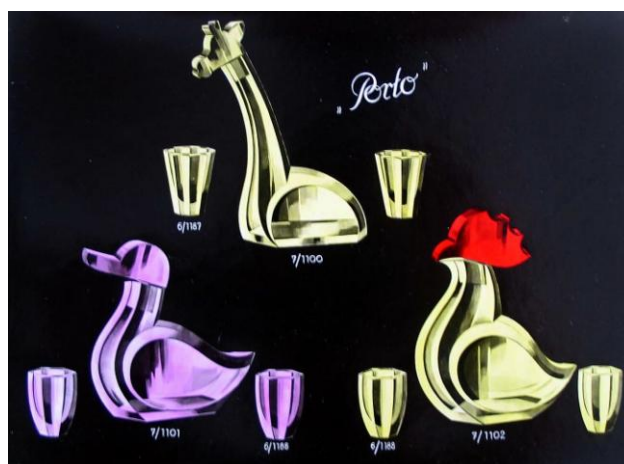
v. 29,3 cm

Západočeské muzeum, Plzeň, inv. č. UMP 18881

Žlutohněd sklo Topas, foukané do formy. Zátka litá. Broušené.

Ze série karaf v podobě zvířat – kachna (výr. č. 7/1101), kohout (výr. č. 7/1102) či ryba (výr. č. 7/1132), viz kresebná dokumentace v FA, kniha 7/5.

P: FA – kniha 7/5

List z firemního ceníku z doby kolem 1935 (FA)

317

Nápojová souprava

Návrh Alois Metelák, 1928

Provedení: Fumé

v. 19, 14, 13, 17, 15,8 cm

Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, inv. č. 53185-53190

Kouřové sklo, foukané do formy a volně tvarované.

Souprava navržena profesorem Aloisem Metelákem, ředitelem sklářské školy v Železném Brodu, v soutěži Svazu československého díla pro Výstavu soudobé kultury v Brně 1928. Sklárnou poté vyráběna pro Krásnou jizbu.

Lit.: Pestrý týden, 7, 1932, č. 51, s. 23; ADLEROVÁ 1978, č. kat. 210; ADLEROVÁ 1983, s. 118, 119, obr. 127

